

IDRÆTSDELTAGELSE OG IDRÆTSFACILITETER I VORDINGBORG KOMMUNE

Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen

2012:2

Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune

Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen

Idrætsdeltagelse og idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune

Udarbejdet af Louise Bæk Nielsen og Bjarne Ibsen
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund,
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Rekvirent: Vordingborg Kommune

Udgivet 2012
ISBN 978-87-92646-32-3

Serie: Movements, 2012:2
Serieudgiver: Institut for Idræt og Biomekanik

Forsidefoto: Scanpix
Forsidelayout: UniSats
Opsætning: Lone Bolwig

Tryk: Print & Sign, Odense

Indhold

1. Indledning.....	5
2. Skoleelevers deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter.....	6
2.1. Undersøgelsens metode	6
2.2. Besvarelsens fordeling på alder, køn mv.	6
2.3. Børnenes fysiske aktivitet og idrætsdeltagelse.....	9
2.4. Børn der ikke går til idræt	13
2.5. Ikke organiserede idrætsaktiviteter og fysiske aktiviteter	15
2.6. Børnenes benyttelse af idrætsfaciliteter	16
2.7. Forskelle mellem lokalområderne på skoleelevernes idrætsdeltagelse	19
3. Voksnes deltagelse i idræt	24
3.1. Undersøgelsens metode.....	24
3.2. Besvarelsens fordeling på alder, køn, bopæl mv.	24
3.3. Deltagelse i motion, idræt eller sport.....	27
3.4. Voksnes benyttelse af idrætsfaciliteter	32
3.5. Benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne i Vordingborg.....	34
3.6. Voksne der ikke går til idræt	36
3.7. Helbredstilstand.....	38
3.8. Forskelle mellem lokalområderne på de voksnes idrætsdeltagelse	39
4. Organiserede brugeres benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne	42
4.1. Metode.....	42
4.2. Hvilke idrætsfaciliteter benyttes?.....	42
4.3. Hvilke faciliteter bliver brugt mest.....	44
4.4. Hvornår på året benyttes den mest benyttede idrætsfacilitet fortrinsvis?.....	45
4.5. Hvor vigtig er idrætsfaciliteten for 'brugeren'?.....	46
4.6. Hvor meget benyttes de faciliteter, der benyttes mest.....	47
4.7. Tilfredshed med den facilitet, som benyttes MEST	49
4.8. Idrætsforeningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne sammenlignet med hele landet ...	52
4.9. Holdninger til idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune	54
5. Idrætsfaciliteternes benyttelse, organisering og drift i Vordingborg Kommune.....	59
5.1. Indledning	59
5.2. Hvad består anlæggene af?.....	59
5.3. Hvad er facilitetens overordnede formål og fornemmeste opgave?	63
5.4. Hvordan får foreninger og borgere adgang til faciliteten?	64
5.5. Udfordringer og fremtid.....	67
6. Sammenligning med andre kommuner	70

7. Opmærksomhedspunkter for udviklingen af idrætsfaciliteterne	77
7.1. Facilitetsdækning	78
7.2. Differentiering og mangfoldighed	79
7.3. Fleksibilitet og rummelighed	80
7.4. Nærhed og centralisering	81
7.5. Faciliteterne og naturen	83
7.6. Drift af idrætsfaciliteterne	84
8. Sammenfatning	86
8.1. Hvordan blev undersøgelserne gennemført	86
8.2. Høj deltagelse i idræt	87
8.3. Store forskelle på hvad børn og voksne går til	87
8.4. Organiseret og selvorganiseret idræt og fysisk aktivitet	89
8.5. De fleste har kort afstand til idræt	90
8.6 Børns og voksnes benyttelse af idrætsfaciliteterne	90
8.7 Stor benyttelse af idrætsfaciliteterne	92
8.8 De store idrætsfaciliteter	92
8.9. Stor tilfredshed med idrætsanlæggene blandt brugergrupperne	94
8.10. Idrætsanlæggene i fremtiden	94
8.11. Forskelle mellem lokalområderne i Vordingborg Kommune	96
8.12. Forskelle på idrætsdeltagelsen mellem Vordingborg Kommune og andre kommuner	99
8.13. Ideer til udvikling af idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune	100
Litteratur	104

1. Indledning

I denne rapport findes resultaterne af en undersøgelse af idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune, som Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet har gennemført for Vordingborg kommune.

Formålet med den samlede undersøgelse er at etablere et troværdigt grundlag for en fremadrettet planlægning på facilitetsområdet. Analysen skal fungere som redskab for både idrætten og kommunalbestyrelsen. Det betyder, at undersøgelsen både skal forholde sig til idrættens ønsker om fremadrettede udviklingsmuligheder og være anvendelig i forhold til en politisk styring af udgifter og mål på området.

Undersøgelsen er gennemført som en del af en større videnskabelig undersøgelse af idrætsfaciliteterne i danske kommuner. Idrætsfaciliteterne har stor betydning for såvel antallet, der dyrker idræt og motion, som kvaliteten i den idræt, der dyrkes. Derfor går den kommunale støtte til idræt også primært til etablering og drift af idrætsfaciliteter. Omkring 9/10 af de samlede kommunale udgifter til idræt er udgifter til idrætsfaciliteter. Til trods for dette er udbygningen og udviklingen af idrætsfaciliteterne de fleste steder præget af en betydelig tilfældighed uden forudgående analyser af, hvilke faciliteter der er behov for, hvilken placering der er velegnet for bedst at fremme deltagelsen i idræt, og hvordan faciliteterne drives bedst. I takt med store ændringer i idrætsmønstret, dvs. hvilke former for idræt, der dyrkes, og hvordan man gør det, samt voksende politiske ønsker om at få flere til at dyrke mere idræt og motion, er behovet for sådanne analyser af idrætsfaciliteterne stadig mere påtrængende.

Denne undersøgelse omfatter fem dele:

- 1. En undersøgelse af børns idrætsdeltagelse og brug af idrætsfaciliteter i kommunen.*
- 2. En undersøgelse af voksnes idrætsdeltagelse samt anvendelse af og ønsker til idrætsfaciliteter i kommunen.*
- 3. En undersøgelse af de organiserede brugeres anvendelse og vurdering af idrætsfaciliteterne samt deres ønsker til faciliteternes udvikling og udbygning.*
- 4. En undersøgelse af idrætsfaciliteternes benyttelse, organisering og drift.*
- 5. Forslag til hvordan idrætsfaciliteterne kan udvikles i Vordingborg Kommune.*

2. Skoleelevers deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter

2.1. Undersøgelsens metode

Undersøgelsen af skoleelevernes idrætsdeltagelse på 4. til 10. klassetrin er gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, hvor børn og unge på de nævnte klassetrin på alle kommunens skoler fik mulighed for at besvare et spørgeskema. Undersøgelsen blev gennemført fra den 3. oktober til den 11. november 2011. Alle skolerne modtog en beskrivelse af fremgangsmåden for undersøgelsen. Spørgeskemaet blev besvaret elektronisk på en computer på skolen. Det var skolens ansvar, at undersøgelsen blev gennemført som anbefalet i beskrivelsen af fremgangsmåden. Kommunen havde ansvaret for al kommunikation til skolerne vedr. undersøgelsen. I en vejledning til lærerne blev der redegjort for, hvordan undersøgelsen skulle gennemføres, og spørgsmålene skulle besvares.

2.2. Besvarelsernes fordeling på alder, køn mv.

Spørgeskemaet er besvaret af 1.908 elever, hvilket giver en besvarelsesprocent på 67,8 pct. Det er et tilfredsstillende antal besvarelser til en analyse af børns idrætsdeltagelse i Vordingborg Kommune. Besvarelsesprocenten på de 13 skoler og i de fem områder, som kommunen er opdelt i (Præstø, Lundby, Langebæk, Møn og Vordingborg) er forholdsvis jævn med en enkelt undtagelse, hvilket giver mulighed for at se på forskelle i idrætsdeltagelsen og benyttelsen af faciliteter mellem de fem lokalområder i Vordingborg Kommune (tabel 2.2.1).

- 40 pct. af besvarelserne og dermed også den største andel kommer fra skolerne i Vordingborg, som da også er det område, hvor der er flest skoler, og hvor der går flest elever. 21 pct. af besvarelserne kommer fra skolerne på Møn, 17 pct. fra Præstø, 10 pct. fra Lundby, og 7 pct. er fra Langebæk. 5 pct. af besvarelserne kommer fra 10. klassecentret, hvor eleverne kommer fra hele kommunen (tabel 2.2.1).
- Knap 60 pct. af eleverne, der har besvaret spørgeskemaet, går i 4., 5., eller 6. klasse. Lidt under 40 pct. går i 7., 8. eller 9. klasse, mens den mindste andel af eleverne, der har besvaret spørgeskemaet, går i 10. klasse (tabel 2.2.2). Størstedelen af besvarelserne kommer fra de 10 til 15 årige (tabel 2.2.3).
- Børnene, der har besvaret spørgeskemaet, fordeler sig jævnt på drenge og piger (tabel 2.2.4).
- Seks ud af ti børn bor både sammen med deres mor og far, mens to ud af ti bor på skift hos forældrene, og to ud af ti bor enten hos deres mor eller far (tabel 2.2.5).
- 90 pct. af eleverne har forældre, der er født i Danmark, og 4 pct. af eleverne har forældre, der er født uden for Europa (tabel 2.2.6). 73 pct. af eleverne svarer, at begge deres forældre har et arbejde. 20 pct. svarer, at det enten kun er deres mor eller far, der arbejder. Kun tre pct. svarer, at ingen af forældrene har et arbejde (tabel 2.2.7).
- Ifølge eleverne dyrker 55 pct. af deres mødre og 50 pct. af deres fædre idræt, sport eller motion. Omkring 15 pct. af eleverne svarer dog, at de ikke ved det, så andelen af forældrene, der dyrker idræt, er givetvis lidt højere (tabel 2.2.8).
- Tre ud af fire svarer, at deres søskende (en eller flere) dyrker idræt (tabel 2.2.9).

Table 2.2.1. Distribution of children who have answered the questionnaire, by schools in the municipality?

Skole	Antal elever	Antal besvarelser	Besvarelsesprocent	Andel af besvarelser
Område Præstø:	484	317	65,5	16,6
Abildhøjskolen	368	206	56,0	10,8
Klosternakkeskolen	116	111	95,7	5,8
Område Vordingborg:	1059	758	71,6	39,8
Iselingskolen	410	298	72,7	15,6
Kastrup Skole	111	105	94,6	5,5
Ørslev Skole	66	64	97,0	3,4
Marienbergs Skole	358	181	50,6	9,5
Vintersbølle Skole	114	110	96,6	5,8
Område Langebæk:	397	133	33,5	7,0
Langebæksskolen	397	133	33,5	7,0
Område Møn:	475	410	86,3	21,4
Hjertebjergsskolen	54	45	83,3	2,4
Steges Skole	369	319	86,5	16,7
Fanefjordsskolen	52	46	88,5	2,4
Område Lundby:	254	192	75,6	10,1
Svend Gønges skole	254	192	75,6	10,1
10. klassecenteret	145	98	67,6	5,1
I alt:	2814	1908	67,8	100,0

Table 2.2.2. Distribution of children who have answered the questionnaire, by grade level

	Antal	Procent
4. klasse	353	18,5
5. klasse	369	19,4
6. klasse	379	19,9
7. klasse	254	13,3
8. klasse	221	11,6
9. klasse	231	12,1
10. klasse	99	5,2
Total	1906	100,0

*2 has not answered this question

Tabel 2.2.3. Børnenes fordeling på alder

	Antal	Procent
9 år	27	1,5
10 år	274	15,5
11 år	348	19,7
12 år	322	18,2
13 år	272	15,4
14 år	222	12,6
15 år	203	11,5
16 år	86	4,9
17 år	13	0,7
18 år	1	0,1
Total	1768	100,0

*140 har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.4. Børnenes fordeling på køn

	Antal	Procent
Pige	887	50,2
Dreng	881	49,8
Total	1768	100,0

*140 har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.5. Hvem bor børnene sammen med?

	Antal	Procent
Mor og far	1077	61,0
Mor	250	14,2
Far	55	3,1
Mor og far på skift	319	18,1
Andre	65	3,7
Total	1766	100,0

*142 børn har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.6. Hvor er børnenes forældre født?

	Min mor er født i		Min far er født i	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Danmark	1597	90,5	1588	90,0
Sverige, Norge, Finland eller Island	22	1,2	21	1,2
Et andet land i Europa	58	3,3	55	3,1
Et land udenfor Europa	68	3,9	70	4,0
Ved det ikke	20	1,1	31	1,8
Total	1765	100,0	1765	100,0

*143 har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.7. Arbejder børnenes forældre

	Antal	Procent
Begge mine forældre arbejder	1293	73,3
Kun min mor arbejder	117	6,6
Kun min far arbejder	229	13,0
Ingen af mine forældre arbejder	60	3,4
Jeg er i tvivl	64	3,6
Total	1763	100,0

*145 børn har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.8. Dyrker børnenes forældre idræt, sport eller motion?

	Mor		Far	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja	977	55,4	875	49,6
Nej	547	31,0	593	33,6
Ved ikke	239	13,6	295	16,7
Total	1763	100,0	1763	100,0

*145 børn har ikke besvaret dette spørgsmål

Tabel 2.2.9. Dyrker børnenes søskende idræt, sport eller motion?

	Antal	Procent
Ja	1348	76,5
Nej	190	10,8
Ved ikke	126	7,2
Har ingen søskende	97	5,5
Total	1761	100,0

*147 børn har ikke besvaret dette spørgsmål

2.3. Børnenes fysiske aktivitet og idrætsdeltagelse

Knap halvdelen af eleverne (46 pct.) svarer, at de 'går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen', og hver fjerde elev (23 pct.) svarer, at de gør det 'en gang om ugen og derudover bevæger sig på anden vis hver dag'. Samlet er det altså syv ud af ti børn, der er egentlig idrætsaktiv. Dertil kommer at knap hver syvende elev svarer, at de er fysisk aktiv på anden vis, men ikke går til noget i en idrætsforening eller i et motionscenter. Lidt over hver tiende elev (11 pct.) kan ud fra disse svar betegnes som forholdsvis fysisk inaktiv (tabel 2.3.1). Der er flere drenge end piger, der svarer, at de går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor de træner hårdt. Men der er også flere inaktive drenge end piger. Eleverne fra Lundby området er mere idrætsaktive end eleverne fra de fire andre områder. Eleverne fra Præstø og Vordingborg er de mindst aktive.

I overensstemmelse med ovenstående svarer hver tiende elev, at de ikke har været idrætsaktiv i løbet af de seneste 12 måneder (tabel 2.3.2). Det gælder dog for 26 pct. af de 16 til 18 årige.

Blandt eleverne i Vordingborg Kommune er fodbold den mest populære idrætsgren, idet 33 pct. af eleverne har gået til fodbold i løbet af de seneste 12 måneder. Næst mest dyrkede idrætsgren er gymnastik (19 pct.), dernæst svømning (14 pct.), badminton (12 pct.), håndbold (10 pct.), ridning (9 pct.), fitness i motionscenter (8 pct.), dans (6 pct.) samt styrketræning og kampsport (5 pct.). Under 5 pct. af eleverne går til de resterende oplyste idrætsgrene (tabel 2.3.2).

Drengene går i højere grad end pigerne til bordtennis, BMX/cykling/mountainbike, fodbold, motorsport og styrketræning, mens pigerne i højere grad end drengene går til aerobic, step eller lignende, dans, gymnastik, ridning samt volleyball / kidsvolley.

De 16 til 18 årige går i højere grad til boksning, end de 9 til 15 årige gør. De 9 til 12 årige går i højere grad til gymnastik og svømning, end de 13 til 15 årige og de 16 til 18 årige gør. Men de går i langt mindre grad til fitness og styrketræning, end de to andre aldersgrupper gør.

Eleverne fra Lundby går i højere grad end eleverne fra resten af Vordingborg Kommune til håndbold. Der er færre elever fra Møn og Lundby, som går til svømning, end fra de resterende områder, og ligeledes er den mindste andel, der går til tennis, fra Møn. Størstedelen af de elever, der går til golf, kommer fra Møn, ligeledes er der en større andel af elever fra Møn der går til bordtennis. En større andel af eleverne fra Vordingborg sammenlignet med de resterende elever i Vordingborg Kommune går til boksning (Bilag 1, tabel 1).

70 pct. af eleverne går til idræt 1 til 3 gange om ugen, mens 24 pct. dyrker idræt mere end tre gange om ugen. De sidste 6 pct. dyrker idræt mindre end 1 gang om ugen (tabel 2.3.3).

Størstedelen af eleverne cykler (41 pct.) eller bliver kørt (39 pct.) til det sted, hvor de går til idræt (tabel 2.3.4). Eleverne fra Vordingborg cykler i højere grad, når de skal til idræt, end eleverne fra de andre områder gør.

70 pct. af eleverne bruger under 15 minutter på at komme til og fra det sted, hvor de dyrker idræt, og 20 pct. har mellem 15 og 29 minutters transporttid (tabel 2.3.5). De 16 til 18 årige bruger længere tid på at komme til og fra det sted, hvor de dyrker idræt, end de 9 til 12 årige og de 13 til 15 årige gør.

Eleverne dyrker især idræt sammen med venner og veninder eller andre på samme alder. Det er ikke så udbredt at dyrke idræt sammen med forældre og søskende, selvom de fleste gør det indimellem (tabel 2.3.6). Pigerne dyrker i lidt højere grad end drengene idræt sammen med deres mor eller søskende, mens drengene i lidt højere grad dyrker idræt sammen med deres far. Jo ældre børnene er, jo mindre dyrker de idræt sammen med deres forældre og søskende.

Halvdelen af eleverne svarer, at de vil dyrke mere idræt, sport eller motion, hvis der var andre muligheder i det område, hvor de bor. Kun 16 pct. svarer, at de ikke er interesseret (tabel 2.3.7).

Tabel 2.3.1. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvilken sætning passer bedst på dig?

	Antal	Procent
Jeg går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor jeg træner hårdt	863	45,6
Jeg går til idræt, sport eller motion i min fritid ca. 1 gang om ugen, og derudover bevæger jeg mig hver dag, hvor jeg cykler, går eller leger	442	23,4
Jeg er aktiv (løbe, gå, cykle, spille bold eller danse), men går ikke fast til noget i en idrætsforening/klub eller motionscenter	285	15,1
Jeg deltager i andre aktiviteter, men ikke idræt, sport eller motion	93	4,9
Jeg ser TV, spiller computer, hører musik eller andre stillesiddende aktiviteter	209	11,0
Total	1892	100,0

*16 børn har ikke besvaret spørgsmålet

Tabel 2.3.2. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Har du inden for de seneste 12 måneder gået til én eller flere af disse aktiviteter i en idrætsforening mm.? (uden for skoletid)

	Antal	Procent
Jeg har ikke gået til en idrætsaktivitet i løbet af de seneste 12 måneder	196	10,3
Fodbold	623	32,7
Gymnastik	353	18,5
Svømning	271	14,2
Badminton	229	12,0
Håndbold	189	9,9
Ridning	179	9,4
Fitness (i motionscenter)	150	7,9
Dans	104	5,5
Styrketræning	100	5,2
Kampsport (fx karate eller judo)	96	5,0
Spejder eller andre friluftaktiviteter	82	4,3
Tennis	92	4,2
Boksning	69	3,6
Bordtennis	51	2,7
BMX/Cykling/Mountainbike	41	2,1
Volleyball/Kidsvolley	38	2,0
Motorsport	39	2,0
Golf	34	1,8
Kano/Roning/Kajak	29	1,5
Atletik	21	1,1
Aerobic, step eller lignende	21	1,1
Sejlads/Søsport	26	1,4
Basketball	18	0,9
Orienteringsløb	11	0,6
Hockey/Floorball	5	0,3
Andet	351	18,4

(N= 1908)

Tabel 2.3.3. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvor mange gange om ugen dyrker du idræt, sport eller motion (i en idrætsforening, en sportsklub, en rideskole, en danseskole eller et fitness-motionscenter)?

	Antal	Procent
Mindre end 1 gang om ugen	103	6,2
1 gang om ugen	323	19,4
2 gange om ugen	474	28,4
3 gange om ugen	364	21,8
4 gange om ugen	172	10,3
5 gange om ugen	117	7,0
6 gange om ugen	54	3,2
7 gange eller flere gange om ugen	62	3,7
Total	1669	100,0

*239 børn har ikke besvaret spørgsmålet

Tabel 2.3.4. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvordan kommer du normalt til og fra det sted, hvor du går til idræt?

	Antal	Procent
Tager toget/bussen	127	7,6
Bliver kørt i bil	647	38,8
Cykler	690	41,4
Går/løber	179	10,7
Andet (fx rulleskøjter eller skateboard)	23	1,4
Total	1666	100,0

*242 børn har ikke besvaret spørgsmålet

Tabel 2.3.5. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvor lang transporttid bruger du på at komme til og fra det sted, hvor du dyrker mest idræt

	Antal	Procent
Under 5 min.	361	21,7
5-14 min.	828	49,7
15-29 min.	322	19,3
30-45 min.	86	5,2
Over 45 min.	68	4,1
Total	1665	100,0

*243 børn har ikke besvaret spørgsmålet

Tabel 2.3.6. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvem dyrker du idræt, sport eller motion med og hvor ofte?

	Mor	Far	Søskende	Bedste ven/ Veninde	Andre venner/ Veninde	Andre
Én eller flere gange om ugen	13,8	14,7	21,5	46,8	57,3	37,2
Få gange om ugen	21,0	19,1	23,2	22,2	21,6	21,7
Få gange om året/aldrig	49,8	47,0	38,9	20,0	14,6	22,5
Har ikke/ser ikke den person	15,5	19,2	16,4	11,0	6,6	18,7
Total	100,0 (N=1636)	100,0 (N=1638)	100,0 (N=1637)	100,0 (N=1640)	100,0 (N=1641)	100,0 (N=1639)

Tabel 2.3.7. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Ville du dyrke mere idræt, sport eller motion, hvis der var andre muligheder i det område, hvor du bor?

	Antal	Procent
Ja	848	47,7
Nej	292	16,4
Ved ikke	639	35,9
Total	1779	100,0

2.4. Børn der ikke går til idræt

196 elever har svaret, at de ikke har dyrket idræt i løbet af de seneste 12 måneder, før spørgeskemaet blev besvaret. 193 ud af de 196 har besvaret spørgsmålet: *Hvorfor går du ikke til idræt sport eller motion?* En fjerdedel af de inaktive svarer, at de ikke dyrker idræt, fordi der ikke er nogen af de idrætsgrene, som de kan lide, i nærheden. Den næst største gruppe svarer, at de ikke synes, det er sjovt (17 pct.), og de øvrige begrundelser har følgende tilslutning: 'Det er for dyrt': 15 pct., 'tidspunkterne passer mig ikke': 11 pct., 'jeg mangler tid': 9 pct., 'jeg kan ikke lide at klæde om sammen med andre': 8 pct., 'på grund af sygdom/handicap': 7 pct., 'jeg har ingen at følges med': 6 pct., 'jeg vil hellere gå til noget andet': 6 pct., samt 'jeg kan ikke lide at konkurrere': 5 pct. (tabel 2.4.1).

En fjerdedel af de inaktive elever svarer, at de gerne vil begynde til idræt. Ligeledes svarer en fjerdedel, at de gerne vil begynde, men at de ikke er sikre på det. Endnu en fjerdedel svarer, at de ikke vil gå til idræt (tabel 2.4.2). De inaktive elever, som gerne vil begynde at gå til idræt, svarer overvejende, at det er de mest dyrkede idrætsgrene blandt børn, som de gerne vil gå til (tabel 2.4.3).

Tabel 2.4.1. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvorfor går du ikke til idræt, sport eller motion?

	Antal	Procent
Der er ingen af de idrætsgrene, som jeg kan lide, i nærheden	51	26,4
Jeg synes ikke, det er sjovt	32	16,6
Det er for dyrt	29	15,0
Tidspunkterne passer mig ikke	21	10,9
Jeg mangler tid	18	9,3
Jeg kan ikke lide at klæde om sammen med andre	15	7,8
På grund af sygdom/handicap	14	7,3
Jeg har ingen at følges med	12	6,2
Jeg vil hellere gå til noget andet	12	6,2
Jeg kan ikke lide at konkurrere	10	5,2
Jeg vil ikke gå til noget på et fast tidspunkt	8	4,1
Jeg har et fritidsarbejde	7	3,6
Jeg hader og blive forpustet og at svede	7	3,6
Der er ingen steder, hvor der kun er PIGER der må deltage	3	1,6
Fordi jeg skal hente/passe mine søskende	2	1,0
Der er ingen steder, hvor der kun er DRENGE der må deltage	0	0,0
Andre årsager	18	9,3
Ved ikke	47	24,4
I alt	193	100,0

Tabel 2.4.1a. Den åbne svarkategori, 'andre årsager' til spørgsmålet: Hvorfor går du ikke til idræt, sport eller motion

Andre årsager	Antal	Procent
Skadet	4	2,1
Selvorganiseret	3	1,6
Leder efter en facilitet	2	1,0
Leder efter noget de har lyst til	1	0,52
Andre årsager:	8	4,1
I alt	18	9,3

Tabel 2.4.2. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Vil du gerne begynde at gå til idræt, sport eller motion?

	Antal	Procent
Ja, jeg vil gerne begynde at gå til idræt	47	24,4
Ja, men jeg er ikke sikker	50	25,9
Nej, jeg vil ikke gå til idræt	51	26,4
Ved ikke	45	23,3
I alt	193	100,0

Tabel 2.4.3. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvad kunne du tænke dig at gå til?

Sportsgren	Antal	Sportsgren	Antal
Skydning	1	Motorsport	1
Tennis	6	Parkour	2
Fodbold	17	Golf (men for dyrt)	1
Cykling	3	Speedskating	1
Håndbold	4	rulleskøjter	1
Spring gymnastik	6	hundetræning	1
Badminton	7	zumba	2
Gymnastik	5	Roning	1
Boksning/Kampsport	8	BMX	1
Dans	10	Skateboard	1
Karate	3	Noget med kuglepistoler	1
Ridning	6	Volleyball	1
Fitness	4	Bueskydning	1
Basketball	4	Selvforsvar	1
Svømning	8	Dykning	1
Løb	1	Fægtning	2
Kunstskejtøløb	1	Styrketræning	1
Skydning	3	Ved ikke	3

2.5. Ikke organiserede idrætsaktiviteter og fysiske aktiviteter

De fleste elever har i ugen inden, de besvarede spørgeskemaet, deltaget i en form for selvorganiseret fysisk aktivitet enten alene eller sammen med deres venner eller familie. Fire ud af ti har været ude i naturen, lidt mere end en tredjedel har spillet fodbold, en tilsvarende del har cyklet en tur. En fjerdedel har hoppet i havetrampolin og gået en tur med familien og en femtedel har været i svømmehal, leget fangelege mm. og cyklet en tur med familien (tabel 2.5.1).

Pigerne er i højere grad end drengene aktive inden for følgende selvorganiserede aktiviteter: Rundbold og andet slagspil, rulleskejtøløb, løb på løbehjul, brug af havetrampolin, fangelege mm., været i svømmehal eller badeland, cyklet en tur, løbet på isskøjter, været ude i naturen og gået en tur med familien. Drengene har omvendt været mere aktive end pigerne i følgende aktiviteter: Fodbold, basketball, bordtennis, cyklet på BMX samt deltaget i rollespil.

I 15 ud af de 17 selvorganiserede aktiviteter er der en signifikant forskel på deltagelsen i forhold til elevens alder. De yngste elever (9 til 12 årige) er mere aktive end de 13 til 15 årige og de 16 til 18 årige inden for følgende selvorganiserede aktiviteter: Rundbold eller andet slagspil, tennis/badminton, rulleskejtøløb, løb på løbehjul, brug af havetrampolin, cyklet på BMX, leget fangelege mm., været i svømmehal eller badeland, cyklet en tur på veje/stier, i skoven eller til stranden, været ude i naturen, deltaget i rollespil, gået tur med familien samt cyklet med familien. De 16 til 18 årige er mindst aktive i de selvorganiserede aktiviteter.

Eleverne fra Lundby er i højere grad aktive inden for selvorganiseret basketball og rollespil end eleverne fra de andre fire områder er. Eleverne fra Møn og Lundby er i mindre grad i svømmehallen (selvorganiseret), end eleverne fra de andre områder er, mens eleverne fra Langebæk er de mindst aktive inden for selvorganiseret tennis og badminton.

Tabel 2.5.1. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvilke af de følgende aktiviteter deltager du i, NÅR DU IKKE ER I SKOLE OG IKKE GÅR TIL IDRÆT I EN FORENING, ET MOTIONSCENTER og lignende - og hvor ofte gør du det (pct.)?

	I den sidste uge	Mere end en uge siden	Mere end en måned siden	Gør det aldrig	Total
Er ude i naturen (N=1802)	40,9	19,9	14,4	24,8	100,0
Spiller fodbold (N=1802)	37,1	11,3	16,7	34,9	100,0
Cykler en tur (N=1804)	35,5	18,6	20,7	25,7	100,0
Hopper i havetrampolin (N=1802)	26,7	16,9	20,8	35,6	100,0
Går tur med familie (N=1801)	22,8	22,4	27,2	27,6	100,0
Er i svømmehal eller badeland (N=1799)	19,1	12,8	37,4	30,7	100,0
Fangeleje, sjippet, hænkerude (N=1799)	18,6	13,6	19,0	48,9	100,0
Cykler med min familie (N=1801)	18,3	17,2	27,0	37,5	100,0
Rulleskøjter/inliners/skateboard (N=1801)	13,2	10,6	21,1	55,1	100,0
Løber på løbehjul (N=1799)	12,5	9,2	18,6	59,6	100,0
Spiller rundbold eller andet slagspil (N=1800)	12,1	13,8	35,7	38,3	100,0
Spiller tennis/badminton (N=1801)	12,0	8,6	23,0	56,5	100,0
Spiller bordtennis (N=1799)	11,0	10,1	22,3	56,6	100,0
Cykler på BMX (N=1800)	10,6	7,1	11,9	70,4	100,0
Spiller basket (N=1800)	7,1	5,8	15,4	71,8	100,0
Deltager i rollespil (N=1799)	6,1	4,2	9,9	79,7	100,0
Løber på isskøjter (N=1799)	6,0	5,2	18,9	69,9	100,0

2.6. Børnenes benyttelse af idrætsfaciliteter

De mest almindelige idrætsfaciliteter benyttes af en stor del af børnene og de unge:

- Lidt under halvdelen af eleverne benytter en idrætshal, når de dyrker idræt.
- Tre ud af ti dyrker idræt på et stadion eller en boldbane
- En femtedel benytter en gymnastiksal
- En syvendel bruger svømmehallen
- En ud af ti bruger naturen (tabel 2.6.1).

Der er flere elever fra Lundby der benytter sig af stadion og boldbaner, når de dyrker idræt, end fra de resterende fire områder. Omvendt bruger eleverne fra Lundby ikke svømmehallen i så høj grad, som de andre elever fra Vordingborg Kommune gør. Den største andel af elever, der bruger svømmehallerne og tennisbanerne, kommer fra Præstø, og gymnastiksalene benyttes især af eleverne fra Præstø og Langebæk, mens golfanlæggene især benyttes af elever fra Møn. Der er næsten ingen elever fra Møn, der benytter tennisbaner (se tabel 2.6.2).

Elevernes specifikke benyttelse af de forskellige idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune kan ses i bilag 1, tabel 2.

Over halvdelen af eleverne svarer, at der er en gymnastiksal eller en idrætshal inden for cykelafstand (5 min.) eller gåafstand (15 min.) i forhold til, hvor de bor. Lidt under halvdelen svarer, at der er en skov, en udendørs boldbane eller et åbent område, som kan bruges til leg eller idræt inden for samme afstand. Lidt over en tredjedel svarer, at der er en legeplads, vand

eller strand inden for en afstand af 5 minutter på cykel eller 15 minutters gang. Kun en femtedel af eleverne kan komme til en svømmehal i løbet af 15 minutters gang eller 5 minutters cykling, men én ud af ti bor ikke inden for gå- og cykelafstand til et område eller en facilitet, der kan bruges til idræt, leg eller anden fysisk aktivitet (tabel 2.6.2).

Eleverne fra Lundby svarer i mindre grad end eleverne fra de andre områder, at der er en idrætshal/gymnastiksal inden for en cykelafstand på 5 minutter og en gåafstand på 15 minutter. Det er kun en meget lille andel af eleverne fra Langebæk, som svarer, at de bor inden for en cykelafstand på 5 minutter og en gåafstand på 15 minutter af en park. En forholdsvis lille andel af eleverne fra Lundby og Langebæk svarer, at de bor i nærheden af en svømmehal, hvilket måske kan være en af grundene til, at eleverne fra Lundby i mindre grad går til svømming og tager i svømmehallen selvorganiseret, end eleverne fra resten af kommunen gør. Eleverne fra Møn svarer i højere grad end de resterende elever, at der findes en skateboardbane og motionssti inden for den nævnte afstand (bilag 1, tabel 3).

Den mest brugte facilitet blandt eleverne i Vordingborg Kommune er en idrætshal / gymnastiksal, som halvdelen bruger en eller flere gange om ugen. Den næst mest brugte facilitet er en udendørs boldbane og et åbent område, som kan bruges til leg eller idræt (40 pct.). En fjerdedel af eleverne bruger skoven. Svømmehal, en legeplads eller 'vand og strand' bruges af en femtedel af eleverne en eller flere gange om ugen (tabel 2.6.3).

Drengene bruger oftere en udendørs boldbane og en skateboardbane, end pigerne gør. Omvendt bruger pigeren oftere en legeplads, skoven, vandet eller stranden, end drengene gør. De 9 til 12 årige benytter i højere grad svømmehallen, skoven, 'vandet', stranden og et åbent område, som kan bruges til leg eller idræt, end de 13 til 15 årige og de 16 til 18 årige gør. Børnene fra 9 til 15 år bruger oftere gymnastiksal/idrætshal og udendørs boldbane, end de unge gør.

Selvom der er færre elever fra Langebæk, der bor i nærheden af en idrætshal og gymnastiksal, end i de andre fire områder, er eleverne fra Lundby sammen med eleverne fra Langebæk dem, der oftest benytter en idrætshal eller en gymnastiksal i deres fritid. Ligeledes er der flere fra Møn der benytter en skateboardbane i deres fritid. Der er meget få elever fra Langebæk, som bor i nærheden af en park, hvilket kan være en af årsagerne til, at eleverne fra Langebæk sjældent bruger en park i deres fritid. Eleverne fra Lundby og Møn bruger ikke svømmehallen i deres fritid lige så ofte, som eleverne fra de andre områder gør. Vordingborg skiller sig ud ved at der er en større andel af elever der bruger legepladserne i deres fritid sammenlignet med eleverne fra de resterende områder.

Tablet 2.6.1. Hvilke idrætsanlæg, idrætsfaciliteter, idrætslokaler eller steder benytter du, når du dyrker idræt?

	Antal	Procent
Idrætshal	853	44,7
Stadions/boldbane	543	28,5
Gymnastiksal	346	18,1
Svømmehal	263	13,8
I naturen (skoven m.v.)	195	10,2
Ridebaneanlæg	143	7,5
Motionscenter	134	7,0
Tennisbane	77	4,0
På SFO'en eller fritidsklubben	51	2,7
Skydebaneanlæg	43	2,3
Andre anlæg og faciliteter	38	2,0
Golfanlæg	25	1,3
Motorsportsanlæg	24	1,3
Lystbåde- og havneanlæg	21	1,1
Hundetræningsanlæg	14	0,7
Bowlinganlæg	9	0,5
Krocket og krolfanlæg	1	0,1
Petanquebaner	0	0,0
Andet sted*	212	11,1
— Udenfor/naturen	24	1,3
— Derhjemme	21	1,1
— Hal	20	1,0
— Stadion	11	0,6
— Spejderhytte	11	0,6
— Skole	9	0,5
— Boldbaner	8	0,4
— Dansested	7	0,4
— Karateklub	7	0,4
— Vandet	6	0,3
— Ridebane	6	0,3
— Motionscenter	6	0,3
— Bokseklub	5	0,3
— Svømmehal	2	0,1
— Skydebane	1	0,05
— Skøjtebane	1	0,05
— Andet	69	3,6

(N=1908) * Andet sted var en åben kategori, hvor respondenterne selv kunne svare, hvor de træner. De er samlet i overordnede kategorier.

Tabel 2.6.2. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvilke af disse steder (haller, baner og anlæg til idræt) findes inden for cykelafstand (5 min.) eller gåafstand (15. min) i forhold til, hvor du bor?

	Antal	Procent
Gymnastiksal/Idrætshal	1000	52,4
Udendørs boldbane	878	46,0
Åbent område med græs, grus eller asfalt, som kan bruges til leg og idræt	868	45,5
Skov	864	45,3
Legeplads	756	39,6
Vand (hav, sø, å) eller strand	692	36,3
Svømmehal	397	20,8
Havn eller havnebassin	332	17,4
Motionssti	301	15,8
Park	185	9,7
Skateboardbane	87	4,6
Ingen af ovenstående	175	9,2

N=1908

Tabel 2.6.3. Børnenes svar på følgende spørgsmål: Hvor ofte bruger du disse steder eller faciliteter i din fritid (udenfor skoletid) (pct.)?

	En eller flere gange om ugen	Få gange om måneden	Få gange om året/aldrig	Total
Gymnastiksal/idrætshal (N=1783)	50,3	16,2	33,6	100,0
Svømmehal (N=1784)	20,0	32,5	47,5	100,0
Udendørs boldbane (1783)	38,8	25,5	35,8	100,0
Skateboardbane (N=1784)	4,4	8,1	87,5	100,0
Åbent område med græs, grus eller asfalt, som kan bruges til leg og idræt (N=1784)	37,2	33,6	29,2	100,0
Legeplads (N=1784)	20,0	32,2	47,8	100,0
Motionssti (N=1784)	12,7	25,2	62,1	100,0
Park (N=1783)	8,9	23,4	67,6	100,0
Skov (N=1783)	24,8	39,0	26,2	100,0
Vand (hav, sø, å) eller strand (N=1784)	17,1	40,7	42,2	100,0

2.7. Forskelle mellem lokalområderne på skoleelevernes idrætsdeltagelse

Undersøgelsen har givet mulighed for at belyse, om der er forskelle mellem lokalområderne i Vordingborg Kommune på, hvor mange der dyrker idræt, hvor meget de forskellige idrætsgrene dyrkes, og hvor meget forskellige typer af idrætsfaciliteter benyttes. De fem lokalområder, der skelnes imellem, er Præstø, Vordingborg, Langebæk, Møn og Lundby, som omfatter følgende skoledistrikter.

- Præstø omfatter skoledistrikterne for Abildhøjskolen og Klosterbakkeskolen.
- Vordingborg omfatter skoledistrikterne for Marienberg Skole, Vintersbølle Skole, Ise-lingeskolen, Ørslev Skole samt Kastrup Skole.
- Langebæk omfatter skoledistrikterne for Langebækskolen (Mern, Kalvehave, Stensved).

- Møn omfatter skoledistrikterne for Hjertebjerskolen, Stege Skole og Fanefjordskolen.
- Lundby omfatter skoledistriktet for Svend Gøngeskolen.

Undersøgelsen viser, at der er forholdsvis færre elever fra Møn, som har gået til idræt inden for de seneste 12 måneder forud for skemaet besvarelse (12 pct.) end fra de øvrige områder, mens der er flest idrætsaktive i Langebæk. Langebæk har altså den højeste idrætsdeltagelse hos såvel børnene som de voksne (tabel 3.7.1).

Da aldersfordelingen samt andelen af børnene, som har forældre der er født i et andet land end Danmark, er næsten ens i de fem områder (blandt dem, der har besvaret spørgeskemaet), skyldes forskellen i idrætsdeltagelsen altså ikke en forskellig fordeling af børnene på alder, køn, etnisk baggrund mv., som vi ved, har betydning for, hvor meget børn og unge er idrætsaktive.

Det kan derimod hænge sammen med, at forholdsvis flere elever fra Møn end fra de øvrige områder har forældre, der ikke har et arbejde (81 pct. af eleverne fra Langebæk og 74 pct. fra Møn svarer, at begge deres forældre har et arbejde), og vi ved fra adskillige studier, at forældrenes socioøkonomiske baggrund har stor betydning for, om børnene går til idræt.

Det kan også hænge sammen med forskelle på mulighederne for at gå til idræt i fritiden, dvs. hvor mange idrætsforeninger og idrætsfaciliteter, der findes i hvert område. En sammenligning af facilitetsdækningen mellem de gamle kommuner, som fra 2007 blev en del af Vordingborg Kommune (Vordingborg, Præstø, Møn og Langebæk), dvs. antal indbyggere pr. idrætsfacilitet, viser, at Vordingborg og Præstø har forholdsvis flere fodboldbaner og indendørs rum (hal eller gymnastiksal), end de har på Møn og i Langebæk.

Trods dette har Møn forholdsvis mange flere idrætsforeninger, så den lavere idrætsdeltagelse blandt skoleeleverne på Møn i sammenligning med resten af kommunen kan altså ikke tilskrives, at der er færre foreninger.

Forskellene mellem lokalområderne på børnenes og de unges generelle idrætsdeltagelse er dog forholdsvis små. De store forskelle finder vi i stedet for på deltagelsen til forskellige typer af idrætsaktivitet.

Idrætsaktiviteter

- I Langebæk er der forholdsvis flest (i sammenligning med de andre lokalområder), som går til gymnastik og ridning. Hele 33 pct. af skoleeleverne fra Langebæk svarer, at de går til gymnastik, mod kun 8 pct. i Lundby og 17 pct. i Vordingborg. Der er også forholdsvis mange fra Langebæk, lige som i Lundby og på Møn (12-14 pct.), der går til ridning, i sammenligning med Præstø og Vordingborg (8 pct.). Den høje deltagelse i gymnastik i Langebæk hænger givetvis sammen med, at der i mange år har været en stærk tradition for gymnastik i lokalområdet. En del af forklaringen skyldes også, at der er forholdsvis flere piger fra Langebæk end fra de øvrige områder, der har besvaret spørgeskemaet, og gymnastik dyrkes i meget højere grad af piger end af drenge. Det kan dog ikke forklare hele forskellen. Både hos pigerne og drengene er der flest, som går til gymnastik, i Langebæk og færrest i Lundby. Den lave deltagelse i Lundby kan hænge sammen med, at der er færre børn i dette område, som kan komme til en gymnastiksal inden for 15 minutter på cykel.

- Til gengæld er der forholdsvis færre i Langebæk, der går til fodbold (23 pct.), end i de andre områder, hvor Lundby topper med hele 44 pct. Endnu større er forskellen på deltagelsen i håndbold, som 26 pct. af børnene fra Lundby deltager i mod mellem 5 og 12 pct. i de øvrige områder. Lundby har således en meget høj deltagelse i de store holdboldspil, men kan til gengæld ikke mønstre ret mange til gymnastik, badminton og svømning.
- Badminton går børnene fra Vordingborg i meget højere grad til (15 pct.), end de gør i især Lundby (4 pct.). Boksning dyrkes også af forholdsvis flere elever fra Vordingborg (5 pct.), mens det i de andre områder er færre end halvt så stor en andel.
- Præstø skiller sig ud fra de andre på deltagelsen i svømning, som 23 pct. er aktiv i, og tennis som 13 pct. spiller. På begge idrætsgrene er det dobbelt så stor en andel end i de andre områder i gennemsnit. Lundby skiller sig som nævnt ud fra de andre områder ved at kun 7 pct. går til svømning, og det kan hænge sammen med, at kun 6 pct. af børnene fra dette område kan komme til en svømmehal på cykel inden for 15 minutter. Men måske er det ikke hele årsagen. I Langebæk er der næsten tre gange så stor en andel af eleverne, der går til svømning, selvom næsten ingen af eleverne har en svømmehal inden for 15 minutters cykling. Der findes en svømmehal i Vordingborg, på Møn og i Præstø
- På Møn går forholdsvis mange elever til bordtennis (6 pct.) til forskel fra de øvrige områder, hvor færre end halvt så mange dyrker denne disciplin. Ligeledes er der mange børn og unge fra Møn, som spiller golf (5 pct.) mod næsten ingen i de andre områder. Kano, roning og kajak dyrkes især af elever i Præstø og på Møn.

Benyttelse af idrætsfaciliteter

- Eleverne fra Lundby benytter i meget højere grad fodboldbaner, end eleverne fra de andre områder gør. Det hænger sammen med, at børnene og de unge fra dette område i meget højere grad spiller fodbold, end de gør i resten af kommunen.
- Eleverne fra Præstø og Langebæk benytter i noget højere grad gymnastiksal, end de gør i de øvrige lokalområder. For Langebæks vedkommende hænger det sammen med, at så mange går til gymnastik i dette område.
- Der er meget stor forskel på, hvor meget eleverne fra de fem lokalområder benytter svømmehal. I Præstø er det mere end hver femte elev, mens det i Lundby og på Møn er under hver tiende elev. Dette hænger i høj grad sammen med nærheden til en svømmehal, der som nævnt findes i Præstø, på Møn og i Vordingborg.
- Ridebaneanlæg benyttes især i Langebæk (hvor forholdsvis flest går til ridning), Lundby og på Møn. Der findes ridebaneanlæg i Ugledige og Bakkebølle, men på trods af at der ikke findes officielle ridebaneanlæg på Møn, er der lige så mange derfra, som går til ridning og benytter ridebaneanlæg, som fra Langebæk og Lundby.
- Tennisbaner benyttes i meget højere grad i Præstø end i de øvrige lokalområder, hvilket hænger tæt sammen med, at det især er i Præstø, at børnene og de unge går til tennis. Der findes tennisbaner i Præstø, Lundby, Stege, Stensved og Vordingborg.
- Forholdsvis få elever benytter golfbane, men dem som gør det bor næsten alle på Møn, og det hænger naturligvis sammen med, at kommunens eneste golfbane findes på Møn. Til gengæld er det især i Præstø, at der er skoleelever, som benytter lystbåde- og havneanlæg til idræt.

- Det er især i Præstø, at SFO eller fritidsklub er rammen om idræt.
- Naturen benyttes i noget mindre grad til idræt af eleverne i Vordingborg end i de øvrige områder.

Tabel 2.7.1. Forskelle mellem lokalområder i Vordingborg Kommune på andelen af skoleelever,

- A) som går til idræt**
B) går til forskellige idrætsaktiviteter,
C) benytter forskellige idrætsfaciliteter til idræt
D) som har forskellige idrætsfaciliteter inden for gå og cykelafstand

Kun idrætsgrene og faciliteter, hvor der i statistisk forstand er en væsentlig forskel mellem lokalområderne, er taget med (pct. andel af alle elever der har svaret).

DYRKER IDRÆT	Præstø	Vordingborg	Langebæk	Møn	Lundby	Total
Jeg har ikke gået til en idrætsaktivitet i løbet af de sidste 12 måneder	6,9	9,8	5,3	12,4	8,3	9,4
DYRKER FORSKELLIGE IDRÆTSGRENE						
Atletik	0,3	1,1	0,8	0,2	3,6	1,0
Badminton	10,1	14,9	11,3	12,7	3,6	12,1
Boksning	2,2	5,1	1,5	0,5	2,6	3,0
Bordtennis	1,6	2,2	0,8	5,6	1,6	2,7
Fodbold	34,7	32,7	23,3	31,7	44,3	33,4
Golf	1,3	0,9	0,8	4,9	0,5	1,8
Gymnastik	22,4	17,0	33,1	22,7	7,8	19,4
Håndbold	5,0	7,8	9,0	12,2	26,0	10,3
Kano/Roning/Kajak	3,5	0,4	0,8	2,7	1,6	1,6
Ridning	7,9	7,7	12,8	11,7	13,5	9,6
Styrketræning	5,7	3,0	4,5	7,6	3,1	4,6
Svømning	23,3	14,4	19,5	10,0	7,3	14,6
Tennis	12,6	4,4	5,3	0,7	4,7	5,1
Volleyball/Kidsvolley	0,0	3,3	2,3	1,0	0,0	1,8
BENYTTELSE AF IDRÆTSFACILITETER						
Stadions / boldbaner	28,7	28,8	21,1	27,1	41,7	29,2
Gymnastiksale	28,4	16,1	23,3	16,8	15,1	18,8
Svømmehal / sal	21,1	14,8	16,5	9,8	7,8	14,1
Ridebaneanlæg	5,7	6,2	9,0	10,2	10,4	7,7
Skydeanlæg	2,5	1,2	4,5	3,7	2,6	2,4
Tennisbaner	11,4	3,4	3,8	.5	4,2	4,3
Golfbane	.6	.7	.0	4,1	.0	1,3
Lystbåde- og havneanlæg	2,5	.7	.8	1,2	.5	1,1
SFO / fritidsklub	5,7	1,8	.8	2,2	4,2	2,8
I naturen (skoven mv.)	10,4	7,9	10,5	14,6	12,0	10,5

Skoleelevers deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter

Hvilke 'idrætsfaciliteter' findes inden for cykelafstand (5 min.) eller gåafstand (15 min.) i forhold til hvor eleven bor	Præstø	Vordingborg	Langebæk	Møn	Lundby	Total
Gymnastiksal/idrætshal	51,1	58,2	56,4	49,5	39,6	52,9
Svømmehal	15,5	25,5	2,3	28,3	5,7	20,6
Udendørs boldbane	38,8	51,3	46,6	44,4	42,7	46,3
Skateboardbane	1,9	3,2	1,5	11,2	2,6	4,6
Åbent område med græs, grus eller asfalt, som kan bruges til leg / idræt	40,4	46,0	54,9	48,3	39,1	45,5
Legeplads	33,8	45,0	37,6	40,5	28,1	39,7
Motionssti	11,4	13,7	15,8	21,0	15,5	15,2
Park	6,3	7,1	1,5	14,9	16,1	9,3
Skov	39,4	50,3	56,4	44,4	29,2	45,2
Vand (hav, sø, å) eller strand	34,4	33,9	35,3	46,3	24,5	35,9
Havn eller havnebassin	20,8	15,7	14,3	24,1	3,6	17,1

3. Voksnes deltagelse i idræt

3.1. Undersøgelsens metode.

Undersøgelsen af voksnes idrætsdeltagelse er også gennemført ved en elektronisk spørgeskemaundersøgelse. 3.666 tilfældigt udtrukne voksne borgere i kommunen - 16 år og ældre - fik i slutningen af oktober 2011 tilsendt et brev med en invitation til at besvare et spørgeskema, der skulle besvares elektronisk via internettet. Hver borger fik en unik kode, som skulle bruges for at åbne det elektroniske spørgeskema.

I alt har 24,6 pct. af de borgere, der har modtaget spørgeskemaet, besvaret spørgeskemaet (enkelte breve kom retur, fordi adressaten var ubekendt eller flyttet). Det er noget under det ideale for en sådan undersøgelse. Det skønnes dog, som det fremgår af det næste afsnit, at besvarelsene er rimeligt repræsentative for den voksne befolkning i Vordingborg Kommune. Det må dog antages, at der er en del flere idrætsaktive, som har besvaret skemaet, end ikke-idrætsaktive, og derfor er andelen, som har svaret, at de dyrker idræt, givetvis lidt højere end den virkeligt forekommende andel. Til gengæld kan det antages, at fordelingen mellem forskellige idrætsformer giver et rimeligt præcist billede af, hvilke idrætsgrene man dyrker i Vordingborg Kommune. I de fleste analyser er de knap 900 besvarelser et tilstrækkeligt antal til at foretage troværdige analyser af idrætsdeltagelsen i Vordingborg Kommune.

3.2. Besvarelsernes fordeling på alder, køn, bopæl mv.

896 borgere i Vordingborg Kommune besvarede spørgeskemaet. 36 pct. bor i Vordingborg, 17 pct. i Langebæk, 16 pct. i Præstø og på Møn og 15 pct. bor i Lundby. Alle områder havde en besvarelsesprocent mellem 23 og 26 pct., hvilket giver mulighed for senere at se på forskelle i idrætsdeltagelse og benyttelsen af faciliteter mellem de fem områder i Vordingborg Kommune (tabel 3.2.1).

- 51 pct. af dem, der har besvaret spørgeskemaet, er kvinder, og 49 pct. er mænd (tabel 3.2.2).
- Besvarelsene er rimeligt jævnt fordelt mellem de fire ældste aldersgrupper. Omkring 20 pct. er mellem 36 og 45 år, det samme gælder for de 46 til 55 årige, de 56 til 65 årige samt de 66 til 85 årige. 10 pct. er mellem 16 og 25 år, og 8 pct. er mellem 26 og 35 år (tabel 3.3.3).
- 62 pct. er gift, 13 pct. har en samlever, og 25 pct. er single (tabel 3.2.4).
- 30 pct. har hjemmeboende børn under 18 år (tabel 3.2.5).
- 96 pct. af respondenterne er født i Danmark (tabel 3.2.6).
- En fjerdedel af respondenterne er funktionær eller tjenestemand, en fjerdedel er folkepensionist og efterlønsmodtager, og 13 pct. er faglært arbejder, mens 10 pct. er under uddannelse (tabel 3.2.7).
- For 30 pct. af respondenterne er den højest fuldførte uddannelse en erhvervsfaglig uddannelse, 23 pct. har fuldført en mellemlang videregående uddannelse, og for 17 pct. af respondenterne er den højest fuldførte uddannelse en grundskole uddannelse (tabel 3.2.8).
- Halvdelen af de respondenter, der er i gang med en uddannelse, er ved at tage en gymna-

sial uddannelse, 15 pct. er i gang med en erhvervsfaglig uddannelse, og 16 pct. er i gang med en mellemlang videregående uddannelse (tabel 3.2.9).

- Endelig blev respondenterne også spurgt om, hvor ofte de mødes med familie, venner, kolleger m.fl. Spørgsmålene tager sigte på at afdække respondenternes 'sociale kapital', som undersøgelser har vist har betydning for idrætsdeltagelsen. Lidt over halvdelen af respondenterne mødes dagligt eller ugentligt med deres familie uden for husstanden og venner, som de har et personligt forhold til. Over 40 pct. mødes dagligt eller ugentligt med deres naboer og bekendte fra nærområdet, og omkring 30 pct. mødes dagligt eller ugentligt med bekendte fra en klub eller forening (tabel 3.2.10).

Tabel 3.2.1. Voksne over 16 år, der har besvaret spørgeskemaet, fordelt på 5 områder i kommunen

Område	Antal mulige respondenter	Antal besvarelser	Besvarelses procent	Procent
Præstø	623	144	23,1	16,1
Lundby	591	136	23	15,2
Langebæk	592	153	25,8	17,1
Møn	598	142	23,7	15,8
Vordingborg	1243	321	25,8	35,8
I alt	3647	896	24,6	100,0

Tabel 3.2.2. Respondentens køn

	Antal	Procent
Mand	428	49,1
Kvinde	443	50,9
Total	871	100,0

Tabel 3.2.3. Respondentens alder

	Antal	Procent
16 til 25 år	96	11,0
26 til 35 år	67	7,7
36 til 45 år	145	16,6
46 til 55 år	186	21,4
56 til 65 år	202	23,2
66 til 85 år	175	20,1
Total	871	100,0

Tabel 3.2.4. Respondentens civilstand

	Antal	Procent
Ja, ægtefælle	536	61,5
Nej, samlever	114	13,1
Nej	221	25,4
Total	871	100,0

Voksnes deltagelse i idræt

Tabel 3.2.5. Har respondenterne hjemmeboende børn (under 18 år)

	Antal	Procent
Ja	260	29,9
Nej	611	70,1
Total	871	100,0

Tabel 3.2.6. Er respondenterne født i Danmark

	Antal	Procent
Ja	840	96,4
Nej	31	3,6
Total	871	100,0

Tabel 3.2.7. Respondentens hovedbeskæftigelse?

	Antal	Procent
Selvstændig	53	6,1
Medarbejdende ægtefælle	6	0,7
Funktionær/Tjenestemand	234	26,9
Faglært arbejder	113	13,0
Ufaglært arbejder/specialarbejder	45	5,2
På orlov	7	0,8
Ledig på dagpenge (modtager dagpenge fra A-kasse)	14	1,6
Ledig på kontanthjælp (modtager bistandshjælp)	6	0,7
Førtidspensionist	48	5,5
Folkepensionist/Efterlønsmodtager	219	25,1
Hjemmearbejdende husmor / husfar	3	0,3
Under uddannelse / Går i skole (inkl. lærlinge og elever)	80	9,2
Andet	43	4,9
Total	871	100,0

Tabel 3.2.8. Respondentens højest fuldførte uddannelse

	Antal	Procent
8.-9.-10. klasse (Grundskole)	145	16,8
Gymnasial uddannelse (STX, HF, HHX, HTX)	58	6,7
Erhvervsfaglig uddannelse (fx butik, kontor, håndværker, frisør, SOSU m.m.)	262	30,3
AMU (Arbejdsmarkedsuddannelse) / Specialarbejderuddannelse	6	0,7
Kort videregående uddannelse, under 3 år (fx datamatiker, markedsføringsøkonom, farmakonom, installatør, laborant, industriel designer)	65	7,5
Mellemlang videregående uddannelse, 3-4 år (fx sygeplejerske, jordemoder, fysio-/ergoterapeut, pædagog, folkeskolelærer, journalist, diplomingeniør, bygningskonstruktør, socialrådgiver)	199	23,0
Lang videregående uddannelse (inkl. evt. bachelor-del), over 4 år (inkl. evt. bachelor-del), over 4 år (alle universitetsuddannelse - fx læge, cand. merc., jurist, civilingeniør, cand. mag., cand. scient.)	79	9,1
Anden uddannelse	51	5,9
Total	865	100,0

Tabel 3.2.9. Hvilken uddannelse er respondenterne i gang med

	Antal	Procent
8.-9.-10. klasse (Grundskole)	1	1,3
Gymnasial uddannelse (STX, HF, HHX, HTX)	39	48,8
Erhvervsfaglig uddannelse (fx butik, kontor, håndværker, frisør, SOSU m.m.)	12	15,0
Kort videregående uddannelse, under 3 år (fx datamatiker, markedsføringsøkonom, armakonom, installatør, laborant, industriel designer)	5	6,3
Mellemlang videregående uddannelse, 3-4 år (fx sygeplejerske, jordemoder, fysio-/ergoterapeut, pædagog, folkeskolelærer, journalist, diplomingeniør, bygningskonstruktør, socialrådgiver)	13	16,3
Lang videregående uddannelse (inkl. evt. bachelor-del), over 4 år (inkl. evt. bachelor-del), over 4 år (alle universitetsuddannelse - fx læge, cand. merc., jurist, civilingeniør, cand. mag., cand. scient.)	6	7,5
Anden uddannelse	4	5,0
Total	80	100,0

Tabel 3.2.10. Hvor ofte mødes du med familie, venner og bekendte?

	Dagligt	Ugentligt	Månedligt	Årligt	Aldrig	Ved ikke	Total
Familie (udenfor husstanden) N=868	7,5	44,2	40,7	5,9	0,6	1,2	100,0
Venner (personer du har et nært forhold til) N=869	8,6	44,4	38,1	6,0	1,5	1,4	100,0
Arbejdskolleger / Tidligere kolleger (udenfor arbejdstiden) N=869	4,4	9,0	28,1	30,7	21,5	6,3	100,0
Kammerater fra studie / skole (nuværende eller tidligere)	4,8	5,4	12,7	27,2	43,1	6,8	100,0
Bekendte fra en klub / forening	2,3	25,5	19,4	13,0	31,6	8,3	100,0
Bekendte fra dit nærområde	8,2	34,2	30,5	9,8	11,3	6,0	100,0
Naboer	16,9	28,5	20,0	9,4	19,5	5,6	100,0

3.3. Deltagelse i motion, idræt eller sport

Hvor mange er idræts- og motionsaktive?

73 pct. af respondenterne svarer, at de normalt dyrker idræt, sport eller motion. Det er betydeligt højere, end undersøgelser på landsplan har vist. Det kan hænge sammen med den lave svarprocent, fordi idræts- og motionsaktive givetvis har besvaret spørgeskemaet i højere grad end personer, der ikke er idræts- eller motionsaktiv. Yderligere 11 pct. svarer 'Ja, men ikke for tiden', mens 16 pct. svarer 'Nej' (tabel 3.3.1).

Der er ikke statistisk signifikant forskel på dette mellem mænd og kvinder og mellem de forskellige aldersgrupper. Idrætsdeltagelsen er klart lavere blandt respondenterne, der bor i Lundby, end blandt respondenterne der bor et andet sted i Vordingborg Kommune (henholdsvis 61 pct. og 75 pct.) (bilag 2, tabel 1).

Cirka halvdelen af respondenterne dyrker idræt tre eller flere gange om ugen. Lidt under en tredjedel dyrker idræt to gange om ugen, og de resterende dyrker idræt en gang om ugen eller sjældnere (tabel 3.3.2). Beboerne i Lundby dyrker idræt færre gange om ugen end de

respondenter, der bor i de fire andre områder i Vordingborg Kommune.

De mest dyrkede idræts- og motionsformer

De mest populære idrætsgrene blandt borgere over 16 år i Vordingborg Kommune er i nævnte rækkefølge: Vandretur (26 pct.), Jogging og motionsløb (19 pct.), styrketræning (18 pct.), svømning (16 pct.), konditionstræning (12 pct.) samt cykelsport (10 pct.) (tabel 3.3.3).

Mænd dyrker i højere grad end kvinder fodbold, badminton, golf, billard eller pool, bordtennis, motorsport, kampsport, sejlsport, windsurfing, skydning samt jagt/fiskeri. Kvinderne er til gengæld i højere grad end mændene aktive inden for følgende aktiviteter: Vandreture, ridning, gymnastik, aerobic/workout, dans, yoga, afspænding og meditation.

Andelen som går vandreture, stavgang eller nordic walking stiger i takt med alderen, mens andelen der dyrker boldspillene fodbold, håndbold, basketball, volleyball/beachvolley og andet boldspil samt aktiviteterne jogging/motionsløb, rulleskøjteløb, ridning, aerobic, workout, styrketræning samt kampsport falder i takt med alderen.

Idræt i forening, motionsinstitut eller selvorganiseret

Tre fjerdele af de idrætsaktive respondenter svarer, at de dyrker idræt, sport eller motion på egen hånd eller sammen med andre, og det er dermed også den mest udbredte måde at dyrke idræt på i Vordingborg Kommune. 44 pct. af de idrætsaktive respondenter svarer, at de dyrker idræt sport og motion i en idrætsklub eller forening, mens 27 pct. gør det i et privat center (tabel 3.3.4).

Jo yngre respondenterne er, jo større er andelen, der dyrker idræt i en idrætsklub og forening, privat center samt som firmaidræt. Kvinder dyrker i højere grad end mænd idræt i privat center og på aftenskole.

Afstand fra boligen til det sted, hvor den aktive dyrker idræt

Langt de fleste af de idrætsaktive respondenter bor tæt på, hvor de dyrker idræt. Små 30 pct. bruger under 5 minutter på at komme hen til den idrætsaktivitet, som de bruger mest tid på. 39 pct. af de idrætsaktive respondenter bruger mellem 5 minutter og 14 minutter på transporttid, og 17 pct. bruger 15 til 29 minutter (tabel 3.3.5).

Transport til idrætsstedet

Over halvdelen af de idrætsaktive borgere i Vordingborg Kommune bruger typisk bilen for at komme hen til det sted, hvor de dyrker idræt. 23 pct. går eller løber, og 19 pct. cykler (tabel 3.3.6).

Hvem dyrker de idrætsaktive idræt sammen med

Størstedelen af de idrætsaktive respondenter dyrker idræt eller motion alene flere gange om ugen (58 pct.). En tredjedel dyrker idræt sammen med deres familie, sammen med andre venner og veninder eller andre en eller flere gange om ugen (tabel 3.3.7).

Mænd dyrker i højere grad idræt med andre venner og veninder, mens kvinder i højere grad dyrker motion alene. I takt med alderen falder andelen, der dyrker idræt med deres bedste ven eller veninde eller med andre venner og veninder.

Tabel 3.3.1. Dyrker respondenter normalt idræt, sport eller motion

	Antal	Procent
Ja	656	73,2
Ja, men ikke for tiden	95	10,6
Nej	145	16,2
Total	896	100,0

Tabel 3.3.2. Hvor ofte dyrker respondenter normalt motion, idræt eller sport (alle aktiviteter)

	Antal	Procent
5 eller flere gange om ugen	137	18,3
3-4 gange om ugen	249	33,2
2 gange om ugen	230	30,7
1 gang om ugen	100	13,3
1-3 gange om måneden	27	3,6
Sjældnere	7	0,9
Total	750	100,0

*Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tabel 3.3.3. Hvilke former for motion, idræt eller sport har du dyrket regelmæssigt inden for de seneste 12 måneder?

	Antal	Andel af respondenter der dyrker idræt (n=749)*	Andel af alle respondenter (n=896)
Vandreture	236	31,5	26,3
Jogging/Motionsløb	172	23,0	19,2
Styrketræning	156	20,8	17,6
Svømning/vandaktiviteter	140	18,7	15,6
Konditionstræning	110	14,7	12,3
Cykelsport (ikke transport til arbejde og lign.)	91	12,1	10,2
Gymnastik	80	10,7	8,9
Spinning/Kondicykel	76	10,1	8,5
Badminton	71	9,5	7,9
Dans (alle former)	66	8,8	7,4
Fodbold	63	8,4	7,0
Jagt/Fiskeri	50	6,7	5,6
Aerobic, step eller lignende	50	6,7	5,6
Yoga, afspænding, meditation	46	6,1	5,1
Ridning	29	3,9	3,2
Kano/Roning/Kajak	24	3,2	2,7
Golf	23	3,1	2,3
Sejlsport, windsurfing	20	2,7	2,2
Håndbold	19	2,5	2,1
Stavgang/Nordic Walking	19	2,5	2,1
Tennis	17	2,3	1,9
Skydning	16	2,1	1,8
Bowling	15	2,0	1,7
Volleyball/Beachvolleyball	14	1,9	1,6
Boksning	12	1,6	1,3
Bordtennis	10	1,3	1,1
Andet boldspil for hold. Ex Hockey/Floorball	10	1,3	1,1
Rulleskøjter	9	1,2	1,0
Petanque eller Boule	9	1,2	1,0
Billard eller pool	9	1,2	1,0
Kampsport (fx karate eller judo)	8	1,1	0,9
Motorsport	7	0,9	0,8
Orienteringsløb	6	0,8	0,7
Basketball	5	0,7	0,6
Klatring	3	0,4	0,3
Skateboard	2	0,3	0,2
Skøjtølb	2	0,3	0,2
Handicapidræt	2	0,3	0,2
Keglespil	1	0,1	0,1
Andet individuelt boldspil. Ex Quinball eller lignende	1	0,1	0,1
Atletik	1	0,1	0,1
Kroff	0	0,0	0,0
Gianball	0	0,0	0,0
Andet	128	17,2	14,3

Respondenterne kan have deltaget i flere kategorier, hvorfor andelen ikke summere til 100 %
 *Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tablet 3.3.4. I hvilken sammenhæng dyrker respondenterne motion, idræt eller sport

	Antal	Andel af respondenter der dyrker idræt (n=748)*	Andel af alle respondenter (n=896)
Idrætsklub eller – forening	328	43,9	36,6
Privat center (Fitnesscenter, danseinstitut)	198	26,5	22,1
Firmaidræt (arbejde)	28	3,7	3,1
På egen hånd (alene eller sammen med andre)	541	72,3	60,4
Aftenskole	22	2,9	2,5
Anden sammenhæng	77	10,3	8,6

Respondenterne kan have deltaget i flere kategorier, hvorfor andelen ikke summere til 100 %

*Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tablet 3.3.5. Hvor lang transporttid respondenterne har til den idræts- eller motionsaktivitet, som de bruger mest tid på

	Antal	Procent
Under 5 min.	218	29,2
5 – 14 min.	289	38,7
15 – 29 min.	127	17,0
30 – 45 min.	33	4,4
Over 45 min.	18	2,4
Ved ikke / ikke relevant	61	8,2
Total	746	100,0

Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tablet 3.3.6. Transportform som respondenterne typisk bruger for at komme hen til det sted, hvor de dyrker motion, idræt eller sport

	Antal	Procent
Gang/løb	172	23,1
Cykel	140	18,8
Bus/Tog	13	1,7
Bil	404	54,2
Andet	17	2,3
Total	746	100,0

Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tablet 3.3.7. Hvem dyrker du motion, idræt eller sport sammen med og hvor ofte

	En eller flere gange om ugen	Få gange om måneden	Få gange om året	Aldrig	Total
Min familie (børn, søskende, forældre, ægtefælle, kæreste) N=739	35,5	21,8	18,8	24,0	100,0
Bedste ven/ veninde, N=739	19,6	12,7	21,5	46,2	100,0
Andre venner/ veninder, N=740	32,7	16,4	18,6	32,3	100,0
Andre, N=742	33,6	11,3	20,6	34,5	100,0
Dyrker idræt/ motion alene, N=742	57,7	19,7	8,9	13,7	100,0

Respondenterne kan have deltaget i flere kategorier, hvorfor andelen ikke summere til 100 %

Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

3.4. Voksnes benyttelse af idrætsfaciliteter

Et motionscenter er den mest benyttede facilitet til idræt i fritiden i Vordingborg Kommune, idet 27 pct. af de idræts- og motionsaktive svarer, at de benytter et motionscenter, når de dyrker idræt. Næst flest benytter en idrætshal, når de dyrker idræt (25 pct.), og på tredje pladsen kommer svømmehallen, som 19 pct. af respondenterne benytter. Gymnastiksale (14 pct.) og stadions/boldbaner (9 pct.) er også en forholdsvis populær facilitet (tabel 3.4.1.).

Hvis vi udvider begrebet og ikke kun kigger på steder, som er bygget specifikt med det formål, at man skal kunne dyrke idræt på faciliteten, så er der også andre steder, som er meget vigtige for idræts- og motionsudfoldelsen.

Det mest benyttede sted blandt de idrætsaktive respondenter, når de dyrker idræt, er naturen (skoven m.v.). Hele 55 pct. af respondenterne svarer, at de benytter skoven, når de dyrker motion. Ligeledes benyttes veje, gader, fortove og lignende af 38 pct. af de idrætsaktive respondenter, når de dyrker idræt. 20 pct. dyrker idræt ved stranden, og 15 pct. dyrker idræt i byens parker og grønne områder (tabel 3.4.1.).

I takt med alderen falder andelen, der bruger idrætshal, stadions/boldbaner, motionscenter og ridebaneanlæg, når de dyrker idræt. Omvendt benytter de ældre i højere grad end de yngre petanquebaner, når de dyrker idræt. Stadions/ boldbaner, skydeanlæg og vandet benyttes mere af mænd end af kvinder til idræt, mens kvinder i højere grad benytter gymnastiksale, ridebaneanlæg samt veje, gader, fortove og lignende.

Benyttelsen af de specifikke idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune fremgår af bilag 1, tabel 2.

I tråd med ovenstående svarer 59 pct. af de idrætsaktive respondenter, at naturen (skoven m.v.) er det sted, hvor de helst vil dyrke motion og sport. Ligeledes svarer 30 pct., at de helst vil dyrke motion og sport i et fitness center eller lignende, 23 pct. svarer idrætshal, og 20 pct. svarer svømmehal. Det er dog kun 18 pct., der svarer, at de helst vil dyrke motion og sport på 'veje, gader, fortove og lignende', hvilket ligger langt fra de 38 pct., der reelt gør det (tabel 3.4.2.).

Kvinder vil i højere grad end mænd helst benytte gymnastiksale, svømmehaller og naturen, når de dyrker motion og sport, mens mændene i højere grad ønsker at benytte 'et særligt udendørsanlæg eller – bane' og vandet.

Jo ældre respondenterne er, jo mindre er lysten til at benytte idrætshaller, særlige udendørsbaner eller anlæg samt fitnesscenter og lignende, når man dyrker motion og sport. De ældre vil i højere grad gerne benytte stranden, når de dyrker motion og sport. Det er især de 26 til 55 årige, der helst vil dyrke motion og sport på arbejdspladsen.

Tabel 3.4.1. Hvilke idrætsanlæg, idrætsfaciliteter, idrætslokaler eller steder benytter du, når du dyrker idræt?

	Antal	Andel af respondenter der dyrker idræt (n=747)*	Andel af alle respondenter (n=896)
Motionscenter	198	26,5	22,1
Idrætshal	183	24,5	20,4
Svømmehal	139	18,6	15,5
Gymnastiksal	102	13,7	11,4
Stadions/boldbane	66	8,8	7,4
Golfanlæg	22	2,9	2,5
Lystbåde- og havneanlæg	21	2,8	2,3
Ridebaneanlæg	17	2,3	1,9
Skydebaneanlæg	16	2,1	1,8
Tennisbane	15	2,0	1,7
Hundetræningsanlæg	13	1,2	1,5
Bowlinganlæg	9	1,7	1,0
Petanquebaner	7	0,9	0,8
Motorsportsanlæg	3	0,4	0,3
Krocket og krolfanlæg	1	0,1	0,1
Andre anlæg og faciliteter	73	9,8	8,1
I naturen (skoven m.v.)	408	54,6	45,5
På veje, gader, fortove og lignende	282	37,8	31,5
Ved stranden	149	19,9	16,6
I byens parker og grønne områder	108	14,5	12,1
På vandet (hav, sø, å)	54	7,2	6,0
På arbejdspladsen	29	3,9	3,2

Respondenterne kan have deltaget i flere kategorier, hvorfor andelen ikke summere til 100 %
 *Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tabel 3.4.2. Hvor vil respondenterne helst dyrke motion og sport

	Antal	Andel af respondenter der dyrker idræt (n=746)*	Andel af alle respondenter (n=896)
I naturen (skoven m.v.)	440	59,0	49,1
Fitnesscenter og lignende	220	29,5	24,6
Almindelig idrætshal	170	22,8	19,0
Svømmehal	149	20,0	16,6
På veje, gader, fortove og lignende	134	18,0	15,0
Ved stranden	115	15,4	12,8
Hjemme	107	14,3	11,9
Særlig udendørs bane eller anlæg (fodbold, tennis, golf m.m.)	99	13,3	11,0
Gymnastiksal	93	12,5	10,4
I byens parker og grønne områder	69	9,2	7,7
På vandet (hav, sø, å)	49	6,5	5,5
På min arbejdsplads	33	4,4	3,7
Andet sted	29	3,9	3,2

Respondenterne kan have afgivet flere svar, hvorfor andelen ikke summere til 100 %
 *Note: Kun respondenter, der har svaret "ja" eller "ja - men ikke for tiden" til at dyrke idræt mv.

Tabel 3.4.2a. Hvor vil du helst dyrke motion og sport? (Giv max 3 svar) - Andet sted, skriv hvilket:

Andre steder	Antal
Arbejdsplads	1
På veje, gader, fortove og lignende	2
Naturen	3
Fitnesscenter og lignende	4
Aktivitetscenter	1
Aulaen på Møns friskole	1
Billardlokale	1
Dch Maribo	1
Den lokale roklub	1
Egnede lokaler	1
Hjemme på bedriften (landbrug)	1
i forsamlingshuset	1
Jungshoved gl.skole	1
På seminariet	1
Præstø Roklub	1
Ridested	1
Skoler	1
Skydebane	1
Springcenter ex. Gunslevholm	1
squash hal	1
Sundhedscenter	1
Yogahold	2

3.5. Benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne i Vordingborg

Hvad tillægger de idrætsaktive størst betydning ved de idrætsfaciliteter, hvor de foretrækker at idræt, motion eller sport?

- Forholdsvis flest svarer, at de tillægger det stor betydning, at faciliteten eller stedet er velholdt og ren. 62 pct. tillægger det stor betydning.
- Ligeledes tillægger respondenterne det stor betydning, at faciliteten/stedet er indrettet efter den aktivitet, som de foretrækker at dyrke. 58 pct. tillægger det stor betydning.
- Respondenterne tillægger det også stor betydning, at faciliteten /stedet hører til i det lokalsamfund, hvor respondenterne bor. 55 pct. tillægger det stor betydning.
- En tilsvarende andel, 55 pct., tillægger det stor betydning, at de kan træne/motionere på stedet, når de selv ønsker det.
- Mere end halvdelen, 52 pct., tillægger det stor betydning, at det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten / stedet
- Mindre end halvdelen af de idrætsaktive, men dog også forholdsvis mange, tillægger det stor betydning, at der er kort afstand til det sted, hvor de træner / motionerer (47 pct.); at der er let adgang til natur eller grønne områder (42 pct.); og at faciliteten/ stedet har moderne udstyr og rekvisitter til den aktivitet, de foretrækker (37 pct.).

- Mindre betydning, hvor færre end hver tredje idrætsaktive tillægger det stor betydning, har følgende forhold: Faciliteten / stedet er pænt og inspirerende (æstetisk) (32 pct.); der er gode omklædnings- og badefaciliteter (30 pct.); venner / familie bruger også faciliteten / stedet (man dyrker motion her for at være sammen med andre) (23 pct.); samt at faciliteten / stedet har et højt serviceniveau (21 pct.).
- Det der synes at have mindst betydning for de idrætsaktive er, at der er mulighed for at gå til forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted (11 pct. tillægger det stor betydning); at der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen (11 pct.); og at der er et godt cafeteria, som kun tillægges stor betydning af 3,5 pct. af de idrætsaktive (tabel 3.5.1).

Alder synes at have en betydning for, hvilke forhold de idrætsaktive vægter ved idrætsfaciliteterne. De 16 til 25 årige vægter i højere grad end de andre aldersgrupper, at faciliteten / stedet har moderne udstyr og rekvisitter til den aktivitet, de foretrækker, mens det betyder mindre for dem, at der er let adgang til natur og grønne områder. De 36 til 45 årige vægter i højere grad end dem, der er yngre og ældre, at der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen, mens de 56 til 65 årige tillægger det større betydning end de andre aldersgrupper, at faciliteten/stedet er pænt og inspirerende (æstetisk).

Kvinder vægter i højere grad end mændene,

- at der er kort afstand til det sted, hvor de træner/motionerer;
- at de kan træne / motionere på stedet, når de selv ønsker det;
- at faciliteten/stedet er velholdt og ren;
- at der er mulighed for at gå til forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted;
- at faciliteten/stedet er pænt og inspirerende (æstetisk);
- at det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten/stedet;
- samt at faciliteten/stedet hører til i det lokalsamfund, hvor de bor.

Omvendt vægter mændene i højere grad end kvinderne, at der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen.

Tabel 3.5.1. Hvor stor betydning har følgende forhold for, hvor du foretrækker at dyrke motion, idræt eller sport? (pct.)

	Stor betydning	Nogen betydning	Lille betydning	Ved ikke	Total
Faciliteten / stedet er velholdt og rene, N=731	62,1	25,4	5,6	6,8	100,0
Faciliteten / stedet er indrettet efter den aktivitet, som jeg foretrækker at dyrke N=733	57,7	24,8	10,0	7,5	100,0
Faciliteten / stedet hører til i det lokalsamfund, hvor jeg bor N=732	55,3	26,6	13,3	4,8	100,0
Jeg kan træne / motionere på stedet, når jeg selv ønsker det N=732	55,2	24,2	13,5	7,1	100,0
Det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten / stedet N=731	51,8	32,6	10,3	5,3	100,0
Der er kort afstand til det sted, hvor jeg træner / motionerer N=732	47,1	35,2	13,9	3,7	100,0
Der er let adgang til natur eller grønne områder N=732	41,7	23,8	27,0	7,5	100,0
Faciliteten / stedet har moderne udstyr og rekvisitter til den aktivitet, jeg foretrækker N=733	36,7	30,4	22,1	10,8	100,0
Faciliteten / stedet er pænt og inspirerende (æstetisk) N=732	32,0	37,7	21,3	9,0	100,0
Der er gode omklædnings- og bedefaciliteter, N=732	29,8	32,2	27,7	10,2	100,0
Mine venner / familie bruger også faciliteten / stedet (jeg dyrker motion her for at være sammen med andre) N=731	22,8	28,9	36,9	11,4	100,0
Faciliteten / stedet har et højt serviceniveau N=731	21,2	32,8	34,5	11,5	100,0
Der er mulighed for at gå til forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted N=732	11,1	20,2	52,7	16,0	100,0
Der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen, N=732	10,8	25,1	51,2	12,8	100,0
Der er et godt cafeteria eller lign. N=733	3,5	10,8	69,6	16,1	100,0

3.6. Voksne der ikke går til idræt

De respondenter der svarede nej på spørgsmålet: *Dyrker du normalt motion, idræt eller sport*, blev efterfølgende bedt om at svare på, *hvorfor de ikke dyrker motion, idræt eller sport*. Den vigtigste begrundelse er, at de bruger tiden på arbejde, eller at de har for lidt fritid, hvilket 23 pct. svarer. 19 pct. svarer, at de har et dårligt helbred, eller at de bruger tiden på andre fritidsinteresser, og det er dermed de næst vigtigste begrundelser. Tredje vigtigste begrundelse er, at de i stedet bruger tiden på familien (18 pct.). 16 pct. svarer, at de er i for dårlig form; 15 pct. svarer, at de ikke har råd/at det er for dyrt; og en tilsvarende andel svarer, at de mangler nogen at følges med. Det er kun omkring 5 pct., der begrundet deres inaktivitet med, at de savner et passende tilbud/konkret mulighed, eller at der ikke er de rette faciliteter til sport og motion tæt på, hvor de bor (tabel 3.6.1.).

De 26 til 35 årige og de 36 til 45 årige giver som de eneste aldersgrupper begrundelsen, at de har svært ved at få barn/børnene passet. De 56 til 85 årige svarer i højere grad end de andre aldersgrupper, at deres inaktivitet skyldes, at de 'har et dårligt helbred', eller at de 'er for gamle'. Mændene svarer i højere grad end kvinderne, at de er inaktive, fordi de 'gider ikke' at dyrke motion, sport eller idræt.

Voksnes deltagelse i idræt

Tabel 3.6.1 Hvorfor dyrker du ikke motion, idræt eller sport? (Vælg 1,2 eller 3 årsager)

	Antal	Andel af respondenter der ikke dyrker idræt (n=145)*
Bruger tiden på arbejde/ har for lidt fritid	33	22,8
Har dårligt helbred	28	19,3
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	27	18,6
Bruger tiden på familien	26	17,9
Er i dårlig form	23	15,9
Har ikke råd/ er for dyrt	21	14,5
Mangler nogen at følges med	21	14,5
Sport/motion interesserer mig ikke	18	12,4
Gider ikke	15	10,3
Holder pause – regner med at starte igen	12	8,3
Er for gammel	9	6,2
Savner passende tilbud /konkret mulighed	8	5,5
Der er ikke de rette faciliteter til sport/ motion, tæt på hvor respondenter bor	7	4,8
Har svært ved at få barn/ børnene passet	5	3,4
Ved for lidt om sport/motion mv.	2	1,4
Familien/ vennerne er i mod det	0	0,0
Andre grunde	15	10,3
Ved ikke	4	2,8

Respondenterne kunne afgive flere svar, hvorfor andelen ikke summerer til 100 %

*Note: Kun respondenter, der har svaret "nej" på spørgsmålet, om de dyrker idræt mv.

Tabel 3.6.2 Hvorfor dyrker du ikke motion, idræt eller sport? (Vælg 1,2 eller 3 årsager) - Andre grunde

	Antal
Har dyrket meget sport, da jeg for 6 år siden fik et træ ned over mig i vores have gik det ud over ryggen, og herefter er jeg nok for pivet til at komme i form igen	1
Dårligt helbred	3
Har en stor sommerhusgrund, som giver motion nok	1
Mangler nogen til at passe de små børn	1
Går i haven, passer hus og børnebørn	1
Passer stor have hus og syg mand	1
Cykler en del i hverdagen, har ikke bil, kan ikke gå så langt og heller ikke løbe pga. dårlige knæ	1
Går lange ture	1
Har et fysisk krævende job og lidt svage knæ og lægmuskler, men er ellers i fin form	1
Dårligt selvværd til at være blandt andre, der er bedre end mig	1
Er aktiv i have, hus og med dyr	1
Vejret	1
Selvstændig og rører mig min. 12 timer om dagen og har et fysisk hårdt arbejde	1

3.7. Helbredstilstand

Sidst i spørgeskemaet blev respondenterne bedt om at vurdere deres nuværende helbredstilstand. 18 pct. vurderer, at deres nuværende helbredstilstand i almindelighed er 'virkelig god'. 50 pct. svarer, at den er 'god', 24 pct. svarer 'nogenlunde', og 8 pct. svarer 'dårlig' eller 'meget dårlig' (tabel 3.7.1.). En undersøgelse af sundhedsprofilen blandt borgerne i Vordingborg Kommune (16 år og ældre) fra 2010 viste en lidt højere andel, nemlig 17 pct., der svarede, at der helbred er mindre god eller dårlig (Vordingborg Kommune 2010. Hvordan har du det? Mini-sundhedsprofil for Vordingborg Kommune). Dette tyder på, at spørgsmålene i denne undersøgelse af idrætsdeltagelsen i højere grad er besvaret af personer, der har et godt helbred, end af personer, der har et dårligt helbred.

De 16 til 35 årige vurderer i højere grad end de ældre aldersgrupper, at deres nuværende helbredstilstand er 'virkelig god'.

De respondenter, der har svaret, at deres helbredstilstand er 'meget dårlig', 'dårlig eller 'nogenlunde', blev efterfølgende bedt om at svare på, om de har haft et længerevarende helbredsproblem eller handicap, hvilket 61 pct. svarer 'ja' på (tabel 3.7.2). De 46 til 85 årige svarer i noget højere grad end de 16 til 45 årige, at de har et længere varende helbredsproblem eller handicap. Kvinderne har ifølge deres egen vurdering i langt højere grad end mændene haft et længerevarende helbredsproblem eller handicap.

Efterfølgende blev de respondenter, der svarede, at de har et længerevarende helbredsproblem eller handicap, bedt om at svare på, hvilket helbredsproblem eller handicap, det drejer sig om. Her svarer størstedelen gigt og dårlig ryg.

Respondenterne vurderer deres nuværende fysiske form dårligere end deres helbredstilstand. Således er der kun 7 pct., der svarer, at deres nuværende fysiske form er 'virkelig god'. 37 pct. svarer 'god', 40 pct. svarer 'nogenlunde', og 16 pct. svarer enten 'dårlig' eller 'meget dårlig' (tabel 3.7.3.). Mændene vurderer i højere grad end kvinderne, at deres nuværende fysiske form er 'virkelig god' eller 'god'.

Tabel 3.7.1. Hvorledes vil du vurdere din nuværende helbredstilstand i almindelighed?

	Antal	Procent
Meget dårlig	11	1,3
Dårlig	57	6,5
Nogenlunde	208	23,9
God	438	50,3
Virkelig god	157	18,0
Total	871	100,0

Tabel 3.7.2. Har du et længerevarende helbredsproblem eller handicap? Andel af respondenterne, der har svaret, at deres helbred er 'meget dårligt', 'dårligt' eller 'nogenlunde'

	Antal	Procent
Ja	168	60,9
Nej	108	39,1
Total	276	100,0

Tabel 3.7.3. Hvorledes vil du vurdere din nuværende fysiske form (kondition)?

	Antal	Procent
Meget dårlig	19	2,2
Dårlig	118	13,5
Nogenlunde	346	39,7
God	326	37,4
Virkelig god	62	7,1
Total	871	100,0

3.8. Forskelle mellem lokalområderne på de voksnes idrætsdeltagelse

Lige som i analysen af skoleelevernes idrætsdeltagelse skal vi her ser på forskelle og ligheder i de voksnes idrætsdeltagelse og benyttelse af idrætsfaciliteterne mellem de fem lokalområder: Præstø, Vordingborg, Langebæk, Møn og Lundby.

- Præstø omfatter skoledistrikterne for Abildhøjskolen og Klosterbakkeskolen.
- Vordingborg omfatter skoledistrikterne for Marienberg Skole, Vintersbølle Skole, Ise-lingeskolen, Ørslev Skole samt Kastrup Skole.
- Langebæk omfatter skoledistrikterne for Langebækskolen (Mern, Kalvehave, Stensved).
- Møn omfatter skoledistrikterne for Hjertebjerskolen, Stege Skole og Fanefjordskolen.
- Lundby omfatter skoledistriktet for Svend Gøngeskolen.

Undersøgelsen viser, at andelen af de voksne, som dyrker idræt, er klart lavere i Lundby end i de øvrige lokalområder, mens der er meget små forskelle mellem de fire øvrige lokalområder (tabel 3.8.1).

Hvad kan forklare denne forskel mellem Lundby og de øvrige lokalområder? En mulig forklaring er, at der er forskel på beboersammensætningen. Forskningen på området har vist, at idræts- og motionsdeltagelsen især hænger sammen med den socioøkonomiske baggrund og til dels den etniske og kulturelle baggrund. Folk der er i arbejde er mere idrætsaktive, end folk der er udenfor arbejdsmarkedet; folk med en høj uddannelse er mere idrætsaktive end folk uden en uddannelse, funktionærer er normalt mere idrætsaktive end ufaglærte, folk med et godt helbred er mere idrætsaktive end folk med et dårligt helbred osv. Der er imidlertid kun små forskelle mellem Lundby og de øvrige fire lokalområder på respondenternes fordeling på alder, køn, uddannelse, tilknytning til arbejdsmarkedet, etnisk baggrund og selv vurderet helbred.

Derfor må forklaringen snarere findes i de muligheder, der er for at dyrke idræt og motion i lokalområdet. Dvs. de organiserede tilbud, som findes i lokalområderne, traditionerne for forskellige idrætsgrene samt hvad der findes af idrætsfaciliteter og -steder, som kan benyttes til idræt og motion.

Deltagelse i forskellige idrætsaktiviteter

Den lave idrætsdeltagelse i Lundby viser sig også i deltagelsen i nogle af de store motionsidrætsgrene, hvor der er klart færre, som er aktive i Lundby end i de øvrige lokalområder. Det gælder andelen, som jogger / motionsløber, dyrker cykling og går til gymnastik og aerobic,

som er næsten halvt så stor i Lundby som i de andre lokalområder.

I Langebæk er der forholdsvis flere, der går stavgang, går til gymnastik eller aerobic, dyrker sejlsport og går til floorball eller hockey, end i de øvrige områder. I Langebæk finder vi altså den højeste deltagelse i gymnastik hos såvel voksne som børn og unge, og det hænger givetvis sammen med en mangeårig stærk tradition for gymnastik i området.

Borgerne på Møn skiller sig ud fra de øvrige områder ved at meget færre går til spinning.

Deltagelse i idrætsforeninger

Andelen, som dyrker idræt i en idrætsforening, er ligeledes markant lavere i Lundby end især i Langebæk og Vordingborg, men det gælder også for borgere, der bor i Præstø og Møn. Foreningsidræt hænger selvfølgelig snævert sammen med tilstedeværelsen af idrætsforeninger, som igen er meget afhængig af særlige idrætsfaciliteter.

Som beskrevet ovenfor er der forholdsvis færre idrætsfaciliteter på Møn end i Præstø og Vordingborg, men foreningsdeltagelsen er heller ikke så høj i Præstø, og i Langebæk finder vi en forholdsvis høj deltagelse i idrætsforeninger, selvom facilitetsdækningen næsten svarer til den på Møn.

'Udbuddet' af idrætsforeninger kunne være en forklaring på forskellen. Der findes således forholdsvis få foreninger i Lundby, men dette kompenseres dog af mange foreninger tæt på i Vordingborg by. Til gengæld kan den forholdsvis lave deltagelse i idrætsforeninger på Møn ikke forklares ud fra antallet af idrætsforeninger, idet der her findes et meget stort antal idrætsforeninger. Næsten samme antal som i Vordingborg og fem til seks gange så mange som i Lundby, selvom befolkningstallet kun er to og en halv gange så stor.

Den relativt lave deltagelse i idrætsforeninger i Lundby, Præstø og på Møn skal snarere tilskrives de aktiviteter – eller mangel på samme – som foreningerne har på programmet. En nærmere analyse af dette ligger dog ud over, hvad denne undersøgelse omfatter.

Benyttelse af idrætsfaciliteter

- Andelen af borgerne, som bl.a. benytter en idrætshal til deres idræts- og motionsaktivitet, er dobbelt så stor på Møn som i Præstø.
- Gymnastiksal benyttes i meget højere grad i Langebæk og Vordingborg end i de øvrige tre lokalområder.
- Lystbåde- og haveanlæg benyttes fortrinsvis i Præstø, selvom der findes havneanlæg mange andre steder i kommunen.
- Parker og grønne områder benyttes i meget højere grad til idræt og motion i Præstø og Vordingborg og meget lidt i Lundby. Dette kan også ses i den lave deltagelse i dette område i motionsaktiviteter, hvor man typisk anvender grønne områder.
- Veje, gader mv. benyttes i noget mindre grad i Lundby end i de andre områder, og det hænger sammen med, at andelen som jogger / løber er betydeligt lavere i Lundby.
- Stranden benyttes heller ikke i samme grad til idræt i Lundby, som den gør blandt borgerne bosiddende i de andre lokalområder.

Transport til idræt

Hvad angår transport til det sted, hvor den idrætsaktive oftest dyrker idræt, er det kun halv-

delen af de idrætsaktive i Lundby, der har mindre end 15 minutters transporttid, mens det er tre ud af fire i Præstø og Vordingborg, der har det.

De idrætsaktive i Præstø og Vordingborg bruger i mindre grad bil for at komme til idræt, end de gør i de øvrige områder. Det hænger naturligt sammen med, at en stor del af borgerne i disse to områder bor i tæt bebyggelse, hvor der findes idrætsfaciliteter relativt tæt på boligen.

Tabel 3.8.1. Forskelle mellem lokalområder i Vordingborg Kommune på andelen af voksne borgere,

- E) som går til idræt**
- F) går til forskellige idrætsaktiviteter,**
- G) benytter forskellige idrætsfaciliteter til idræt,**
- H) som har mindre end 15 minutter til idræt og som benytter bil for at komme til idræt.**

Kun idrætsgrene, organiseringsformer og faciliteter, hvor der i statistisk forstand er en væsentlig forskel mellem lokalområderne, er taget med (pct. andel af alle voksne der har svaret).

DYRKER IDRÆT	Præstø	Vordingborg	Langebæk	Møn	Lundby	Total
Dyrker normalt idræt, sport eller motion	76,4	75,4	75,8	73,9	61,0	73,2
DYRKER FORSKELLIGE IDRÆTSGRENE						
Hockey/Floorball og lign	.0	1.2	3.3	.7	.0	1.1
Stavgang / Nordic Walking	.0	1.6	4.6	2.1	2.9	2.1
Jogging / Motionsløb	26.4	19.6	20.3	18.3	10.3	19.2
Cykelsport (ikke transport)	6.9	13.1	9.2	12.7	5.1	10.2
Gymnastik	9.0	8.4	15.7	7.7	3.7	8.9
Aerobic / Workout	4.2	6.2	9.2	5.6	1.5	5.6
Spinning / Kondicykel	11.8	9.7	6.5	3.5	9.6	8.5
Sejlsport, windsurfing	3.5	1.2	4.6	2.8	.0	2.2
DELTAGELSE I ORGANISERET IDRÆT						
Idrætsklub eller -forening	34.7	40.5	42.5	31.0	28.7	36.6
Firmaidræt (eller i tilknytning til arbejde)	.7	5.3	2.0	.7	4.4	3.1
BENYTTELSE AF IDRÆTSFACILITETER						
Idrætshaller	14.6	20.6	18.3	28.2	20.6	20.4
Gymnastiksal	10.4	14.3	15.0	6.3	6.6	11.4
Lystbåde- og havneanlæg	6.3	1.9	2.0	1.4	.7	2.3
Parker og grønne områder	17.4	17.4	7.2	7.7	3.7	12.1
Veje, gader og fortove	34.0	35.2	33.3	27.5	22.1	31.5
Stranden	16.0	19.6	14.4	19.7	9.6	16.6
TRANSPORT TIL IDRÆT (andel af de idræts-aktive)						
Har < 15 minutters transporttid til det sted hvor den idrætsaktive oftest dyrker idræt	75,8	75,9	60,7	65,0	50,2	67,9
Benytter oftest bil for at komme til idræt	44.5	45.0	67.7	60.7	65.7	54.2

4. Organiserede brugeres benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune

4.1. Metode

Denne del af undersøgelsen bestod af et spørgeskema, som blev sendt til 167 foreninger, skoler og andre organisationer og institutioner, der er de primære brugere af idrætsanlæggene i kommunen. 65 pct. af disse foreninger, skoler og andre organisationer og institutioner har besvaret spørgeskemaet, hvilket må betragtes som en meget tilfredsstillende besvarelsesprocent.

63 pct. af besvarelsene kommer fra en forening, 15 pct. er fra en skole, ligeledes 15 pct. fra en anden forening eller organisation, og 7 pct. kommer fra en daginstitution eller et dagtilbud (tabel 4.1.1).

Tabel 4.1.1. Hvem kommer denne besvarelse fra?

	Antal	Procent	Procentfordeling mellem de, der har svaret
Idrætsforening	69	41,3	63,3
Anden forening eller organisation	16	9,6	14,7
Skole	16	9,6	14,7
Anden uddannelsesinstitution	0	0,0	0,0
Daginstitution / dagtilbud	8	4,8	7,3
Antal besvarelser	109	65,3	100,0
Ikke svaret	58	34,7	
Antal der fik spørgeskemaet tilsendt	167	100,0	

4.2. Hvilke idrætsfaciliteter benyttes?

Den mest benyttet facilitet er 'Idrætshal' (her alene opgjort ud fra, om faciliteten benyttes, og ikke efter hvor meget den benyttes af de forskellige brugere). Næsten 60 pct. af brugerne svarer, at de benytter en idrætshal. Alle skoler svarer, at de benytter idrætshal, over 60 pct. af daginstitutionerne gør det, mens det gælder for lidt under 60 pct. af idrætsforeningerne.

Gymnastiksal, stadion/boldbane og naturen benyttes af lidt over en tredjedel af respondenterne. Alle tre facilitetstyper benyttes forholdsvis mest af daginstitutionerne/dagtilbudene samt skolerne.

Svømmehallen benyttes af en femtedel af respondenterne, og igen er det skolerne samt daginstitutionerne/dagtilbuddene, som procentvis er de største brugergrupper.

Øvrige specialiserede anlæg anvendes i noget mindre omfang af de forskellige brugergrupper (tabel 4.2.1).

I bilag 3, tabel 1 – tabel 16 kan man se, hvor mange af de forskellige brugergrupper, der benytter de forskellige anlæg og faciliteter. Da det ikke er alle foreninger, skoler mv., der har besvaret spørgeskemaet, vil antallet af brugere for hver facilitet givetvis være højere end det, som denne undersøgelse afdækker.

Organiserede brugeres benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne

Tabel 4.2.1. Hvilke idrætsanlæg og - faciliteter benytter 'organisationen'? Procentuel andel af hver brugergruppe

	Idrætsforening	Anden forening eller organisation	Skole	Daginstitution / dagtilbud	Alle der har svaret
Stadion/ boldbane	22 31,9 %	1 6,3 %	11 68,8 %	3 37,5 %	37 33,9 %
Idrætshal	39 56,5 %	4 25,0 %	16 100,0 %	5 62,5 %	64 58,7 %
Gymnastiksal	24 34,8 %	3 18,8 %	8 50,0 %	5 62,5 %	40 36,7 %
Svømmehal / sal	8 11,6 %	2 12,5 %	9 56,3 %	4 50,0 %	23 21,1 %
Motionscentre	3 4,3 %	0 0,0 %	2 12,5 %	0 0,0 %	5 4,6 %
Petanquebane	6 8,7 %	1 6,3 %	1 6,3 %	0 0,0 %	8 7,3 %
Ridebaneanlæg	1 1,4 %	3 18,8 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 3,7 %
Skydeanlæg	7 10,1 %	5 31,3 %	1 6,3 %	0 0,0 %	13 11,9 %
Tennisbane	4 5,8 %	2 12,5 %	3 18,8 %	1 12,5 %	10 9,2 %
Golfbane	0 0,0 %	0 0,0 %	1 6,3 %	0 0,0 %	1 0,9 %
Hundetræningsanlæg	3 4,3 %	1 6,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 3,7 %
Lystbåde- og havneanlæg	4 5,8 %	1 6,3 %	2 12,5 %	0 0,0 %	7 6,4 %
Motorsportsanlæg	1 1,4 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 0,9 %
Bowlinganlæg	2 2,9 %	0 0,0 %	2 12,5 %	0 0,0 %	4 3,7 %
Krocket- eller krolfanlæg	3 4,3 %	1 6,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 3,7 %
Andre anlæg / faciliteter	9 13,0 %	4 25,0 %	1 6,3 %	0 0,0 %	14 12,8 %
Naturen (skoven, vandet m.v.)	16 23,2 %	5 31,3 %	12 75,0 %	5 62,5 %	38 34,9 %
I alt	67 100,0 %	16 100,0 %	16 100,0 %	7 100,0 %	109 100,0 %

(N = 109)

4.3. Hvilke faciliteter bliver brugt mest

106 brugere har hver valgt den facilitet, som de bruger mest. I tabel 4.3.1. ses de faciliteter, der er valgt som 'den mest brugte'. 75 brugere har valgt et af de anlæg, der var oplyst i spørgeskemaet, mens 31 har valgt andre anlæg¹. Følgende analyser vil være afgrænset til de 75 brugere, som har angivet en af de oplyste faciliteter, som den facilitet der bruges mest, da vi ikke kan være sikre på, at de 31 andre faciliteter ligger inde for kommunegrænsen.

Tabel 4.3.1. Hvilken facilitet 'brugerne' benytter mest

Faciliteter	Antal	Faciliteter	Antal
Bogøhallen	2	Mern Skole (gymnastiksal)	3
Fanefjordhallen	2	Stensved Skole (gymnastiksal)	1
Iselinge hallen	5	Vordingborg Gymnastikforenings sal	1
Kastruphallen	2	Andre gymnastiksale	5
Langebækhallen	2	Møn Svømmehal	1
Mønshallerne	3	Vordingborg Svømmehal	1
Præstø Hallen	3	Bogøhallens Fitness	1
Svend Gøngehallen	2	Lendemark Skole	1
Vintersbøllehallen	3	Vintersbølle Skole (petanque)	1
Vordingborghallen	2	Allerslev Stadion (petanque)	1
Ørslevhallen	4	Bakkebølle Ridebaneanlæg	1
Andre idrætshaller	4	Andre ridebaneanlæg	3
Fanefjord Stadion	1	Mosegården udendørs skydeanlæg	1
Hjertebjerg Stadion	1	Stege Skydebane udendørs	1
Kastrup Skole boldbaner	1	Tubæk udendørs skydeanlæg	2
Kastrup Stadion	1	Iselingeskolen indendørs skydeanlæg	1
Stege Stadion	1	Møn Friskole indendørs skydeanlæg	1
Stensved Stadion	1	Svend Gøngeskolen indendørs skydeanlæg	1
Vintersbølle Sportsplads	1	Andre skydeanlæg	2
Vordingborg Stadion	1	Lundby (tennis)	1
Ørslev Stadion	1	Præstø (tennis)	1
Et andet stadion	3	Stensved (tennis)	1
Abildhøj skolen (gymnastiksal)	1	Vordingborg (tennis)	1
Hertebjergskolen (gymnastiksal)	3	Bogø Havn	1
Kalvehave Skole (gymnastiksal)	1	Andre lystbåde- og havneanlæg	1
Kastrup Skole (gymnastiksal)	1	Andre motorsportsanlæg	1
Kirketorvets skole (gymnastiksal)	1	Andre naturområder	7
Klosternakkeskolen (gymnastiksal)	1	Andre anlæg	5
Marienberg Skole (gymnastiksal)	4	I alt	106

¹ Det kan eksempelvis være anlæg, der er repræsenteret i Vordingborg Kommunes facilitetsliste, men ikke er nævnt under den type af anlæg, hvor respondenter svarer, at den bruger anlægget. Det kan også være anlæg, som ikke er repræsenteret i facilitetslisten fra Vordingborg Kommune. Enen fordi den ikke ligger i kommunen, eller fordi det er en facilitet, som vi ikke er registreret til denne undersøgelse.

4.4. Hvornår på året benyttes den mest benyttede idrætsfacilitet fortrinsvis?

De to vigtigste brugergrupper – idrætsforeningerne og skolerne – benytter overvejende idrætsfaciliteterne (den mest brugte) over hele året eller fortrinsvis i vinterhalvåret. Det er forholdsvis få foreninger, skoler og daginstitutioner, der svarer, at faciliteten kun benyttes i sommerhalvåret (tabel 4.4.1). Det kan hænge sammen med, at det først og fremmest er indendørs faciliteter, der benyttes og betragtes som vigtigste facilitet, men ser vi på svaret opdelt på de forskellige facilitetstyper, gælder det også for stadioner og boldbaner (tabel 4.4.2).

Tabel 4.4.1. Hvornår på året benyttes idrætsfaciliteten fortrinsvis? Opdelt på brugertype (pct.)

	Det meste af året	Fortrinsvis i sommerhalvåret	Fortrinsvis i vinterhalvåret	Benyttes med mellemrum	N =
Idrætsforening	20 41,7 %	8 16,7 %	17 35,4 %	3 6,3 %	48 100,0 %
Anden forening eller organisation	2 50,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 50,0 %	4 100,0 %
Skole	8 61,5 %	0 0,0 %	5 38,5 %	0 0,0 %	13 100,0 %
Daginstitution/ dagtilbud	4 66,7 %	0 0,0 %	1 16,7 %	1 16,7 %	6 100,0 %
Alle	34 47,9 %	8 11,3 %	23 32,4 %	6 8,5 %	71 100,0 %

Tabel 4.4.2. Hvornår på året benytter brugerne fortrinsvis idrætsfaciliteten? Særskilt for de forskellige facilitetstyper (pct.)

	Det meste af året	Fortrinsvis i sommerhalvåret	Fortrinsvis i vinterhalvåret	Benyttes med mellemrum	N =
Idrætshal	24 50,0 %	3 6,3 %	18 37,5 %	3 6,3 %	48 100,0 %
Gymnastiksal	13 43,3 %	2 6,7 %	14 46,7 %	1 3,3 %	30 100,0 %
Stadions/ boldbaner	17 60,7 %	2 7,1 %	9 32,1 %	0 0,0 %	28 100,0 %
Svømmehal/ bassin	13 76,5 %	0 0,0 %	4 23,5 %	0 0,0 %	17 100,0 %
Motionscentre	3 60,0 %	0 0,0 %	1 20,0 %	1 20,0 %	5 100,0 %
Petanquebane	2 33,3 %	0 0,0 %	4 66,7 %	0 0,0 %	6 100,0 %
Skydeanlæg	2 22,2 %	2 22,2 %	4 44,4 %	1 11,1 %	9 100,0 %
Tennisbaner	3 37,5 %	3 37,5 %	1 12,5 %	1 12,5 %	8 100,0 %
Lystbåde- og havneanlæg	2 66,7 %	1 33,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	3 100,0 %
Bowlinganlæg	2 50,0 %	0 0,0 %	2 50,0 %	0 0,0 %	4 100,0 %
Naturen	15 60,0 %	1 4,0 %	9 36,0 %	0 0,0 %	25 100,0 %
I alt	34 47,9 %	8 11,3 %	23 32,4 %	6 8,5 %	71 100,0 %

*Anlæg, hvor der kun er svar fra en eller to 'brugere' indgår ikke (golfanlæg, ridebaneanlæg mv.)

4.5. Hvor vigtig er idrætsfaciliteten for 'brugeren'?

For alle brugergrupper gælder det, at et stort flertal af brugerne betragter den pågældende facilitet (som bruges mest) som helt uundværlig (der findes intet alternativ) (tabel 4.5.1). Der er således en stærk sammenhæng mellem tilstedeværelsen af den pågældende facilitet og de aktiviteter af idrætslig karakter, som foreningen, skolen eller daginstitutionen beskæftiger sig med.

På tværs af de forskellige facilitetstyper er der ikke store forskelle på, hvor vigtig faciliteten er for brugerne (tabel 4.5.2).

Tabel 4.5.1. Hvor vigtig er faciliteten for jer? Særskit på brugertyper (pct.)

	Helt uundværlig - der findes intet alternativ	Meget vigtig - men vi har alternativ	Vigtig - men ikke afgørende for os	Ikke så afgørende	Ved ikke	Uddyb gerne dit svar:	Total
Ildrætsforening	40 83,3 %	4 8,3 %	2 4,2 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 4,2 %	48 100,0 %
Anden forening eller organisation	3 75,0 %	0 0,0 %	1 25,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 100,0 %
Skole	11 78,6 %	3 21,4 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	14 100,0 %
Daginstitution/ dagtilbud	5 83,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 16,7 %	6 100,0 %
Alle	59 81,9 %	7 9,7 %	3 4,2 %	0 0,0 %	0 0,0 %	3 4,2 %	72 100,0 %

Tabel 4.5.2. Hvor vigtig er faciliteten for brugerne? Særskit for hver facilitetstype (pct.)

	Helt uundværlig - der findes intet alternativ	Meget vigtig - men vi har alternativ	Vigtig - men ikke afgørende for os	Ikke så afgørende	Ved ikke	Uddyb gerne dit svar:	Total
Ildrætshal	40 81,6 %	6 12,2 %	2 4,1 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 2,0 %	49 100,0 %
Gymnastiksal	24 80,0 %	3 10,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	3 10,0 %	30 100,0 %
Stadions/ boldbaner	21 75,0 %	5 17,9 %	1 3,6 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 3,6 %	28 100,0 %
Svømmehal/ bassin	12 70,6 %	4 23,5 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 5,9 %	17 100,0 %
Motionscentre	4 80,0 %	1 20,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	5 100,0 %
Petanquebane	4 66,7 %	0 0,0 %	1 16,7 %	0 0,0 %	0 0,0 %	1 16,7 %	6 100,0 %
Skydeanlæg	7 77,8 %	1 11,1 %	1 11,1 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	9 100,0 %
Tennisbaner	6 75,0 %	1 12,5 %	1 12,5 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	8 100,0 %
Lystbåde- og havneanlæg	2 66,7 %	1 33,3 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	3 100,0 %
Bowlinganlæg	2 50,0 %	1 25,0 %	1 25,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	4 100,0 %
Naturen	19 76,0 %	4 16,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	0 0,0 %	2 8,0 %	25 100,0 %
I alt	59 100,0 %	7 100,0 %	3 100,0 %	0 100,0 %	0 100,0 %	3 100,0 %	72 100,0 %

*Anlæg, hvor der kun er svar fra en eller to 'brugere' indgår ikke (golfanlæg, ridebaneanlæg mv.)

4.6. Hvor meget benyttes de faciliteter, der benyttes mest

70 'brugere' har besvaret spørgsmålene om, hvornår de benytter den facilitet / det anlæg, som de bruger mest. Tilsammen benytter disse brugere faciliteterne i 1.667 timer på en typisk uge.

Hvis disse brugere er repræsentative for alle de 167 brugere, der var udvalgt til undersøgelsen – og som udgør langt de vigtigste idræts-brugere (foreninger, skoler, daginstitutioner m.fl.) – benytter de organiserede brugere idrætsfaciliteterne i 3977 timer om ugen. Bemærk at dette også omfatter gymnastiksale, stadionanlæg og andre faciliteter til forskel fra opgørelsen af benyttelsen af idrætshaller med tilhørende faciliteter (tabel 4.6.1). Det er også vigtigt at huske, at dette ikke omfatter brugernes benyttelse af (for dem) sekundære anlæg. Det skønnes dog, at dette udgør en forholdsvis lille del af den samlede benyttelse.

- Idrætsforeningerne bruger i gennemsnit idrætsanlæggene i 24,5 timer om ugen på en typisk uge.
- I gennemsnit bruger skolerne anlæg og faciliteter i 27,5 timer
- Andre organisationer og foreninger benytter faciliteterne i 20,3 timer om ugen.
- Daginstitutioner og dagtilbud benytter dem i gennemsnit i 12,5 timer på en typisk uge (tabel 4.6.1).

Hvor meget benyttes de forskellige typer af idrætsanlæg? Det følgende er gennemsnit for brugerne af de forskellige anlæg, som de benytter mest.

- Fitnesscentrene er den type anlæg, der bruges mest. I gennemsnit 84 timer i en typisk uge for hver 'bruger'.
- Dernæst kommer ridebaneanlæggene med 66 timer.
- Tennisanlæggene bruges i gennemsnit i 37 timer pr. 'bruger'.
- Stadion/boldbaner bruges i gennemsnit pr. bruger i 28 timer. Men det er også en anlægstype, som typisk bruges af flere brugere i løbet af en uge.
- Idrætshallerne benyttes i 22 timer i gennemsnit pr. bruger i en typisk uge. Benyttes også typisk af flere brugere i løbet af en uge.
- Svømmehal / bassin benyttes i gennemsnit i 19 timer. Benyttes også typisk af flere brugere i løbet af en uge.
- Skydebaneanlæg benyttes i gennemsnit i 17 timer
- Gymnastiksale benyttes i gennemsnit i 16 timer. Bruges også af mange brugere i løbet af en uge.
- Petanquebaner er den anlægstype som bruges mindst af de brugere, som bruger denne anlægstype mest (3 timer) (tabel 4.6.2).

Fra mandag til torsdag benyttes de mest brugte idrætsfaciliteter/anlæg fortrinsvis mellem kl. 16.00 og 21.00. Timerne fra kl. 13.00 til 16.00 er også rimeligt anvendte. Om fredagen benyttes faciliteterne mest mellem kl. 17.00 og 20.00. Timerne fra kl. 10.00 til kl. 17.00 er de mest populære i weekenden.

For at udnytte idrætsfaciliteterne bedre kunne der gøres mere ud at få flere brugere til de tidsrum, der ikke benyttes ret meget. Fra kl. 6.00 til 8.00 anvendes idrætsfaciliteterne ikke ret meget ej heller mellem kl.22.00 og 24.00 (det kan dog være lidt sværere at finde en interesse-

ret brugergruppe til de sene tidspunkter) (tabel 4.6.1). I den sammenhæng skal det bemærkes, at anlæggende typisk rengøres mellem kl. 6.00 og 8.00, og af den grund kan en anvendelse i dette tidsrum være vanskelig.

Tabel 4.6.1. Antal timer, som de forskellige bruger-typer bruger den mest brugte idrætsfacilitet / anlæg på en typisk uge

Hvem kommer denne besvarelse fra	På mest brugte anlæg	
Idrætsforening	Gennemsnit	24,5
	N	46
	Sum	1126
Anden forening eller organisation	Gennemsnit	20,3
	N	4
	Sum	81
Skole	Gennemsnit	27,5
	N	14
	Sum	385
Daginstitution	Gennemsnit	12,5
	N	6
	Sum	75
Total	Gennemsnit	23,8
	N	70
	Sum	1667

Tabel 4.6.2. Antal timer som brugerne benytter det mest brugte anlæg om ugen, opdelt på anlæg

	Gennemsnit	N	Sum
Gymnastiksal	15,9	17	270
Idrætshal	21,7	30	652
Stadion / boldbaner	28,1	8	225
Svømmehal / bassin	18,5	2	37
tennis anlæg	36,8	4	147
Fitnesscenter	84	2	168
Ridebaneanlæg	66	1	66
Skydeanlæg	16,5	6	99
Petanquebaner	3	1	3

Tablet 4.6.3. Antal timer, som de forskellige bruger-typer bruger den mest brugte idrætsfaciliteter / anlæg på en typisk uge

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag	I alt/N/ Brugere
06-07	5	4	3	3	3	3	3	7
07-08	7	7	6	6	6	4	3	9
08-09	11	12	10	10	10	7	4	17
09-10	14	14	13	16	11	8	8	26
10-11	16	14	14	15	12	14	15	32
11-12	14	13	12	12	13	16	14	33
12-13	13	10	11	10	10	16	12	30
13-14	19	17	16	15	15	16	12	37
14-15	20	19	16	19	18	17	14	45
15-16	19	21	17	16	14	15	14	36
16-17	26	27	28	24	12	15	11	41
17-18	31	33	29	29	17	12	8	42
18-19	30	36	35	30	18	5	5	46
19-20	27	32	34	25	17	5	4	45
20-21	24	25	28	18	12	5	3	40
21-22	15	19	17	11	9	5	3	25
22-23	2	3	4	4	5	2	1	9
23-24	1	1	2	1	3	2	1	4

I alt 1667 timer

4.7. Tilfredshed med den facilitet, som benyttes MEST

I det følgende præsenteres brugernes svar på, hvor tilfredse de er med den facilitet, som de anvender mest. Vi skal se på, hvordan de forskellige brugergrupper vurderer faciliteterne på en række forhold, og dernæst også se på, om der er forskelle mellem facilitetstyperne på vurderingen af anlæggene/faciliteterne.

Generelt er brugerne på tværs af de forskellige brugergrupper og facilitetstyper meget tilfredse med idrætsfaciliteterne. Størst er tilfredsheden med 'faciliteternes egnethed til de aktiviteter, som faciliteten benyttes til' samt 'tidspunkterne faciliteten kan anvendes' af brugerne. Lidt under halvdelen af brugerne er meget tilfredse med faciliteterne på disse to dimensioner ved faciliteterne. Der er også stor tilfredshed med forholdet til personalet samt ledelsen af faciliteterne. Knap hver tredje erklærer sig meget tilfreds med denne side af faciliteterne. Mindst er tilfredsheden med 'omklædnings- og badeforholdene' samt 'rengøringen' (tabel 4.7.0).

Tabel 4.7.0. Hvor tilfredse er brugerne med den idrætsfacilitet, som de benytter mest (pct. andel af i alt 71 respondenter)

	Meget tilfreds	Tilfreds	Både og	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke / ikke relevant
Facilitetens egnethed til de aktiviteter, som I benytter faciliteten til	42,3	33,8	19,7	0,0	2,8	1,4
Tidspunkterne faciliteten kan anvendes	42,3	29,6	12,7	7,0	2,8	5,6
Forholdet til og kommunikationen med personalet	32,4	31,0	9,9	4,2	0,0	22,5
Ledelsen af faciliteten	31,0	26,8	15,5	4,2	0,0	22,5
Stemningen og atmosfæren på faciliteten	28,2	33,8	12,7	5,6	0,0	19,7
Idrætsfaciliteten som helhed	28,2	38,0	18,3	8,5	1,4	5,6
Serviceniveauet	26,8	31,0	12,7	4,2	4,2	21,1
Indflydelse på lokale og anlægsfordelingen	21,1	23,9	15,5	5,6	7,0	26,8
Vedligeholdelsen af faciliteten	19,7	33,8	21,1	11,3	12,7	1,4
Indretningen og udsmykningen af faciliteten	18,3	23,9	22,5	8,5	1,4	25,4
Opholdsrum og klublokaler	18,3	15,5	14,1	9,9	8,5	33,8
Indflydelse på driften af faciliteten	16,9	28,2	14,1	7,0	1,4	32,4
Rengøringen	11,3	42,3	18,3	7,0	7,0	14,1
Omklædnings- og badeforholdene	9,9	23,9	25,4	9,9	11,3	19,7
Kiosk / cafeteria	7,0	14,1	9,9	4,2	9,9	54,9

I det følgende belyses svarene på brugernes tilfredshed med forskellige sider af faciliteterne, hvor svarene er opdelt på såvel brugertype som facilitetstype.

- 42 pct. af alle brugerne, der har besvaret spørgsmålet, svarer, at de er meget tilfredse med '*facilitetens egnethed til de aktiviteter, som faciliteten benyttes til*'. Meget få er utilfredse dermed (bilag 3, tabel 4.7.1). På tværs af de forskellige facilitetstyper er der størst tilfredshed med facilitetens egnethed hos de brugere, der primært benytter svømmehal, motionscenter og tennisbaner (bilag 3, tabel 4.7.2).
- Tilfredsheden er noget mindre, hvad angår '*vedligeholdelsen af faciliteten*'. Kun 20 pct. er meget tilfredse, mens 34 pct. svarer, at de er tilfredse. Tilfredsheden er mindst blandt skolerne og idrætsforeningerne (bilag 3, tabel 4.7.3). Blandt de mest udbredte facilitetstyper er tilfredsheden med vedligeholdelsen størst i vurderingen af svømmehallerne, men samtidig er der også en forholdsvis stor andel, som er utilfreds. Omkring hver fjerde bruger af gymnastiksale, stadion / boldbaner og idrætshaller er meget utilfreds eller utilfreds med vedligeholdelsen (bilag 3, tabel 4.7.4).
- Tilfredsheden er moderat hvad angår '*omklædnings- og badeforholdene*'. Omkring 20 pct. giver udtryk for, at de er utilfredse eller meget utilfredse, men de fleste svarer 'tilfredse' eller 'både og', og forholdsvis mange svarer, at de ikke ved det, eller at det ikke er relevant. Sandsynligvis fordi de ikke benytter omklædnings- og baderummene. Det gælder især daginstitutionerne, skoler og 'andre foreninger' (tabel 4.7.5). Det er ikke den store forskel i vurderingen af de forskellige typer af anlæg på dette forhold, men der er forholdsvis mange, der er utilfredse med omklædnings- og badeforholdene i gymnastik-

salene og næsten igen er meget tilfredse (bilag 3, tabel 4.7.6).

- Det samme billede tegner sig vedr. tilfredsheden med *opholdsrum og klublokaler*. Mellem 50 pct. og 60 pct. af daginstitutionerne, skolerne og andre foreninger kan ikke vurdere dette. De primære brugere af disse rum er idrætsforeningerne, og af disse er 40 pct. enten tilfredse eller meget tilfredse, mens godt hver fjerde forening er utilfreds eller meget utilfreds (bilag 3, tabel 4.7.7). Igen er der ikke den store forskel mellem de forskellige typer af anlæg (bilag 3, tabel 4.7.8).
- Billedet går igen hvad angår *kiosk, cafeteria ol.* Det er primært idrætsforeningerne, der kan forholde sig til dette, og af disse er en fjerdedel enten tilfredse eller meget tilfredse. Det er dog kun knap hver tiende idrætsforening, der er meget tilfreds med kiosk, cafeteria ol. (tabel 4.7.9). Det er brugerne af stadionanlæggene og idrætshallerne, der er mest tilfredse (bilag 3, tabel 4.7.10).
- Lidt over 20 pct. af idrætsforeningerne svarer, at de er 'meget utilfredse' eller 'utilfredse' med rengøringen af den pågældende idrætsfacilitet. På tværs af skolerne, daginstitutionerne og andre foreninger/organisationer er der forholdsvis stor tilfredshed med *rengøringen* af den pågældende facilitetstype, og ingen af disse grupper giver udtryk for, at de er utilfredse (bilag 3, tabel 4.7.11). Mindst er tilfredsheden med rengøringen af gymnastiksalene (bilag 3, tabel 4.7.12).
- Hvad angår *forholdet til personalet* vurderes det generelt meget positivt på tværs af brugergrupperne. Meget få er utilfredse eller svarer 'både og' (bilag 3, tabel 4.7.13). Den største tilfredshed finder vi blandt brugerne af svømmehallerne (bilag 3, tabel 4.7.14).
- Der er også stor tilfredshed med tidspunktet, hvor brugerne kan anvende faciliteten. Det er især daginstitutionerne/dagtilbuddene og idrætsforeningerne, der er meget tilfredse (tabel 4.7.15). På tværs af facilitetstyperne er tilfredsheden med dette forhold størst i vurderingen af svømmehallerne og stadions/boldbaner, mens en fjerdedel af brugerne af svømmehallerne svarer, at de er utilfredse med tidspunkterne (bilag 3, tabel 4.7.16).
- Der er ligeledes meget stor tilfredshed med *ledelsen af idrætsanlæggene*. Det gælder især daginstitutionerne/dagtilbud og idrætsforeningerne (bilag 3, tabel 4.7.17). Størst er tilfredsheden blandt brugerne af svømmehallerne (bilag 3, tabel 4.7.18).
- Størstedelen af brugerne er tilfredse med serviceniveauet på den pågældende facilitet. Alle skolerne giver udtryk for at være 'meget tilfredse' eller 'tilfredse' med serviceniveauet (tabel 4.7.19). Brugerne af svømmehallerne er mest tilfredse (bilag 3, tabel 4.7.20).
- Mange af brugerne kan ikke forholde sig til deres *indfyldelse på lokale- og anlægsfordelingen*, og der er forholdsvis mange, der er forbeholdne (både og), dvs. de ikke ved, om de er tilfredse eller utilfredse. Blandt daginstitutionerne er en tredjedel kritiske (bilag 3, tabel 4.6.21). Størst tilfredshed er der blandt brugerne af stadions/boldbaner (bilag 3, tabel 4.7.22).

- Det samme billede tegner sig vedr. tilfredsheden med *indfyldelsen på driften af idrætsfaciliteten* (bilag 3, tabel 4.7.23). Størst tilfredshed på dette forhold finder vi blandt brugerne af stadions/boldbaner (bilag 3, tabel 4.7.24).
- Omkring fire ud af ti svarer, at de er 'meget tilfredse' eller 'tilfredse' med *indretningen og udsmykningen af idrætsfaciliteterne*, men næsten en fjerdedel svarer, at de ikke ved det, eller at det ikke er relevant for dem (bilag 3, tabel 4.7.25). Størst er tilfredsheden på dette forhold på stadionanlæggene og svømmehallerne (bilag 3, tabel 4.7.26).
- Generelt er der en meget stor tilfredshed med *atmosfæren og stemningen på idrætsfaciliteterne*. Men også her har hver femte bruger svaret 'ved ikke' (bilag 3, tabel 4.7.27). Der er størst tilfredshed med stemningen og atmosfæren blandt brugerne af svømmehallerne og stadionanlæggene (bilag 3, tabel 4.7.28).
- *Som helhed* er omkring hver tredje af brugerne af idrætsfaciliteterne 'meget tilfredse' med den facilitet, de bruger mest, og fire ud af ti er 'tilfredse' (bilag 3, tabel 4.7.29). Den største tilfredshed finder vi blandt brugerne af svømmehallerne (bilag 3, tabel 4.7.30).

4.8. Idrætsforeningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne sammenlignet med hele landet

Denne del af analysen bygger på data fra en undersøgelse af idrætsforeninger, som omfatter alle idrætsforeninger i forbund under Danmarks Idræts-Forbund, og bl.a. omfattede nogle spørgsmål om foreningernes tilfredshed med de idrætsfaciliteter, de benytter.

Undersøgelsen blev gennemført i perioden fra den 15. oktober til den 29. november 2010. Der blev i alt sendt invitationer ud til mere end 10.000 medlemsforeninger under DIF, og heraf modtog ca. tre fjerdedele af foreningerne en invitation pr. e-mail, mens den resterende fjerdedel af foreningerne modtog en invitation pr. post.

I alt har 5.203 foreninger besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en meget tilfredsstillende samlet svarprocent på 50,4 pct. for undersøgelsen som helhed. Ud af de i alt 5.203 besvarelser var de 4.359 fuldførte i den forstand, at den pågældende foreningsrepræsentant er blevet præsenteret for alle spørgsmål i skemaet og har afsluttet sin besvarelse ved at klikke 'afslut' på spørgeskemaets sidste side, men det er ikke ensbetydende med, at vedkommende har svaret på alle spørgsmål. De resterende 844 foreninger har afgivet nogen svar, hvilket kan dække over alt fra, at der kun er blevet svaret på et par spørgsmål, til at der er svaret på næsten alt. De fleste spørgsmål er besvaret af mellem 4.000 og 4.500 foreninger.

I Vordingborg Kommune blev spørgeskemaet sendt til 99 idrætsforeninger eller afdelinger af foreninger, hvoraf 54 pct. besvarede hele eller dele af spørgeskemaet. Spørgsmålene om tilfredsheden med idrætsfaciliteterne blev besvaret af 40 foreninger.

Tabel 4.8.1 til 4.8.4 viser, at idrætsforeningerne i Vordingborg Kommune er lidt mindre tilfredse med idrætsfaciliteterne end idrætsforeninger i hele landet – i gennemsnit – er. Der er således en mindre andel af foreningerne i Vordingborg Kommune, der er meget tilfredse med '*adgangen til idrætsfaciliteter (dvs. har de faciliteter, som foreningen har behov for)*'. I Vordingborg Kommune er der kun 7,5 pct. af foreningerne, der er 'meget tilfredse' mod 17,7

pct. for hele landet. Omvendt er der lidt flere foreninger i Vordingborg Kommune der er 'tilfredse' (45 pct.) mod hele landet (38,4 pct.) (tabel 4.8.1).

I forbindelse med foreningernes tilfredshed med '*medlemmernes nærhed til de idrætsanlæg og -faciliteter, som foreningen benytter*' er der ikke den store forskel på foreningerne i Vordingborg Kommune og foreningerne i hele landet. 64 pct. af foreningerne i Vordingborg Kommune svarer, at de er 'meget tilfredse' eller 'tilfredse' med forholdet, hvilket gælder for 69 pct. af foreningerne i hele landet (tabel 4.8.2).

Generelt er idrætsforeningerne noget mindre tilfredse med idrætsfaciliteternes stand i forhold til idrætsforeningerne i hele landet. I Vordingborg Kommunen svarer 48 pct. af idrætsforeningerne, at de er tilfredse eller meget tilfredse med dette, mod 61 pct. i hele landet (tabel 4.8.3).

Hvad angår '*adgangen til samlingssted for medlemmerne (klubhus, cafeteria eller lignende)*' er 50 pct. af foreningen i Vordingborg Kommune 'meget tilfredse' eller 'tilfredse' mod 60 pct. af idrætsforeningerne i hele landet (tabel 4.8.4).

Tabel 4.8.1. Adgang til idrætsfaciliteter (foreningen har de faciliteter, der er behov for). Andel af idrætsforeninger i Vordingborg og i hele landet.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken tilfreds eller utilfreds	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke / ikke relevant	N =
Vordingborg	3	18	5	7	6	1	40
	7,5 %	45,0 %	12,5 %	17,5 %	15,0 %	2,5 %	100,0 %
Hele landet	744	1611	725	605	332	178	4195
	17,7 %	38,4 %	17,3 %	14,4 %	7,9 %	4,2 %	100,0 %

Tabel 4.8.2. Medlemmernes nærhed til de idrætsanlæg og -faciliteter, som foreningen benytter. Andel af idrætsforeninger i Vordingborg og i hele landet.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken tilfreds eller utilfreds	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke / ikke relevant	N =
Vordingborg	8	17	10	2	1	1	39
	20,5 %	43,6 %	25,6 %	5,1 %	2,6 %	2,6 %	100,0 %
Hele landet	856	2019	747	139	60	332	4153
	20,6 %	48,6 %	18,0 %	3,3 %	1,4 %	8,0 %	100,0 %

Tabel 4.8.3. Idrætsfaciliteternes stand. Andel af idrætsforeninger i Vordingborg og i hele landet.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken tilfreds eller utilfreds	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke / ikke relevant	N =
Vordingborg	5	14	8	9	4	0	40
	12,5 %	35,0 %	20,0 %	22,5 %	10,0 %	0 %	100,0 %
Hele landet	719	1829	788	463	193	193	4185
	17,2 %	43,7 %	18,8 %	11,1 %	4,6 %	4,6 %	100,0 %

Tabel 4.8.4. Adgang til samlingssted for medlemmer (klubhus, cafeteria eller lign.). Andel af idrætsforeninger i Vordingborg og i hele landet.

	Meget tilfreds	Tilfreds	Hverken tilfreds eller utilfreds	Utilfreds	Meget utilfreds	Ved ikke / ikke relevant	N =
Vordingborg	7	13	9	5	5	1	40
	17,5 %	32,5 %	22,5 %	12,5 %	12,5 %	2,5 %	100,0 %
Hele landet	920	1580	603	411	392	296	4202
	21,9 %	37,6 %	14,4 %	9,8 %	9,3 %	7,0 %	100,0 %

4.9. Holdninger til idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune

Til sidst i dette afsnit 4 om 'brugernes' brug og vurdering af idrætsfaciliteterne skal vi se på svarene på en række udsagn om idrætsfaciliteterne, som brugerne kunne erklære sig mere eller mindre enige eller uenige i. Udsagnene handlede som fEM sider ved idrætsfaciliteterne:

- Brugernes vurdering af hvilke idrætsfaciliteter der er behov for i kommunen, og hvor de skal placeres.
- Brugernes vurdering af, hvordan idrætsfaciliteterne skal anvendes og af hvem.
- Brugernes vurdering af, hvem der først skal tilgodeses ved fordelingen af tiderne i faciliteterne.
- Brugernes vurdering af hvordan idrætsfaciliteterne skal drives.
- Brugernes vurdering af indflydelsen på og ansvaret for idrætsfaciliteterne.

BEHOVET FOR IDRÆTSFACILITETER

- Meget få af brugerne tilslutter sig synspunktet, at *'der ikke er behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen'*. Kun 5 pct. af brugerne er 'enige' eller 'meget enige' i det, mens mere end halvdelen er meget uenig eller uenig i synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.1).
- Størstedelen af brugerne er også 'meget uenige' eller 'uenige' i synspunktet, at *'det er bedre at lukke mindre faciliteter i landområderne og satse på større og mere alsidige faciliteter i kommunens største by'*. 41 pct. af brugerne er meget uenige i synspunktet, og 37 pct. er uenige. Kun 6 pct. er enten enige eller uenige i synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.2).
- Der er stor tilslutning til synspunktet, at *'der er behov for idrætsfaciliteter tæt på store boligområder, som børn og unge kan bruge til selvorganiseret leg og idræt (fx idrætslegepladser)'*. En femtedel af brugerne svarer 'meget enig', og en tredjedel svarer 'enig' (49 pct.). Kun tre pct. er uenige eller meget uenige (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.3).
- Der er også stor tilslutning til synspunktet, at *'der mangler faciliteter til nye idræts- og træningsformer'*. 44 pct. er 'enig' eller 'meget enig', mens kun 7 pct. er uenige (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.4).

og bilag 3, tabel 4.9.4).

- Tilslutningen til synspunktet, at *'der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker motion udendørs'*, er ligeledes meget større end andelen, der er 'uenig', og ingen er 'meget uenig'. Henholdsvis 48 pct. og 16 pct. (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.5).
- Forholdsvis færre er enig i synspunktet, at *'der er behov for flere specialiserede idrætsanlæg, som opfylder moderne krav i den pågældende idrætsgren, og som kun findes ét sted i kommunen'*, men dog klart flere end andelen, der er uenig deri. Henholdsvis 34 pct. mod 13 pct. Over en tredjedel af brugerne svarer dog 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.6).
- Der er også en klar majoritet, som er enig i synspunktet, at *'der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål'*, som 28 pct., at de 'enige' i, og 10 pct. er 'meget enige' i. Kun 13 pct. er 'meget uenig' eller 'uenig' i synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.7).
- Brugere fordeler sig mere på synspunktet, at *'idrætsfaciliteterne ikke er fordelt godt nok i forhold til, hvor borgerne bor'*. En femtedel er 'enig' eller 'meget enig' i, men en næsten lige så stor andel er uenig i synspunktet. Hver tredje bruger svarer 'ved ikke' til spørgsmålet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.8).

IDRÆTSFACILITETERNES ANVENDELSE

- Blandt brugerne er der stor tilslutning til, at *'der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlig morgen til sen aften'*. Idrætsforeningerne skiller sig en anelse ud fra de andre brugere, idet næsten en tredjedel svarer 'både og'. Kun 6 pct. af brugerne er uenige eller meget uenige (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.9).
- Derimod tilslutter brugerne sig i lille grad synspunktet, at *'idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening'*. Det er 14 pct. meget uenige i og 25 pct. er uenige. Kun 16 pct. er enten enige eller meget enige (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.10).

LOKALEFORDELINGEN

- Mindre end hver tiende bruger er 'meget enig' i, at *'de store idrætsgrene og foreninger, som kan fylde idrætsfaciliteterne ud, skal tilgodeses først i lokalefordelingen'*. Op mod 30 pct. af brugerne er 'meget uenig' eller 'uenig' i udsagnet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.11).
- Over halvdelen af brugerne er derimod 'meget enig' eller 'enig' i, at *'konkurrenceidræt-*

ten skal tilgodeses med de træningstider, som konkurrenceudøverne har brug for, på idrætsanlæggene. Meget få af brugerne erklærer sig uenige eller meget uenige i synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.12.).

- Men der er også stor tilslutning til synspunktet, at *'børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen'*. 40 pct. er 'enig' eller 'meget enig' i synspunktet, og 16 pct. er det modsatte (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.13).

IDRÆTSFACILITETERNES LOKALE, Udstyr OG DRIFT

- Brugere er meget uenige i synspunktet, *'at man kan godt undvære opholdsrum / klublokaler i forbindelse med idrætsfaciliteterne'*. 30 pct. er meget uenige, og 33 pct. er uenige. Kun 12 pct. er enige eller meget enige. Idrætsforeningerne adskiller sig her fra de andre brugergrupper, da over 40 pct. af foreningerne er 'meget uenige', hvilket nok hænger sammen med, at det især er idrætsforeningerne, der benytter opholdsrummene og klublokalerne (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.14).
- Ligeledes er en stor del af brugerne heller ikke enige i synspunktet, at *'cafeterier og kiosker kan skiftes ud med automater'*. Fire ud af ti svarer enten uenig eller meget uenig, men hver fjerde bruger svarer imidlertid 'både og', omkring hver fjerde bruger er 'enig' eller 'meget enig' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.15).
- Fyrre procent af brugerne tilslutter sig synspunktet, at *'idrætsfaciliteternes udstyr, redskaber og træningsmaskiner er mange steder nedslidte og trænger til at blive udskiftet'*, og kun godt hver tiende forening er uenig. Men fyrre procent af brugerne svarer 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.16).
- Over en tredjedel af brugerne er 'meget enige' eller 'enige' i synspunktet, at *'mange idrætsfaciliteter passer ikke til mange idrætsgrenes krav og behov'*, og 4 pct. uenig i denne vurdering. Små 40 pct. af brugerne svarer dog 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.17).
- Der er en lige så stor andel af brugerne, der er enige i synspunktet, at *'det er ikke afgørende, at der er personale i faciliteten eller på idrætsanlægget'*, som der er brugere der er uenige i synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.18).
- En tredjedel af brugerne er 'meget enig' eller 'enig' i synspunktet, at *'serviceniveauet er højt hos det tilknyttede personale'*, mens 18 pct. svarer 'uenig' eller 'meget uenig'. Over en tredjedel svarede 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.19).
- En fjerdedel af brugerne kan ikke tilslutte sig synspunktet, at *'idrætsaktiviteterne bliver hæmmet af, at der foregår andet i idrætsfaciliteterne som fx koncerter, udstillinger og private fester'*. Kun 18 pct. er 'enig' eller 'meget enig' i synspunktet. Igen har op mod 60 pct. af brugerne svaret 'ved ikke' eller 'både og' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.20).

- Lidt over 40 pct. af brugerne er enten 'meget enige' eller 'enige' i, at '*stemningen og atmosfæren i idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune er meget positiv og god*', og kun 5 pct. er uenig. Næsten 40 pct. svarer 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.21).
- Fire ud af 10 brugere er enten 'uenig' eller 'meget uenig' i synspunktet, at '*der er et dårligt forhold til de andre brugere af faciliteterne (både idræt og andre aktiviteter)*', og kun 6 pct. er 'meget enig'. Igen svarer næsten 40 pct. af brugerne 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.22).

INDFLYDELSE OG ANSVAR

- Igen er omkring en tredjedel af brugerne enige i, at '*der er mulighed for stor indfyldelse på fordelingen af faciliteter og træningstider*', og dermed er der også flere brugere, der er enige end uenige (18 pct.) i synspunktet. Igen svarer næsten en tredjedel 'ved ikke' (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.23).
- 26 pct. af brugerne er enten 'meget uenige' eller 'uenige' i synspunktet, at '*kommunen er den bedst egnede til at forvalte og drive idrætsfaciliteterne i kommunen*'. Omkring 17 pct. er enig eller meget enig. 60 pct. af brugerne svarer dog enten 'ved ikke' eller 'både og' og tager dermed ikke rigtig stilling til synspunktet (tabel 4.9.0 og bilag 3, tabel 4.9.24).

Tabel 4.9.0. Andel af organiserede brugere af idrætsfaciliteter i Vordingborg Kommune, som er enige eller uenige i en række udsagn om idrætsfaciliteterne i kommunen (pct. andel af 96 brugere, der har besvaret spørgsmålet)

	Meget uenig	Uenig	Både og	Enig	Meget enig	Ved ikke
BEHOVET FOR IDRÆTSFACILITETER I KOMMUNEN						
Der er ikke behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen	24,0	31,3	18,8	3,1	2,1	20,8
Det er bedre at lukke mindre faciliteter i landområderne og satse på større og mere alsidige faciliteter i kommunens største by	40,6	36,5	6,3	2,1	4,2	10,4
Der er behov for idrætsfaciliteter tæt på store boligområder, som børn og unge kan bruge til selvorganiseret leg og idræt (fx idrætslegepladser).	0,0	3,1	24,0	32,3	19,8	20,8
Der er behov for flere specialiserede idrætsanlæg, som opfylder moderne krav i den pågældende idrætsgren, og som kun findes ét sted i kommunen	0,0	12,5	17,7	21,9	12,5	35,4
Der mangler faciliteter til nye idræts- og træningsformer.	0,0	7,3	15,6	26,0	17,7	33,3
Der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker motion udendørs	6,3	9,4	15,6	27,1	20,8	20,8
Idrætsfaciliteterne er ikke fordelt godt nok i forhold til, hvor borgerne bor	0,0	18,8	29,2	12,5	8,3	31,3
Der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål	3,1	9,4	16,7	28,1	10,4	32,3

Organiserede brugeres benyttelse af og holdning til idrætsfaciliteterne

HVEM SKAL ANVENDE IDRÆTSFACILITETERNE	Meget uenig	Uenig	Både og	Enig	Meget enig	Ved ikke
Der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlig morgen til sen aften	1,0	5,2	24,0	25,0	25,0	19,8
Idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening	13,5	25,0	19,8	8,3	7,3	26,0
HVEM SKALTILGODESES VED FORDELINGEN AF FACILITETERNE						
Konkurrenceidrætten skal tilgodeses med de træningstider, som konkurrenceudøverne har brug for, på idrætsanlæggene	3,1	5,2	27,1	31,3	20,8	12,5
Børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen	4,2	11,5	35,4	26,0	13,5	9,4
De store idrætsgrene og foreninger, som kan fylde idrætsfaciliteterne ud, skal tilgodeses først i lokalefordelingen	9,4	21,9	28,1	21,9	8,3	10,4
IDRÆTSFACILITETERNES DRIFT, INDRETNING, UDSTYR MV.						
Man kan godt undvære opholdsrum/klublokaler i forbindelse med idrætsfaciliteterne	29,2	33,3	15,6	7,3	4,2	10,4
Cafeterier og kiosker kan skiftes ud med automater	14,6	22,9	22,9	15,6	7,3	16,7
Idrætsfaciliteternes udstyr, redskaber og træningsmaskiner er mange steder nedslidte og trænger til at blive udskiftet.	0,0	7,3	13,5	17,7	21,9	39,6
Mange Idrætsfaciliteter passer ikke til mange idrætsgrenes krav og behov.	0,0	5,2	24,0	18,8	14,6	38,5
Det er ikke afgørende, at der er personale i faciliteten eller på idrætsanlægget.	5,2	25,0	22,9	21,9	10,4	14,6
Idrætsaktiviteterne bliver hæmmet af, at der foregår andet i idrætsfaciliteterne som fx koncerter, udstillinger og private fester.	8,2	16,4	27,9	13,1	4,9	29,5
Serviceniveauet er højt hos det tilknyttede personale (halinspektører, pedeller osv.).	7,3	10,4	17,7	19,8	11,5	33,3
Stemningen og atmosfæren i idrætsfaciliteterne i Vordingborg er meget positiv og god.	3,1	2,1	15,6	31,3	9,4	38,5
Der er et dårligt forhold til de andre brugere af faciliteterne (både idræt og andre aktiviteter).	10,4	28,1	13,5	3,1	6,3	38,5
INDFLYDELSE OG ANSVAR FOR IDRÆTSFACILITETERNE						
Der er mulighed for stor indflydelse på fordeling af faciliteter og træningstider.	6,3	11,5	20,8	22,9	9,4	29,2
Kommunen er den bedst egnede til at forvalte og drive idrætsfaciliteterne i kommunen.	5,2	20,8	28,1	8,3	8,3	29,2

5. Idrætsfaciliteternes benyttelse, organisering og drift i Vordingborg Kommune

5.1. Indledning

Den sidste af de fire undersøgelser består af de store idrætsfaciliteters/anlægs svar på en række spørgsmål om anlæggets benyttelse, organisering og drift. 19 idrætsanlæg i kommunen blev udvalgt til at modtage spørgeskemaet, der skulle besvares elektronisk. 18 af de 19 anlæg har besvaret spørgsmålene.

14 ud af de 18 faciliteter er ejet af kommunen eller en offentlig institution, mens 4 anlæg er en selvejende institution.

5.2. Hvad består anlæggene af?

Spørgeskemaet blev sendt til 'idrætshaller', og derfor er det selvfølgelig også denne facilitet, der dominerer blandt de undersøgte (tabel 5.2.1).

- 8 af anlæggene, som blev udvalgt til denne undersøgelse, har en idrætshal på 800 m² eller mere, hvoraf 2 har to haller.
- 8 af anlæggene har en 'lille' hal på 300 - 800 m².
- 3 af anlæggene har et mindre idrætslokale eller gymnastiksal på mindre end 300 m².
- 3 af anlæggene har et svømmebassin ol.
- 7 anlæg har én 11 mands fodboldbane, 3 anlæg har to 11 mands fodboldbaner, 1 anlæg har tre 11 mands fodboldbaner, og et anlæg har femogtredive 11 mands fodboldbaner.
- 9 anlæg har en '7 mands fodboldbane' eller en der er mindre, 1 anlæg har over 44 af samme slags.
- 4 anlæg har en anden form for udendørs boldbane, 1 anlæg har tre andre former for udendørs boldbaner, og 1 anlæg har 37 andre former for udendørs boldbaner.
- 2 anlæg har større atletikbaner, mens 5 anlæg har mindre atletikbaner.
- 3 anlæg har skydebaner.
- 1 anlæg har en tennisbane.
- 1 anlæg har en boccia- eller petanquebaner.
- 1 af anlæggene har en klatrevæg ol.
- 3 anlæg har motionsrum.
- 9 af de 18 idrætsanlæg har mødelokaler. 4 faciliteter har et mødelokale, 4 har to mødelokaler og 1 har 8 lokaler.
- 9 anlæg har klublokale hvoraf et anlæg har 8 klublokaler.

Karakteristisk for disse idrætsanlæg eller 'idrætshaller' er, at de udover 'hallen', der kan bruges til mange forskellige idrætsaktiviteter, helt overvejende omfatter faciliteter, lokaler og baner til idrætsgrene, som tidligere dominerede idrætsbilledet, men som i dag spiller en relativ lille rolle. Det eneste nye er klatrevæggen samt de tre motionsrum (tabel 5.2.1).

Analysen viser endvidere, at der er en vis specialisering på anlæggene. 3 anlæg har et skydeanlæg, 1 anlæg har tennisbaner, 1 anlæg har to motorsportsanlæg, 1 anlæg har en idrætslegeplads og en bandebane, 1 anlæg har en skaterbane, 1 anlæg har en lystbådehavn, 1 anlæg

har faciliteter til bueskydning, 1 anlæg har faciliteter til billard, og endelig har et anlæg faciliteter til svæveflyvning (tabel 5.2.1).

8 af idrætsanlæggene har et cafeteria, en café eller lignende.

- På et af disse anlæg er det lederen af idrætsanlægget, der driver cafeteriaet.
- På fire anlæg er det forpagtet ud
- På to anlæg står en eller flere foreninger for driften
- Og endelig er der på et anlæg en i jobtræning, som står for driften af caféen.

Idrætsfaciliteterne benyttes selvfølgelig fortrinsvis til idræt og motion, men bruges typisk også til andre aktiviteter:

- 7 ud af de 18 anlæg bruges også til andre fritids- og kulturaktiviteter
- 3 bruges til sundhedsaktiviteter
- 9 bruges til møder, som foreninger og andre afholder.
- De fleste af anlæggene, 15 ud af 18, bruges også til undervisning.
- 9 anlæg lægger også 'hus' til fester
- 6 af anlæggene bruges undertiden også til overnatning. Sandsynligvis i forbindelse med idrætsarrangementer på idrætsanlægget.
- På 5 af anlæggene afholdes der koncerter.

Selvom anlæggene først og fremmest er 'idrætsanlæg', så fungerer de altså i vidt omfang som lokalsamfundets mødested for fritids- og kulturaktiviteter bredt og bruges bl.a. til møder, fester mv. (tabel 5.2.2).

Idrætsanlæggenes svar viser, at de forskellige faciliteter først og fremmest benyttes af idrætsforeninger og skoler. Idrætsanlæggene skulle oplyse, hvor mange timer om ugen (en typisk uge) det pågældende anlæg benyttes af idrætsforeninger, idrætsorganisationer, andre fritids- og kulturforeninger, andre foreninger, andre organisationer, skoler, SFO, fritidsklubber, daginstitutioner, kommunale sundhedsaktører, andre kommunale institutioner, private sundhedsaktører, virksomheder samt private.

Ifølge svarene benyttes de 18 anlæg i alt 1.259,5 timer om ugen svarene til i gennemsnit knap 70 timer om ugen og 10 timer om dagen pr. anlæg. Mellem anlæggene er der dog væsentlige variationer (tabel 5.2.3). 43 pct. af tiden benyttes faciliteterne af idrætsforeninger, og 33 pct. af tiden benytter skolerne anlæggene. Tredje største brugergruppe er SFO'erne, som anvender anlæggene i 10 pct. af tiden. De resterende brugere benytter anlæggene i mindre end 14 pct. af tiden.

Tabel 5.2.1. Antal faciliteter, lokaler, anlæg mv. som idrætsfaciliteterne omfatter

Tabellen skal læses således: I første linje kan man læse, at 4 idrætsanlæg har 1 mødelokale, 4 anlæg har 2 mødelokaler og 1 anlæg har 8 mødelokaler osv.

	Antal af faciliteten, lokalet mv.												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	35	37	44	
Mødelokale	4	4						1					
Klublokale	8							1					
Idrætshal over 800 m2	8	2											
Idrætslokaler og gymnastiksale 300 m2-799 m2	8												
Idrætslokaler og gymnastiksale under 300 m2	3												
Svømmehaller min. 25 m bassin	3												
Atletik Stadion (min 400m bane og min 2 spring og 3 kast).	2												
Mindre atletikanlæg	5												
Fodboldbane (11 mands)	7	3	1							1			
Fodboldbane (7 mands el. mindre)	9												1
Anden udendørs boldbane	4		1									1	
Skydeanlæg	2	1											
Petanque og bocciabaner			1										
Klatrebaner	1												
Motorsportsanlæg		1											
Tennisbaner	1				1								
Idrætslegeplads og bandebane	1												
Skaterbaner/anlæg	1												
Lystbådehavn	1												
Bueskydning	1												
Billard	1												
Svæveflyvning	1												
Klublokaler til idrætsforeninger	6	1							1				
Fitnesscenter	3												

5.2.2. Hvad anvendes faciliteten til? Antal idrætsfaciliteter, der har den pågældende aktivitet

	Antal
Idræt og motion	18
Andre fritids- og kulturaktiviteter (foredrag, teater mv.)	7
Sundhedsaktiviteter	3
Møder som foreninger og andre afholder	9
Undervisning	15
Fester	9
Koncerter	5
Overnatning	6
Andet, skriv hvad	0

5.2.3. Hvem benytter idrætsanlægget og hvor mange timer om ugen (ifølge de 18 idrætsfaciliteter)

Antal Timer	Idrætsforeninger	Andre fritids- og kulturforeninger	Andre foreninger	Idrætsorganisationer	Andre organisationer	Skoler	SFO	Fritidsklubber	Daginstitutioner	Kommunale sundhedsaktører	Andre kommunale institutioner	Private sundhedsaktører	Virksomheder / firmaer	Private der uden betaling	Private der betaler for at benytte faciliteten
1			1						1	1	1	1	1	1	2
2		2	1	1	1		1	1	5						
3		1	1		1				1				1		
4		2		1					1						1
5		1			1		3			1					
6													2		
7															
8							1								
9						1									
10				1		1	6	1							
12,5						1									
15	1			1			1	1							
16						1									
20	2	1	1				1								
22						1									
25	2					3									
26						1									
28						2									
30	2					1									
31															1
34						1									
35	1					2									
40	2														
50	1														
56	1														
60						1									
70	1														
80	1														
Total antal timer	536	40	26	31	10	420,5	120	27	18	6	13	1	4	1	6

*Antal timer i alt: 1259,5

5.3. Hvad er facilitetens overordnede formål og fornemmeste opgave?

I det følgende skal vi se på, hvilke mål idrætsfaciliteterne prioriterer. Faciliteterne blev bedt om at prioritere vigtigheden af fem mål for idrætsfaciliteten. Det vigtigste fik 1, det næst vigtigste 2, osv.

De idrætsfaciliteter, hvor det er kommunen eller en offentlig institution, der ejer anlægget/faciliteten blev ikke bedt om at svare på dette spørgsmål, og derfor er det kun 4 anlæg der har svaret på spørgsmålet.

På tværs af de fire idrætsanlæg er det vigtigste formål, ifølge de ledere der har svaret for idrætsanlæggene, at få *'flest mulige idrætsaktive, som bruger anlægget'*. Det næst vigtigste formål er *'at skabe de bedste rammer for en eller flere idrætsforeninger'* og *'flest mulige brugere af anlægget'*. Det drejer sig altså om idrætsforeninger og mange idrætsaktive.

Derimod tillægges det mindre betydning *'at være lokalsamfundets samlingspunkt'* (ingen anlæg tillægger dette formål den største betydning) og *'økonomisk bæredygtig drift, så anlægget giver overskud'* (tabel 5.3.1).

I et senere spørgsmål skulle anlæggene svare på, hvor vigtigt en række angivne mål er for det pågældende idrætsanlæg. Det som især anses for 'meget vigtigt' er,

- *'at anlægget er et godt sted at opholde sig for alle'* (2 af 4 anser det som 'meget vigtigt'),
- *at 'anlægget er rengjort og i god stand for de daglige brugere'* (2 anser det som meget vigtigt),
- *og at 'anlægget anvendes af så mange som muligt'* (2 anser det som meget vigtigt).

Lidt færre anser det for 'meget vigtigt', at

- *'anlægget kan bruges til mange forskellige slags aktiviteter'* (1 anser det som meget vigtigt),
- *at 'anlægget understøtter foreningernes arbejde'* (1 anser det som meget vigtigt),
- *at 'anlægget har en høj belægningsprocent'* (1 anser det som meget vigtigt),
- *at 'anlægget understøtter lokalsamfundet'* (1 anser det som meget vigtigt),
- *og at 'anlægget giver fysisk inaktive lyst til at motionere'* (1 anser det som meget vigtigt).

Noget mindre betydning tillægges det,

- *at 'anlægget giver økonomisk overskud'*,
- *og at 'anlægget kan benyttes af borgere / enkeltpersoner, selvom de ikke er medlem af en forening'*.

Mindst betydning tillægges det, at *'anlægget er de unges foretrukne lokale mødested'* (tabel 5.3.2).

I og med der kun er fire anlæg der har svaret på dette spørgsmål, skal man være forsigtig med at tillægge forskellene for stor betydning.

Tabel 5.3.1. Hvad er facilitetens overordnede formål? Antal af fire idrætsfaciliteter som har svaret enten 1, 2, 3, 4 eller 5 for hvor vigtig det pågældende mål er

	Mest vigtig 1	2	3	4	Mindst vigtig 5	Gnmst.
At skabe de bedste rammer for en eller flere idrætsforeninger	0	1	2	1	0	3
Flest mulige idrætsaktive, som bruger anlægget	2	2	0	0	0	1,5
At være lokalsamfundets samlingspunkt	0	0	1	1	2	4,25
Flest mulige brugere af anlægget	1	0	1	2	0	3
Økonomisk bæredygtig drift, så anlægget giver overskud	1	1	0	0	2	3,25

Det formål, som er vigtigst, får værdien 1, det næst vigtigste får værdien 2, osv.

*N=4

Tabel 5.3.2. Hvor vigtig er følgende mål for idrætsanlægget? Antal af de fire idrætsanlæg

	Meget vigtig	Vigtig	Både /og	Ikke vigtig	Slet ikke vigtig	Ved ikke
Anlægget anvendes af så mange som muligt	2	1		1		
Anlægget er rengjort og i god stand for de daglige brugere	2	1		1		
Anlægget er et godt sted at opholde sig for alle	2	1		1		
Anlægget kan bruges til mange forskellige slags aktiviteter	1	2		1		
Anlægget understøtter foreningernes arbejde	1	2		1		
Anlægget har en høj belægningsprocent	1	2		1		
Anlægget understøtter lokalsamfundet	1	2		1		
Anlægget giver fysisk inaktive lyst til at motionere	1	1	1	1		
Anlægget giver økonomisk overskud		3		1		
Anlægget kan benyttes af borgere/enkeltpersoner, selvom de ikke er medlem af en forening		2	1	1		
Anlægget er de unges foretrukne lokale mødested		2		2		

5.4. Hvordan får foreninger og borgere adgang til faciliteten?

Faciliteterne blev også bedt om at svare på, hvordan foreninger og andre brugere får adgang til at benytte faciliteten.

- For 8 ud af de 18 anlæg gælder det, at idrætsforeningerne får tildelt timer i den pågældende hal eller facilitet på et årligt facilitetsfordelingsmøde, eller ved at kommunen tildele dem timer efter ansøgning.
- I 7 ud af de 18 anlæg kan foreningerne også henvende sig til lederen af idrætsfaciliteten for at få tider.

- På 6 anlæg kan man selv booke timer via et bookingsystem.
- Kun på 1 anlæg er det foreningen, der ejer faciliteten/anlægget og bestemmer, hvem der kan benytte anlægget (tabel 5.4.1).

Hvad gør brugerne, hvis de ikke skal benytte faciliteten?

Hvis foreningen ikke skal bruge de tildelte timer i en uge, skal man på 9 ud af de 18 anlæg afmelde timerne via telefon eller mail, på 6 anlæg skal man afmelde via bookingsystem, men på 5 af anlæggene behøver man ikke at afmelde (tabel 5.4.2).

På fem af de 18 anlæg kan en forening afgive overskydende timer til andre foreninger eller brugere; på tre anlæg betaler foreningerne kun for de anvendte timer; på et anlæg betaler foreningerne både for de anvendte og afmeldte timer; og på et anlæg tildeles der nye timer, som erstatning for de afmeldte. På 10 anlæg bruges en anden metode, hvor størstedelen svarer, at der ingen betaling finder sted (tabel 5.4.3).

De fire faciliteter, der ikke er kommunalt ejede, blev bedt om at svare på, hvilke procedurer der gælder, når borgere uden for foreningsregi vil have adgang til anlægget. Her svarede 2 af anlæggene, at borgere kan anvende faciliteten (mod betaling) på tidspunkter, hvor den er åben for alle. 2 anlæg svarede, at borgere har adgang til hallen via telefonisk kontakt eller mail. Endelig svarede 1 anlæg, at borgere ikke har adgang til at leje, booke og anvende hallen (tabel 5.4.4).

I alt svarede tre ud af de fire ikke kommunalt ejede idrætsfaciliteter, at borgere kan få adgang til faciliteten. Her svarer alle tre faciliteter, at borgere kan leje hele idrætsfaciliteten, to af anlæggene svarer, at borgere kan leje lokaler i idrætsfaciliteten, og et anlæg svarer, at borgere kan leje enkelte baner i idrætsfaciliteten, eller at borgere kan købe deltagelse i en aktivitet/på et hold, eller at borgere kan bruge ”klippekort” (tabel 5.4.5).

Tabel 5.4.1. Hvilke procedurer gælder, når foreningens brugere vil have adgang til faciliteten eller anlægget?

	Antal
Foreninger har kun de timer, som kommunen tildeler foreninger efter ansøgning	8
Foreninger har kun de timer, som tildeles på et årligt ”facilitetsfordelingsmøde”	8
Foreninger henvender sig til idrætsfacilitetens leder, der står for fordelingen af tiderne	7
Foreninger kan selv booke timer via bookingsystem	6
Foreningen ejer faciliteten / anlægget og bestemmer, hvem der kan leje.	1
Anden procedure	1

Tabel 5.4.2. Hvilke procedurer gælder, hvis en forening ikke skal bruge tildelte timer på idrætsanlægget

	Antal
Skal ikke afmelde	5
Skal afmelde via telefon eller mail	9
Skal afmelde via bookingsystem	6
Andet	1

Table 5.4.3. Hvilke økonomiske rammer gælder, hvis en forening ikke skal bruge de tildelte timer på anlægget?

	Antal
Tildeles nye timer, som erstatning for de afmeldte	1
Betaler for både anvendte og afmeldte timer	1
Betaler kun for de anvendte timer	3
Kan afgive overskydende timer til andre foreninger eller brugere	5
Anden metode: Hvilken?	10
<ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke betalt for timerne • Det ved jeg ikke • Foreningerne betaler ikke for at bruge anlægget • Gratis • Ingen • Ingen • Ingen betaling • Ingeting • Ved ikke 	

Table 5.4.4. Hvilke procedurer gælder, når borgerne/enkeltpersoner (udenfor foreningsregi) vil have adgang til idrætsfaciliteten?

	Antal
Borgere kan anvende faciliteten (mod betaling) på tidspunkter, hvor den er åben for alle	2
Borgere kan anvende faciliteten (uden betaling) på tidspunkter, hvor den er åben for alle	0
Borgere har ikke adgang til at leje, booke og anvende hallen	1
Borgere har adgang til hallen via telefonisk kontakt eller mail	2
Borgere har adgang til hallen via forespørgsel i bookingsystem	0
Borgere har adgang til hallen ved selv at booke i bookingsystemet	0
Anden procedure	0

Table 5.4.5. Hvordan kan borgere få adgang til i idrætsfaciliteten?

	Antal
Borgere kan leje hele idrætsfaciliteten	3
Borgere kan leje lokaler i idrætsfaciliteten	2
Borgere kan leje enkelte baner i idrætsfaciliteten (eksempelvis til badminton)	1
Borgere kan købe deltagelse i en aktivitet/på et hold (eksempelvis til aerobic, fitness, zumba)	1
Borgere kan købe "klippekort"	1
Anden form for adgang til idrætsfaciliteten	0
<ul style="list-style-type: none"> • Klippekort i svømmehallen 	

5.5. Udfordringer og fremtid

Hvad er de største udfordringer for idrætsanlæggene?

Ifølge dem selv er den største udfordring for dem

- *'at opfylde alle ønsker om at kunne benytte anlægget'*. 5 ud af de 18 anlæg synes, at det er en meget stor udfordring.
- *'at tilpasse idrætsanlægget til nye idrætsinteresser og -behov'*, som 5 af anlæggene synes er en meget stor udfordring.
- *'at holde anlægget i en god vedligeholdelsesstand'*,
- *'at give foreninger og borgere med forskellige interesser mulighed for at benytte anlægget'*,
- *'at få foreninger og frivillige til at engagere sig i anlæggets ledelse og drift'*, og *'at kunne være et godt sted for meget forskellige formål, aktiviteter og foreninger'*.

En lidt mindre udfordring ifølge idrætsanlæggene er

- *'at sikre en god drift og økonomi for anlægget'*,
- *'at opnå en høj belægningsprocent med mange brugere på de fleste af anlæggets åbningstider'*
- samt *'at få kommunens støtte og opbakning til anlæggets drift og udvikling'*.

Den mindste udfordring er *'at give borgere mulighed for at benytte anlægget uden at de er medlem af en forening'*(tabel 5.5.1).

Ni af anlæggene svarer, at der foreligger ideer eller planer for en udbygning, ombygning, renovering eller nedlæggelse af anlægget (tabel 5.5.2).

Sidst i spørgeskemaet blev de fire selvejende idrætsanlæg bedt om at forholde sig en række divergerende udsagn om, hvordan anlægget vil fungere om 10 år. Alle fire anlæg tror, at det pågældende idrætsanlæg også eksisterer om 10 år, og at det nuværende ejerforhold fortsætter. Blandt de fire idrætsanlæg er der dog stor tilslutning til, at *'idrætsanlægget modtager et direkte kommunalt tilskud for at stille anlægget (delvist) gratis til rådighed for foreninger'*.

Tre ud af de fire anlæg svarer, at *'idrætsanlægget drives med sigte på at opfylde foreningers og kommunens mål for idrætten'*. Ligeledes er tre ud af de fire idrætsanlæg mest enig i udsagnet: *'idrætsanlægget kan først og fremmest benyttes af idrætsforeninger, der har fortrinsret til anlægget'*.

Anlæggene er mere delte på spørgsmålet om, hvem der i fremtiden vil lede anlæggene. 2 anlæg mener, at *'idrætsanlægget ledes af frivillige, som repræsenterer de foreninger, der især benytter anlægget'*, mens 1 anlæg mener, at idrætsanlægget ledes af en professionel bestyrelse.

Ligeledes er anlæggene også delte på spørgsmålet om, hvad idrætsanlæggene anvendes til om 10 år. 1 anlæg mener entydigt, at *'idrætsanlægget kan bruges til mange forskellige idræts- og motionsformer'*, ligeledes hælder et andet anlæg også til den opfattelse. 2 anlæg hælder dog til opfattelsen af, at *'idrætsanlægget kan især anvendes til organiserede idrætsaktiviteter'* (tabel 5.5.3).

Tabel 5.5.1. Hvad er de største udfordringer for idrætsanlægget / faciliteten

	Meget stor udfordring	Stor udfordring	En udfordring	Mindre udfordring	Ingen udfordring
At give foreninger og borgere med forskellige interesser mulighed for at benytte anlægget	5	2	3	3	4
At opnå en høj belægningsprocent med mange brugere på de fleste af anlæggets åbningstider	4	1	2	4	5
At sikre en god drift og økonomi for anlægget	4	2	2	6	2
At give borgere mulighed for at benytte anlægget uden at de er medlem af en forening	2	2	3	4	3
At tilpasse idrætsanlægget til nye idrætsinteresser og -behov	5	3	2	4	1
At kunne være et godt sted for meget forskellige formål, aktiviteter og foreninger	5	0	7	4	0
At holde anlægget i en god vedligeholdelsesstand	5	2	8	2	1
At få foreninger og frivillige til at engagere sig i anlæggets ledelse og drift	5	1	7	3	0
At få kommunens støtte og opbakning til anlæggets drift og udvikling	4	5	4	2	2
At opfylde alle ønsker om at kunne benytte anlægget	5	3	4	4	2

N=18

Tabel 5.5.2. Foreligger der ideer eller planer for en udbygning, ombygning, renovering eller nedlæggelse af idrætsfaciliteten?

	Antal
Ja	9
Nej	6
Ved ikke	3
Total	18

Bygning af en ekstra sportshal, etablering af fodbold/atlatik baner, udvidelse/renovering af eksisterende svømmehal

En ny hal, nye omklædningsrum og idrætsfaciliteter på skolen

Fanefjordhallen gennemgår en stor renovering i år vedrørende den ydre skal af hallen. Det indebærer nyt tag, ny isolering og ny facade beklædning.

Idrætsforeningen har en plan om en ekstra hal.

Nyt idrætsanlæg for erstatning for et anlæg der er nedslidt

Skimmelsvamp renovering

Udbygning af minihallen til en hel hal

Vi har ideer og forslag til ombygning af opvisningshal med flere tilskuerpladser, fjernelse af indvendige skrå/buespær, tilbygning af værelser oven på sidebygning (vandrehjem)samt nybygning af 300 m² bevægelseshus.

Table 5.5.3. Idrætsanlæggenes holdning til en række modstridende fremtidsscenarier for, hvordan idrætsanlægget vil fungere om 10 år over for hinanden. Hvad er anlæggene mest enig i? Hvis man er helt enig i udsagnet til venstre sætter man kryds ved 1. Er man helt enig i udsagnet til højre sætter man kryds ved 5.

	1	2	3	4	5	
Idrætsanlægget kan først og fremmest benyttes af idrætsforeninger, der har fortrinsret til anlægget	2	1	1			Idrætsanlægget kan lejes / benyttes af alle. Ingen har fortrinsret til anlægget.
Idrætsanlægget modtager ikke kommunale tilskud (foreninger modtager dog tilskud til lejeudgiften)				1	3	Idrætsanlægget modtager et direkte kommunalt tilskud for at stille anlægget (delvist) gratis til rådighed for foreninger
Idrætsanlægget ejes og drives af kommunen					4	Idrætsanlægget ejes og drives som en selvejende institution eller forening
Idrætsanlægget ledes af en professionel bestyrelse	1		1		2	Idrætsanlægget ledes af frivillige, som repræsenterer de foreninger, der især benytter anlægget
Idrætsanlægget drives efter kommercielle principper			1		3	Idrætsanlægget drives med sigte på at opfylde foreningers og kommunens mål for idrætten
Idrætsanlægget kan især anvendes til organiserede idrætsaktiviteter		2		1	1	Idrætsanlægget kan bruges til mange forskellige idræts- og motionsformer
Idrætsanlægget eksisterer	4					Idrætsanlægget er nedlagt

Idrætsanlæggenes supplerende kommentarer, synspunkter og ønsker

En del af udfordringen er, at vore idrætsforeningen ikke framelde ikke tid, og har svært ved at være fleksible, så alle kan komme til.

Fanefjordhallen er et vigtigt aktiv, der styrker lokalsamfundet og virker attraktivt på både herboende og tilflyttere. Fanefjordhallen er en vigtig medspiller for både skolen og idrætslivet på Vestmøn.

Jeg leder svømmehallen, der ligger i et skolesportsanlæg, hvor skolen står for driften af tørhal. Det ville være en god ting at samle hele anlægget under samme administration. Er sikker på det vil føre til en bedre udnyttelse og drift af anlægget.

Jeg mener ikke at min besvarelse kan bruges på jeres ønsker. Jeg har ansvaret for driften på ca. 24 stk. idrætsanlæg, der er 27 klubber der holder benytter stederne. Jeg har ikke svaret for et enkelt anlæg, som der er lagt op til. Jeg ved meget præcist hvad det koster os i driftsomkostninger. Men jeg ved ikke hvor meget de præcist bliver brugt.

Kære undersøger. Det er meget vanskeligt at svare kvalificeret som skoleleder på en skole med 2 gamle gymnastiksale og en hal, der trænger til renovering, beliggende 2 km. væk

Mit svar skal ses i lyset af, at jeg repræsenterer en skole der råder over anlægget i skoletiden. Af denne årsag er der en række spørgsmål der ikke giver mening (for en embedsmand). Jeg bestyrer adgang til anlægget for børnehaver, dagpleje mm. I det omfang der er plads i forhold til skolens idrætsundervisning. Jeg har angivet de øvrige to kommunale skolars forbrug af svømmelektioner.

Skolen har et forbilledligt samarbejde med foreningerne og det er til stor glæde og gavne for alle. En stor udfordring er at skaffe haltimer nok til at opfylde alles ønsker om fritidsaktiviteter. En anden stor udfordring er vedligeholdet af en næsten 40 år gammel sportshal med et meget stort dagligt slid (åben fra 08.00 til 22.30 + mere end 30 week-ends). Vedligeholdelsen er p.t. skoens opgave og skolens udgift.

6. Sammenligning med andre kommuner

Denne undersøgelse omfatter fire spørgeskemaer, som indeholder en række spørgsmål, som også er udviklet til og brugt på tilsvarende undersøgelser af idrætsdeltagelsen og idrætsfaciliteterne i andre kommuner. Dette muliggør en sammenligning af svarene fra flere kommuner, som fx kan vise, om idrætsdeltagelsen er højere eller lavere i den enkelte kommune. I det følgende vil vi sammenligne nogle af resultaterne fra Vordingborg Kommune med resultaterne fra en tilsvarende undersøgelse på Bornholm, der blev gennemført i foråret 2011, samt undersøgelser fra Ringsted Kommune og Slagelse Kommune, der blev gennemført i 2010.

Undersøgelserne er gennemført på næsten samme måde. Dog fik de voksne, der var udvalgt til undersøgelsen i Slagelse Kommune og Ringsted Kommune, og som ikke havde besvaret spørgeskemaet efter den første henvendelse endnu et brev med mulighed for at besvare skemaet på papir. Det bragte besvarelsesprocenten op på ca. 40 pct., og det har muligvis fået en større andel af de idræts-inaktive til at svare.

Idrætsdeltagelse

Der er kun små (og i statistisk forstand ikke signifikante) forskelle på idrætsdeltagelsen blandt de voksne i Vordingborg, Slagelse og på Bornholm, mens deltagelsesniveauet i Ringsted er klart lavere. Hvad angår skoleeleverne viser det ene mål for idrætsdeltagelsen et højere deltagelsesniveau i Vordingborg og på Bornholm end i Slagelse og Ringsted, idet der er færre i disse to kommuner, der svarer, at de 'går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor jeg træner hårdt'. På det andet mål for idrætsdeltagelsen, som viser hvor stor en andel af eleverne, der inden for det seneste år har gået til mindst én idrætsaktivitet, er der ingen forskel mellem de fire kommuner (tabel 6.1 og tabel 6.2).

Der er også flere forskelle på andel af de voksne og skoleeleverne der dyrker forskellige idrætsgrene. Blandt de voksne er der ingen væsentlige forskelle mellem de fire kommuner på andelen af de voksne, som dyrker

- gang og vandretur
- konditionstræning
- spinning
- dans
- fodbold

I Vordingborg Kommune er tilslutningen lavere end i de andre kommuner i

- jogging / motionsløb (klart lavere)
- styrketræning
- cykelsport (primært lavere end i Ringsted Kommune)
- gymnastik (lavere end i Slagelse og Ringsted)
- badminton
- fodbold (især lavere end på Bornholm)

Den klart lavere deltagelse i udendørs motionsaktiviteter i Vordingborg Kommune kan må-

ske til dels tilskrives det forhold, at undersøgelsen i Vordingborg blev gennemført i november måned, mens undersøgelsen i de tre andre kommuner blev gennemført i foråret.

De voksne idrætsaktive er i Vordingborg Kommune er i mindre grad medlem af en idrætsforening end på Bornholm. Men der er også forholdsvis flere idrætsforeninger i forhold til indbyggertal på Bornholm.

Der er ligeledes forskelle mellem de fire kommuner på andelen af skoleeleverne, der går til forskellige idrætsgrene:

- Fodbold er der forholdsvis flest, som går til, i Ringsted kommune, mens Vordingborg placerer sig i midten.
- Svømning dyrkes meget mindre på Bornholm end i de andre tre kommuner, der er på samme niveau.
- Dans dyrkes i højere grad i Slagelse, end i de andre tre kommuner, der er på næsten samme niveau.
- Gymnastik dyrkes især i Ringsted og Vordingborg og meget mindre i Slagelse kommune.
- Håndbold dyrkes især blandt børnene på Bornholm, mens de andre kommuner er på næsten samme niveau.
- Fitness dyrkes i meget højere grad af skoleeleverne i Vordingborg Kommune og på Bornholm end i Ringsted kommune og Slagelse kommune.
- Derimod er styrketræning mest udbredt på Bornholm og i Slagelse kommune.
- Endelig dyrkes kampsport noget mere i Ringsted end på Bornholm.

På de fleste af idrætsgrenene placerer Vordingborg Kommune sig i midten.

Der er også enkelte forskelle på andelen af skoleeleverne, der inden for den seneste uge før spørgeskemaet blev besvaret, har deltaget i forskellige selvorganiserede aktiviteter. Men forskellene er på de fleste aktiviteter små og ikke signifikante i statistisk forstand. Eleverne fra Vordingborg Kommune er mere aktive end eleverne fra de øvrige tre kommuner på 'leg i havetrampolin' (kun sammenligning med Bornholm) og 'gåtur med familien'. Men generelt er der altså en overraskende stor lighed i andelen, som deltager i forskellige selvorganiserede aktiviteter.

Holdning til faciliteter

Der er kun små forskelle på, hvad de idrætsaktive tillægger betydning ved idrætsfaciliteterne. De idrætsaktive i Vordingborg Kommune tillægger det i højere grad betydning end de idrætsaktive på Bornholm, at

- faciliteten er velholdt og ren (62 / 54 pct.)
- faciliteten har et højt serviceniveau (21 / 17 pct.)

mens de tillægger det mindre betydning end på Bornholm

- man kan træne / motionere på stedet, når man selv ønsker det (55 / 60 pct.)
- der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen (11 / 16 pct.)

På alle de øvrige udsagn er forskellen mindre end fire procentpoint og i statistisk forstand ikke signifikant.

Transport

Der er ikke væsentlig forskel mellem de fire kommuner på, hvor meget tid de idrætsaktive bruger på at transportere sig til idræt. Det gælder både de voksne og skoleeleverne (tabel 6.1 og tabel 6.2).

'Brugernes' holdning til idrætsfaciliteterne

Til sidst skal vi se på eventuelle forskelle mellem de to kommuner på foreningernes, skolenes og daginstitutionernes holdning til en række udsagn om behovet for idrætsfaciliteter, hvem faciliteterne især skal tilgodese mv.

Også her er der på de fleste udsagn en næsten identisk tilslutning til udsagnet. Vi finder dog forskel på følgende udsagn:

Foreninger, skoler og daginstitutioner i Vordingborg kommune synes i højere grad end brugerne på Bornholm, at der er behov for nye anlæg eller at de eksisterende anlæg bør forbedres. De tilslutter sig således i højere grad end de gør på Bornholm, at

- 'der er behov for flere specialiserede idrætsanlæg, som opfylder moderne krav i den pågældende idrætsgren, og som kun findes ét sted i kommunen' (35 pct. / 15 pct.)
- 'der mangler faciliteter til nye idræts- og træningsformer' (44 pct. / 34 pct.)
- 'der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker motion udendørs' (48 pct. / 37 pct.)
- 'der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål' (39 pct. / 31 pct.)
- 'mange idrætsfaciliteter passer ikke til mange idrætsgrenes krav og behov' (33 pct. / 14 pct.)
- 'idrætsfaciliteternes udstyr, redskaber og træningsmaskiner er mange steder nedslidte og trænger til at blive udskiftet' (40 pct. / 31 pct.)

Omvendt tilslutter brugerne i Vordingborg Kommune sig i mindre grad end bruger på Bornholm, at

- 'der er ikke behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen' (5 pct. / 31 pct.)
- 'Der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlige morgen til sen aften' (50 pct. / 70 pct.)

De synes også i højere grad end på Bornholm, at der skal være plads til andre end de traditionelle brugere, og at brugere, der kan fylde anlæggene ud, skal have forsteret – selvom det i begge kommuner er et mindretal af brugerne, der tilslutter sig det. Brugere i Vordingborg tilslutter sig således i højere grad end de gør på Bornholm, at

- 'idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening' (16 pct. / 9 pct.)

- 'de store idrætsgrene og foreninger, som kan fylde idrætsfaciliteterne, skal tilgodeses først i lokalefordelingen' (30 pct. / 22 pct.)

Endelig er brugerne i Vordingborg Kommune mindre tilfredse med idrætsanlæggene, end de er på Bornholm. Andelen af brugerne, som er enige i følgende udsagn, er således mindre end på Bornholm på følgende udsagn:

- 'serviceniveauet er højt hos det tilknyttede personale' (31 pct. / 53 pct.)
- 'stemningen og atmosfæren i idrætsfaciliteterne i kommunen er meget positiv og god' (41 pct./54 pct.).

Tabel 6.1. Sammenligning af de voksnes idrætsdeltagelse i Vordingborg med deltagelsen i andre kommuner

Andel af borgerne der dyrker idræt og forskellige idrætsaktiviteter	Vordingborg Kommune (2011)	Bornholm Regionskommune (2011)	Slagelse Kommune (2010)	Ringsted Kommune (2010)
Dyrker normalt motion, idræt eller sport	73	75	71	65
Far dyrker idræt (skoleelevers svar)	50	53	-	-
Mor dyrker idræt (skoleelevers svar)	55	56	-	-
Dyrker gang og vandreture	26	29	29	29
Dyrker jogging / motionsløb	19	35	32	29
Dyrker styrketræning	18	21	23	25
Dyrker svømning	16	11	15	25
Konditionstræning	12	11	13	12
Cykelsport	10	10	12	15
Gymnastik	9	8	16	13
Spinning	9	8	10	10
Badminton	8	8	13	10
Dans	7	8	8	6
Fodbold	7	10	9	9
Andel af borgerne der dyrker idræt i forskellige sammenhænge				
Idrætsklub eller - forening	37	45	-	-
Privat center (Fitnesscenter, danseinstitut)	22	24	-	-
Firmaidræt (arbejde)	3	5	-	-
På egen hånd (alene eller sammen med andre)	60	68	-	-
Aftenskole	3	1	-	-
Anden sammenhæng	9	7	-	-
Idrætsaktives transporttid til idræt				
Under 5 min.	29	30	26	30
5 – 14 min.	39	42	45	42
15 – 29 min.	17	14	17	14
30 – 45 min.	4	5	4	4
Over 45 min.	2	3	1	3
Ved ikke / ikke relevant	8	6	7	7

Sammenligning med andre kommuner

Andel af de idrætsaktive som tillægger følgende forhold ved idrætsfaciliteterne stor betydning	Vordingborg Kommune (2011)	Bornholm Regions- kommune (2011)	Slagelse Kommune (2010)	Ringsted Kommune (2010)
Faciliteten / stedet er velholdt og ren	62	54	-	-
Faciliteten / stedet er indrettet efter den aktivitet, som jeg foretrækker at dyrke	58	58	-	-
Faciliteten / stedet hører til i det lokalsamfund, hvor jeg bor	55	52	-	-
Jeg kan træne / motionere på stedet, når jeg selv ønsker det	55	60	-	-
Det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten / stedet	52	50	-	-
Der er kort afstand til det sted, hvor jeg træner / motionere	47	47	-	-
Der er let adgang til natur eller grønne områder	42	44	-	-
Faciliteten / stedet har moderne udstyr og rekvisitter til den aktivitet, jeg foretrækker	37	38	-	-
Faciliteten / stedet er pænt og inspirerende (æstetisk)	32	29	-	-
Der er gode omklædnings- og badefaciliteter	30	29	-	-
Mine venner / familie bruger også faciliteten / stedet (jeg dyrker motion her for at være sammen med andre)	23	23	-	-
Faciliteten / stedet har et højt serviceniveau	21	17	-	-
Der er mulighed for at gå til forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted	11	14	-	-
Der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen	11	16	-	-
Der er et godt cafeteria eller lign.	4	7	-	-

Sammenligning med andre kommuner

Tabel 6.2. Sammenligning af skoleelevers idrætsdeltagelse i Vordingborg med deltagelsen i andre kommuner

Er fysisk aktiv: Hvilken sætning passer bedst på dig?	Vordingborg Kommune (2011)	Bornholm Regions- kommune (2011)	Slagelse Kommune (2010)	Ringsted Kommune (2010)
Jeg går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor jeg træner hårdt	46	48	37	37
Jeg går til idræt, sport eller motion i min fritid ca. 1 gang om ugen, og derudover bevæger jeg mig hver dag, hvor jeg cykler, går eller leger	23	21	22	27
Jeg er aktiv (løbe, gå, cykle, spille bold eller danse), men går ikke fast til noget i en idrætsforening/klub eller motionscenter	15	18	25	24
Jeg deltager i andre aktiviteter, men ikke idræt, sport eller motion	5	5	6	4
Jeg ser TV, spiller computer, hører musik eller andre stillesiddende aktiviteter	11	8	10	8
Går til idræt				
Går til mindst én idrætsaktivitet	90	90	88	89
Går til fodbold	33	36	31	38
Går til svømning/vandidræt	14	7	16	15
Badminton	12	16	13	9
Går til dans	6	5	10	8
Går til gymnastik	19	16	10	20
Går til håndbold	10	13	11	8
Ridning	9	12	8	11
Fitness i motionscenter	8	9	2	3
Styrketræning	5	7	7	2
Kampsport	5	3	4	8
Hvor lang transporttid bruger eleverne på at komme til og fra det sted, hvor de dyrker mest idræt				
Under 5 min.	22	29	-	-
5-14 min.	50	42	-	-
15-29 min.	19	18	-	-
30-45 min.	5	7	-	-
Over 45 min.	4	4	-	-
Deltaget i selv-organiserede aktiviteter i den sidste uge				
Spiller fodbold	48	37	55	58
Spiller basket	10	7	8	5
Spiller rundbold eller andet slagspil	20	12	26	29
Spiller tennis/badminton	10	12	13	9
Spiller bordtennis	7	11	11	9
Rulleskøjter/inliners/skateboard	10	13	12	12
Løber på løbehjul	12	13	8	10
Hopper i havetrampolin	38	27	-	-
Cykler på BMX	12	11	11	14
Fangeleje, sjippet, hænkerude	22	19	25	27
Er i svømmehal eller badeland	16	19	16	23
Cykler en tur	42	36	49	50
Løber på isskøjter	7	-	1	1
Er ude i naturen	49	41	49	53
Deltager i rollespil	5	6	2	4
Går tur med familie	28	23	25	20
Cykler med min familie	20	18	17	18

Sammenligning med andre kommuner

Tabel 6.3. Sammenligning af brugernes – foreninger, skoler og daginstitutioner – holdning til idrætsfaciliteterne mellem Vordingborg Kommune og Bornholms Regionskommune

BEHOVET FOR IDRÆTSFACILITETER I KOMMUNEN	Vordingborg Kommune (2011)	Bornholm Regionskommune (2011)
Der er ikke behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen	5	31
Det er bedre at lukke mindre faciliteter i landområderne og satse på større og mere alsidige faciliteter i kommunens største by	6	7
Der er behov for idrætsfaciliteter tæt på store boligområder, som børn og unge kan bruge til selvorganiseret leg og idræt (fx idrætslegepladser).	52	54
Der er behov for flere specialiserede idrætsanlæg, som opfylder moderne krav i den pågældende idrætsgren, og som kun findes ét sted i kommunen	34	15
Der mangler faciliteter til nye idræts- og træningsformer.	44	34
Der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker motion udendørs	48	37
Idrætsfaciliteterne er ikke fordelt godt nok i forhold til, hvor borgerne bor	21	20
Der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål	39	32
HVEM SKAL ANVENDE IDRÆTSFACILITETERNE		
Der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlig morgen til sen aften	50	70
Idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening	16	9
HVEM SKALTILGODESES VED FORDELINGEN AF FACILITETERNE		
Konkurrenceidrætten skal tilgodeses med de træningstider, som konkurrenceudøverne har brug for, på idrætsanlæggene	52	51
Børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen	30	36
De store idrætsgrene og foreninger, som kan fylde idrætsfaciliteterne ud, skal tilgodeses først i lokalefordelingen	30	22
IDRÆTSFACILITETERNES DRIFT, INDRETNING, UDSTYR MV.		
Man kan godt undvære opholdsrum/klublokaler i forbindelse med idrætsfaciliteterne.	12	10
Cafeterier og kiosker kan skiftes ud med automater.	23	17
Idrætsfaciliteternes udstyr, redskaber og træningsmaskiner er mange steder nedslidte og trænger til at blive udskiftet.	40	31
Mange Idrætsfaciliteter passer ikke til mange idrætsgrenes krav og behov.	33	14
Det er ikke afgørende, at der er personale i faciliteten eller på idrætsanlægget.	32	37
Idrætsaktiviteterne bliver hæmmet af, at der foregår andet i idrætsfaciliteterne som fx koncerter, udstillinger og private fester.	18	12
Serviceniveauet er højt hos det tilknyttede personale (halinspektører, pedeller osv.).	31	53
Stemningen og atmosfæren i idrætsfaciliteterne i kommunen er meget positiv og god.	41	54
Der er et dårligt forhold til de andre brugere af faciliteterne (både idræt og andre aktiviteter).	9	3
INDFLYDELSE OG ANSVAR FOR IDRÆTSFACILITETERNE		
Der er mulighed for stor indflydelse på fordeling af faciliteter og træningstider.	32	27
Kommunen er den bedst egnede til at forvalte og drive idrætsfaciliteterne i kommunen.	17	20

7. Opmærksomhedspunkter for udviklingen af idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune

Undersøgelsen viser, at udgangspunktet for en udvikling af idrætten og idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune er gunstigt:

- Der er en forholdsvis høj idrætsdeltagelse hos såvel børn og unge som voksne. Idrætsdeltagelsen er på samme niveau som i Slagelse Kommune, Ringsted Kommune og Bornholms Regionskommune, hvor tilsvarende undersøgelser er gennemført.
- Kommunen har forholdsvis mange idrætsforeninger, tilhørende den bedste tredjedel af landets kommuner hvad angår antal foreninger i forhold til indbyggertal, men i den dårligste fjerdedel, når vi sammenligner antal indbyggere pr. idrætsforeningsmedlem.
- Kommunen har også en forholdsvis god facilitetsdækning. Kommunen ligger omkring midten i forhold til de øvrige kommuner på antallet af haller og fodboldbaner i forhold til indbyggertal, og der er en rimelig jævn fordeling af faciliteterne over hele kommunen.

Dette umiddelbart gunstige udgangspunkt for idrætten og idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune er imidlertid udfordret af væsentlige ændringer i idræts- og motionsdeltagelsen hos især den voksne del af befolkningen, som også er slået igennem i Vordingborg Kommune

1. Den første udfordring er, at de eksisterende idrætsanlæg og tilhørende klubber i vid udstrækning passer til børnenes idrætsinteresser, mens de i voksende grad ikke matcher idrætsinteresserne hos de fleste voksne.

De store foretrukne idrætsgrene blandt skoleeleverne i Vordingborg Kommune - med en tilslutning fra mere end 5 pct. af eleverne - er fodbold, gymnastik, svømning, badminton, håndbold, ridning, fitness/styrketræning, dans, styrketræning og kampsport. Bortset fra fitness og styrketræning er det idrætsgrene, som idrætsanlæggene (idrætshaller, gymnastiksale, svømmebassiner samt udendørs boldbaner) egner sig til.

Idrætsmønsteret ser imidlertid helt anderledes ud fra omkring 16 år. De foretrukne idræts- og motionsaktiviteter blandt de voksne i kommunen - med en tilslutning hos mere end 5 pct. - er vandretur, jogging, styrketræning, svømning, konditionstræning, cykelsport, gymnastik, spinning, badminton, dans, fodbold, jagt og fiskeri, aerobic ol. samt yoga, afspænding og meditation. Hovedparten af de voksnes idrætsudfoldelser sker på andre steder og i andre sammenhænge end i de traditionelle idrætsanlæg (i naturen, på gader og stier, i motionscentre samt mindre lokaler til dans og anden træning til musik).

2. En anden udfordring for idrætsfaciliteterne er det forhold, at mange dyrker idræt og motion på forskellige tidspunkter af døgnet. Tidligere dyrkede man næsten udelukkende idræt og motion efter arbejdstid. I dag er der mange, som motionerer tidligt om morgenen, før de tager på arbejde. Andre har skiftende arbejdstider og har derfor ofte mulighed for at dyrke idræt midt på dagen. En væsentlig årsag til motionscentrenes succes er,

at man her kan komme, når man vil, næsten døgnet rundt. Det er ikke tilfældet på de fleste offentligt støttede idrætsanlæg.

3. Den tredje udfordring er, at der er kommet mere fokus på fysisk aktivitets betydning for sundheden, og at mange ikke er tilstrækkeligt fysisk aktive. Det gælder i lidt højere grad i Vordingborg Kommune end i de øvrige kommuner i Region Sjælland og landet som helhed (Vordingborg Kommune: Hvordan har du det? Mini-sundhedsprofil for Vordingborg Kommune). Med kommunalreformen fik kommunen ansvaret for forebyggelse og sundhedsfremme, og derfor er der øget opmærksomhed mod idrætten og derunder idrætsfaciliteternes muligheder for at få flere til at være (mere) fysisk aktive. Dvs. at der er større fokus på andre grupper end de traditionelle idrætsglade borgere.

Svarene fra såvel idrætsanlæggene som brugerne (foreninger, skoler m.fl.) viser, at man er opmærksom på disse udfordringer.

Den foreliggende analyse er ikke et tilstrækkeligt grundlag for at give præcise forslag til, hvordan det enkelte idrætsanlæg og anlæggene som helhed i Vordingborg Kommune kan udvikles. Det forudsætter en mere omfattende analyse af hvert enkelt anlæg, som denne undersøgelse ikke omfatter. Vi skal derfor nøjes med at skitsere seks punkter eller hensyn, som Vordingborg Kommune må være opmærksom på ved udviklingen og planlægningen af idrætsfaciliteterne i kommunen.

7.1. Facilitetsdækning

Har antallet af fodboldbaner, tennisbaner, gymnastiksale og idrætshaller betydning for idrætsdeltagelsen? En analyse af børns idrætsdeltagelse tyder på, at det er tilfældet (Nielsen og Ibsen 2008; Toftegaard, Nielsen, Ibsen og Andersen 2010). Endvidere viser en analyse af foreningsidræt, at der er en sammenhæng mellem facilitetsdækningen i en kommune og antallet, der er medlem af en idrætsforening².

Baseret på kommunens egne oplysninger til Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase placerer Vordingborg Kommune sig i midterfeltet af landets 98 kommuner på facilitetsdækningen (opgjort ved antallet af indbyggere pr. facilitet). Der er en hal (såvel store som små haller) for hver knap 1900 indbyggere, en fodboldbane for hver knap 900 indbyggere og en tennisbane for hver 2450 indbyggere.

Denne undersøgelse kan da også påvise en sammenhæng mellem, hvor mange der dyrker en bestemt idrætsaktivitet og tilstedeværelsen af faciliteter dertil. Det gælder bl.a. tilstedeværelsen af en svømmehal, et ridebaneanlæg og en golfbane. I de områder hvor det findes, er der også flere, som svømmer, rider og spiller golf.

Blandt de store brugere af idrætsfaciliteterne – foreningerne, skolerne og daginstitutionerne – synes langt de fleste, at der er behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen. Mere end halvdelen erklærer sig uenig i standpunktet, at *'der er ikke behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen'*, og kun 5 pct. er enig i udsagnet. Selvom det er forventeligt, at dem der især bruger idrætsfaciliteterne og beskæftiger sig med idræt, gerne vil have flere faciliteter, så er det

---

² Analysen blev fremlagt på Idrættens Analyseinstituts konference i Vejen Idrætscenter den 25. og 26. maj 2011. Analysen er baseret på en kobling af Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase og tal for antallet af foreninger og medlemmer i Danmarks Idræts-Forbund opdelt på kommuner.

bemærkelsesværdigt, at hver tredje bruger på Bornholm, hvor en tilsvarende undersøgelse er gennemført, tilsluttede sig synspunktet.

Det er sandsynligt, at flere faciliteter vil føre til øget idrætsdeltagelse, men det sker ikke automatisk. For det første skal faciliteterne kunne opfylde udbredte idræts- og motionsønsker. For det andet skal der i mange tilfælde være foreninger eller anden form for organisering til at organisere aktiviteterne. For det tredje skal nye faciliteter placeres på steder, hvor der er en relativ mangel derpå. For det fjerde er der også et økonomisk hensyn. Fx er det sandsynligt, at en ny svømmehal i Lundby, hvor forholdsvis færre børn går til svømning, og hvorfra der er forholdsvis langt til en svømmehal (ifølge børnene selv), vil få flere børn til at dyrke svømning, men det vil være relativt dyrt i forhold til den effekt andre typer af idrætsfaciliteter for de samme penge ville have.

7.2. Differentiering og mangfoldighed

Det karakteriserer udviklingen af idrætsdeltagelsen i Danmark, at der er sket en voksende differentiering af idrætsmønsteret. Idrætsaktiviteten fordeler sig på stadig flere discipliner og aktiviteter. Dette gælder også Vordingborg Kommune og især blandt de voksne.

Mange af de eksisterende fodboldbaner, gymnastiksale og idrætshaller blev etableret på et tidspunkt, hvor de fleste idrætsaktive – både børn og voksne – spillede et holdboldspil, gik til gymnastik eller spillede badminton. Det er stadig store idrætsgrene, men væksten er kommet på en række nye idrætsformer, som fodboldbanerne, gymnastiksalene og idrætshallerne ikke egner sig til. Det gælder fx styrketræning, spinning og anden indendørs konditionstræning (som typisk dyrkes i motionscentre), udendørs motion i form af jogging, vandretur og cykling samt en række forholdsvis små idrætsaktiviteter, som har fået en betydelig opmærksomhed (rulleskøjteløb, skating, parkour, forskellige kampsportsgrene samt vandsportsaktiviteter). Samtidig er der sket en differentiering af de store etablerede idræts- og motionsformer. Fodbold spilles under mange former både udendørs og indendørs, og træning til musik, som tidligere blev betegnet som gymnastik, foregår i dag under utallige former og betegnelser med meget forskellige krav til faciliteterne.

Der er ikke alene store forskelle på, hvad børn og voksne især dyrker. Der er også en betydelig forskel på, hvad mænd og kvinder går til. De eksisterende idrætsanlæg passer især til drengene og mændene. I Vordingborg kommune går 48 pct. af drengene og 19 pct. af pigerne til fodbold; 29 pct. af pigerne og 9 pct. af drengene går til gymnastik; og 10 pct. af pigerne og kun 1 pct. af drengene går til dans. Hos de voksne går 12 pct. af mændene og kun 2 pct. af kvinderne til fodbold; 11 pct. af mændene mod 5 pct. af kvinderne spiller badminton; 14 pct. af kvinderne mod 3 pct. af mændene dyrker gymnastik; 11 pct. af kvinderne mod 1 pct. af mændene går til aerobic; og 12 pct. af kvinderne mod kun 2 pct. af mændene går til dans. Det er i den forbindelse værd at bemærke, at der kun er små kønsforskelle på andelen, som dyrker de store – forholdsvis nye – motionsformer: jogging og styrketræning. Det er kun en mindre del af kvindernes aktivitetsvalg, der egner sig til udfoldelse i fx en håndbold hal, og gymnastiksalene er heller ikke særligt velegnede til de musiske og ekspressive træningsformer, mange kvinder går til. Der er således et stort behov for indendørs lokaler, der egner sig til de store kvindemotionsaktiviteter såsom gymnastik, aerobic, dans, yoga og afspænding.

Facilitetens egnethed i forhold til den aktivitet, man dyrker, tillægges stor betydning af de idrætsaktive. Det er den side ved idrætsfaciliteten, som tillægges næststørst betydning ved

idrætsfaciliteterne blandt de idrætsaktive.

På den ene side betyder denne udvikling i idrætsmønsteret, at der i fremtiden i højere grad er behov for andre typer af rum og faciliteter end de hidtil helt dominerende. Rum som passer til de nye, store idræts- og motionsformer. Fx faciliteter til fitness (konditions- og styrketræning under forskellige former), til de mange musiske og æstetisk orienterede aktiviteter, som især kvinderne dyrker, og faciliteter til nye idrætsgrene (kampsportsgrene, rulleskøjteløb, klatring, parkour mv.). Der er altså i højere grad behov for 'special-faciliteter' end de traditionelle faciliteter, der er blevet brugt til mange forskellige aktiviteter (gymnastiksalen og idrætshallen).

På den anden side er det ikke realistisk at have sådanne 'special-faciliteter' i hvert lokalområde. Men kommunen er stor nok til at have special-faciliteter for en række aktiviteter, men givetvis kun ét sted i kommunen. Det kan gå ud over nærheden til faciliteterne, som har stor betydning for mange idrætsaktive. Derfor er der også behov for en udvikling af de traditionelle idrætsfaciliteter, så de i højere grad kan tilgodese og opfylde kravene fra de forskellige idrætsformer. Faciliteterne skal kunne rumme en større forskellighed i idrætsmønsteret, end de hidtil har gjort.

Samtidig bør man også være opmærksom på, at nogle af de nye idrætsformer kan være 'døgnfluer'. Dvs. aktiviteten opnår på kort tid en stor popularitet, som får kommunen til at investere i nye anlæg for at komme den nye interesse i møde. Men efter få år aftager interessen og tilbage står en række spøgelses-faciliteter', som meget få benytter og hurtigt forfalder. Eksempler på dette er skateranlæg. Ifølge skoleelevernes svar i denne undersøgelse er det kun 4 pct. af eleverne, der bruger skateboardbane flere gange om ugen, mens ti gange så mange bruger en fodboldbane (39 pct.), fem gange så mange bruger svømmehal (20 pct.), og fem gange så mange bruger legeplads (39 pct.). For tiden har parkour vind i sejlene og overalt etableres anlæg dertil. Spændende om de også bliver brugt, når nyhedens interesse aftager. I betragtning af at kommunen har forholdsvis få fodboldbaner, er der måske lige så meget behov for flere grønne baner som for faciliteter til de nye 'hote' aktiviteter.

7.3. Flexibilitet og rummelighed

Mangfoldigheden i idrætsgrene og den bestandige tilkomst af nye idræts- og motionsformer stiller store krav til idrætsfaciliteternes rummelighed og flexibilitet. Et forhold som en eventuel fornyelse og udvidelse af eksisterende idrætsfaciliteter bør tage højde for. Flexibiliteten og rummeligheden har flere sider:

For det første en rummelighed og flexibilitet i forhold til forskellige idræts- og aktivitetstyper. Det er især vigtigt i de mere lokale og generelle faciliteter (typisk haller, gymnastiksale og 'stadions'). Det kan bl.a. ske ved at opdele hallen eller græsbanen i mindre 'rum', ved indretning af mindre lokaler til særlige aktiviteter (fx fitness eller yoga og afspænding) og ved anskaffelse af rekvisitter til bestemte aktiviteter. Som nævnt ovenfor tillægger de idrætsaktive det stor betydning, at faciliteten egner sig til den aktivitet, de går til.

For det andet en flexibilitet i forhold til, hvornår og hvordan faciliteten kan anvendes. Fx at idrætsaktive kan benytte faciliteten på forskellige tidspunkter på dagen og i løbet af ugen. Mere end halvdelen af de voksne idrætsaktive i Vordingborg Kommune tillægger det stor betydning, at '*faciliteten giver mulighed for at træne og motionere på stedet, når jeg selv ønsker det*'. Da hovedparten af idrætshallerne i kommunen er kommunale og hører til de lokale

skoler, vil skolen lægge beslag på de fleste af dagtimerne. Men måske er der tidspunkter, hvor nogle af faciliteterne ikke anvendes af skolen, så den kunne bruges af borgerne. Mere end halvdelen af de organiserede brugere er enige i, at *'der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlig morgen til sen aften'*.

For det tredje en rummelighed i forhold til andre organiseringsformer end foreningsidrætten. Fx ved at 'uorganiserede' kan booke idrætsfaciliteten på tidspunkter, hvor skolen eller idrætsforeningerne ikke benytter anlægget. Denne idé får dog ikke ret stor opbakning fra de organiserede brugere. Kun 16 pct. erklærer sig enig i, at *'idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening'*. Men lederne af idrætsfaciliteterne er opmærksomme på problemstillingen. 7 ud af de 17 idrætsanlæg, der har deltaget i undersøgelsen, har svaret, at det er en stor eller meget stor udfordring, *'at give foreninger og borgere med forskellige interesser mulighed for at benytte anlægget'*, men dog kun 4 anlæg som synes, at det er en stor eller meget stor udfordring *'at give borgerne mulighed for at benytte anlægget uden at de er medlem af en forening'*.

Faciliteterne skal altså være mere tilgængelige for de idrætsinteresserede, end de er i dag. Familien skal kunne tage til den lokale 'hal' og engagere sig i forskellige aktiviteter samtidig. Forældre, der har kørt børnene til idræt, skal selv kunne være aktive, mens de venter. Der kan fx udformes små rum eller 'nicher' i de større idrætshaller og -anlæg, hvor far og mor kan henholdsvis spinne, styrketræne eller dyrke pilates eller yoga – mens børnene spiller bold eller svømmer. Unge skal have lyst til at 'hænge ud' på stedet, fordi der er liv og rummelighed. Ældre skal kunne finde plads til relativt rolige aktiviteter, og alle skal kunne hygge sig i caféen eller i et fællesrum, mens de mindre børn leger. Disse 'parallelle' forløb skal kunne finde sted i samme facilitet, hvilket fordrer en betydelig alsidighed og fleksibilitet på den enkelte facilitet.

Dette lægger op til en ny fortolkning af 'forsamlingshuset', så det bliver et bevægelses- og legehus for hele familien. Forsamlingshuset skal dække bredt i forhold til anvendelse og funktionalitet men ikke nødvendigvis indeholde de standardiserede og traditionelle faciliteter, som opfylder kravene til konkurrence i diverse boldspil og andre konkurrenceidrætter. Der skal fx ikke nødvendigvis kunne spilles rigtig volleyball (hvilket kræver en vis højde til loftet!), men der kan sagtens spilles kidsvolley og andre småspil.

7.4. Nærhed og centralisering

Nærhed til idrætsfaciliteterne spiller en stor rolle for idrætsdeltagelsen. Det bekræfter denne undersøgelse:

- Halvdelen af de voksne idrætsaktive svarer, at det har stor betydning for dem, at *'der er kort afstand til det sted, hvor jeg træner / motionerer'*, og kun 14 pct. svarer, at det har lille betydning.
- 2/3 af både børnene og de voksne bruger mindre end 15 minutter til at komme til idræt.
- Deltagelsen i forskellige aktiviteter er lavere i lokalområder, hvor der ikke findes anlæg for aktiviteten.
- Den mest brugte begrundelse blandt de idræts-inaktive er, at de idrætsgrene, som de gerne vil gå til, ikke findes i nærheden.

Flere undersøgelser har da også vist, at afstanden til et sted, hvor man kan dyrke idræt og motion er en af de vigtigste faktorer for, om folk er idrætsaktive. Det gælder især for børnene, de ældre og de mindst idrætsinteresserede. Faciliteterne skal ligge tæt på boligen og skal kunne levere den 'hurtige' motion og leg. En mulig løsning kunne være det førnævnte 'moderne' forsamlingshus for hele familien, der suppleret med et omkringliggende område med både græs, asfalt og grus ville lægge op til en række forskellige idrætsaktiviteter for alle brugergrupper.

Det er en vigtig kvalitet ved idrætsanlæggene i Vordingborg Kommune, at de findes rimeligt spredt over hele kommunen med en stærk lokal forankring. Det er vigtigt, at man bevarer – og måske udbygger – denne nærhed til idrætsfaciliteterne. Omkring 80 pct. af de organiserede brugere af idrætsfaciliteterne er da også uenige i synspunktet, at *'det er bedre at lukke mindre faciliteter i landområderne og satse på større og mere alsidige faciliteter i kommunens største by'*, mens fire ud af ti af de organiserede brugere er enige i, at *'der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål'*. Hver tredje svarer dog, at det ved de ikke, mens det kun er hver tiende, der er uenig i standpunktet.

Undersøgelsen viser, at idrætsdeltagelsen blandt de voksne er klart lavere i Lundby end i de øvrige fire lokalområder i kommunen. Derfor anbefales det, at man ser nærmere på, hvad der kan gøres for at øge idrætsdeltagelsen i dette område. Eksempelvis ved flere aktivitetsmuligheder og faciliteter i området.

Undersøgelser viser, at gode legepladser tæt på, hvor børn bor, har større betydning for børnenes fysiske aktivitetsniveau, end medlemskab af en idrætsforening har (Nielsen 2011). I den sammenhæng er det værd at bemærke, at det kun er 40 pct. af børnene, der svarer, at der findes en legeplads i nærheden af, hvor de bor, mens 52 pct. svarer, at der findes en gymnastiksal eller idrætshal i nærheden. Det tyder på, at der er et behov for flere idrætslegepladser i kommunen. Mere end halvdelen af de organiserede brugere er da også enig i standpunktet, at *'der er behov for idrætsfaciliteter tæt på store boligområder, som børn og unge kan bruge til selvorganiseret leg og idræt (fx idrætslegepladser)'*.

Det er imidlertid ikke muligt eller realistisk at have faciliteter for alle idrætsaktiviteter i alle lokalsamfund. Derfor må man tydeligere skelne mellem

- a) lokale faciliteter og anlæg, der tilgodeser de store aktiviteter, børnene, de ældre og de idrætssvage,
og
- b) special-anlæg, som kun findes et eller få steder i kommunen, og som tilgodeser mindre idrætsinteresser og særlige krav (fx at kunne bruges til idrætskonkurrencer).

Nogle lokale faciliteter (som haller, gymnastiksale og stadions typisk er) vil også kunne rumme faciliteter for særlige aktiviteter, som borgere fra hele kommunen benytter. Man kan således fordele special-faciliteterne, så de lokale anlæg rummer forskellige special-faciliteter.

Alternativt kan man samle en række special-aktiviteter i ét samlet idrætsanlæg for hele kommunen. Evt. i tilknytning til de største idrætsfaciliteter i kommunen, så man koncentrerer, rationaliserer og specialiserer faciliteterne til specifikke idrætsgrene eller 'familier' af idrætsgrene som fx kampsport, vandidrætter eller rulleskøjteaktiviteter. I nogle tilfælde kunne det også være aktuelt at etablere et samarbejde med en nabokommune om etablering

og drift af anlæg for særlige aktiviteter, som der ikke er et tilstrækkeligt befolkningsgrundlag for at have i kommunen.

7.5. Faciliteterne og naturen

Tidligere dyrkede man næsten udelukkende idræt på dertil indrettede baner og faciliteter: Fodboldbaner, stadions, gymnastiksale, idrætshaller og svømmeanlæg. I dag foregår en meget stor del af de idrætslige udfoldelser uden for de formelle fysiske rammer for idræt: I skoven, på vandet, på veje og fortove, i træer, på grønne arealer og med parkours fremkomst også på bygninger. Gamle aktiviteter, som er blevet dyrket inden for de traditionelle idrætsanlæg, har fundet vej til bl.a. stranden. Det gælder fx volleyball (beach volley) og på det seneste også håndbold (strand håndbold). Store dele af idrætten har gjort sig fri af de formelle idrætsfaciliteter: Hele naturen og hele byen er blevet en stor idrætsfacilitet. Det bekræfter undersøgelsen af skoleelevers og voksnes idrætsdeltagelse i Vordingborg Kommune.

- To ud af fem af de voksne idrætsaktive svarer, at det har stor betydning for dem, at *'der er let adgang til natur eller grønne områder'*.
- Blandt de voksne er vandretur og jogging de to største motions- og idrætsaktiviteter og dertil kommer, at hver tiende dyrker cykling (udover at bruge cyklen som transportmiddel). Aktiviteter som sejlsport samt kano, kajak og roning har ganske vist tilslutning fra to til tre procent, men det er lige så mange blandt de voksne, som der går til håndbold.
- De to mest benyttede 'idrætsfaciliteter' blandt de voksne er 'naturen' og 'veje og fortove'. Idrætshallen kommer først ind på fjerdepladsen – efter 'motionscenteret' på tredjepladsen.
- Børn dyrker i højere grad idræt i de traditionelle idrætsfaciliteter, men i den selvorganiserede idræt og leg benytter børnene i høj grad naturen og vejen. To ud af fem af skoleeleverne har inden for den seneste uge (før spørgeskemaet blev besvaret) været ude i naturen, hver tredje har cyklet en tur, hver fjerde har gået en tur med familien, hver tiende har løbet på rulleskøjter eller skateboard, og hver tiende har kørt på BMX-cykel.

De seneste år har vi set en voksende interesse for at skabe bedre rammer og muligheder for at dyrke idræt og motionere uden for de traditionelle rammer for idræt. Bl.a. i form af særlige motionsstier (fx Rudersdal ruten i Rudersdal Kommune), 'bevægelsesgader' i byen samt særlige asfalterede ruter for rulleskøjteløb og cykling (fx Fodsporet på den nedlagte togbane mellem Slagelse og Næstved). Det nye ved disse faciliteter er, at man bestræber sig på at kombinere idræt og motion med natur- og kulturoplevelser, og at der langs motionsstien fx findes særlige udfordringer, naturlegepladser, toiletter, opholdssteder og 'motions-inspirationer'.

Vi ved, at nærhed til natur og grønne områder får folk til i højere grad at være fysisk aktive. Men meget tyder på, at en særlig 'aktivering' af uderummene og naturen har en positiv effekt. Det har endvidere stor betydning, at stedet opleves som trygt. Mere end halvdelen af de idrætsaktive i Vordingborg Kommune svarer, at det har stor betydning for dem, at *'det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten / stedet'*, hvor de dyrker idræt.

Inspireret af de ovennævnte eksempler på stier i naturen kunne tilsvarende etableres i Vordingborg Kommune. Mere end halvdelen af de organiserede brugere støtter synspunktet, at *'der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker*

motion udendørs'.

Vordingborg Kommune har masser af natur, som kan bruges til idræt og fysisk aktivitet. Bl.a. en meget lang kystlinje, der giver gode muligheder for en række vandidrætter (sejlsport, kajak, kano, lystfiskeri m.m.). Derfor er det også bemærkelsesværdigt få, som dyrker disse idrætsgrene, og der findes forholdsvis få vandsports-foreninger i kommunen. Her synes der at være et uudnyttet potentiale.

Endelig kunne man i nogle tilfælde give idrætsanlæggene en støttefunktion for selv-organiseret idræt og bevægelse, motion i naturen mv. Fx i form af omklædningsfaciliteter, toiletter, inspirerende aktivitetsmuligheder tæt på idrætshallen, og hjælp til nybegyndere i jogging, stavgang mv. (fx i form en semi-organisering af løbegrupper og stavgangsgrupper med guider eller hjælpere).

7.6. Drift af idrætsfaciliteterne

Denne og tilsvarende undersøgelser i andre kommuner tyder på, at der er behov for en udvikling af idrætsfaciliteternes rolle og opgaver. De fleste idrætsfaciliteter er hidtil blevet stillet til rådighed for især skolerne og idrætsforeningerne, og de ansatte på anlæggene har haft til opgave at passe anlæggene: Rengøring, vedligeholdelse, opsyn og i nogle tilfælde også booking og udleje. Og det gør faciliteterne og deres ansatte generelt godt. I hvert fald er skolerne, foreningerne og daginstitutionerne generelt godt tilfredse med den service, de får. Mindst tilfredshed er der med rengøringen, hvilket måske hænger sammen med, at de idrætsaktive tillægger det meget stor betydning, at faciliteterne er rene og velholdte. Brugere er heller ikke helt tilfredse med omklædnings- og badeforholdene samt kiosk / cafeteria, men det er slet ikke noget, som de idrætsaktive tillægger større betydning.

Idrætsanlæggene og de ansvarlige derfor har traditionelt ikke haft en særlig aktiv rolle, fx at øge belægningsgraden, igangsætte aktiviteter (som foreningerne ikke tilbyder) og skabe attraktive og trygge rammer for de idrætsaktive.

En sådan ændring af faciliteternes rolle er for mange faciliteters tilfælde muligt uden større og dyre ændringer af faciliteterne, men en forbedret økonomi som følge af aktivitetsudviklingen kan skabe det økonomiske grundlag for en senere facilitetsudvikling. Idrætsanlæggene må i højere grad tilpasses ændringerne i idrætsmønstret hos især de voksne, uden at det går ud over de traditionelle idrætsgrene, som anlæggene oprindeligt blev bygget til, og som fortsat har stor tilslutning hos især børnene.

- 1) Hvordan kan idrætsanlæggene i højere grad give mulighed for at træne fitness, spinning og anden form for konditions- og styrketræning, som man i dag typisk gør i et motionscenter?
- 2) Hvordan kan idrætsanlæggene opfylde en støttefunktion for selv-organiseret idræt og bevægelse, motion i naturen mv. (som omtalt ovenfor)?
- 3) Hvordan kan idrætsanlæggene i højere grad være den samlende, koordinerende og igangsættende institution med sigte på at skabe nye, flere og bedre idræts- og bevægelsesmuligheder i lokalsamfundet?
- 4) Hvordan kan idrætsanlæggene i højere grad blive tilgængelige for andre borgere end de organiserede, samtidig med at faciliteterne understøtter idrætsforeningerne med mere end at være den fysiske ramme for idrætsaktiviteterne (fx ved at stå for visse admini-

- strative og økonomiske opgaver i foreningen)?
- 5) Hvordan kan idrætsanlæggene i højere grad anvendes på forskellige tidspunkter, som tilgodeser ønsket om at kunne motionere på tidspunkter, der passer den enkelte?
  - 6) Hvordan kan idrætsanlæggene opnå en højere benyttelse ved i højere grad at give mulighed for at benytte faciliteten i ydertidspunkterne, og når skolen eller idrætsforeningerne ikke benytter faciliteterne på de tidspunkter, hvor de ellers har rådighed over den?
  - 7) Hvordan kan idrætsanlæggene i højere grad fokusere på særlige grupper? Fx være en mere attraktiv ramme for turister, handicappede, fysik inaktive m.fl.

Dette forudsætter, at der i højere grad lægges vægt på 'ledelse' af idrætsfaciliteterne og en kvalificering af medarbejderne til at kunne varetage en mere aktiv rolle som aktivitetskaber på anlæggene. Lederen skal kunne igangsætte aktiviteter, hvis der er et behov for det. Helst i samarbejde med foreningerne, men hvis de ikke ønsker at engagere sig deri, skal anlægget selv kunne udbyde idræts- og motionsaktiviteter.

Samtidig må idrætsanlæggene i højere grad tænke 'kommercielt' med sigte på at sikre en bæredygtig økonomi. Ikke med 'profit' for øje, som et privat firma stræber efter, men for at sikre en bedre økonomi som forudsætning for at udvikle idrætsanlægget og de aktiviteter, der foregår deri, løbende.

I Vordingborg kan det måske være en barriere mod en sådan tilpasning og udvikling af idrætsfaciliteterne, at de fleste af faciliteterne er kommunale og knyttet til en folkeskole til forskel fra mere selvstændige faciliteter i enten kommunalt regi eller selvejende regi?

8. Sammenfatning

Formålet med undersøgelsen er at give Vordingborg Kommune et troværdigt grundlag for en fremadrettet planlægning på facilitetsområdet, som både idrætten og kommunalbestyrelsen kan bruge. Undersøgelsen omfatter:

- *En undersøgelse af børns idrætsdeltagelse samt anvendelse af idrætsfaciliteterne i kommunen.*
- *En undersøgelse af voksnes idrætsdeltagelse samt anvendelse af og ønsker til idrætsfaciliteterne i kommunen.*
- *En undersøgelse af de organiserede brugeres (foreninger, skoler m.fl.) anvendelse og vurdering af idrætsfaciliteterne samt deres ønsker til faciliteternes udvikling og udbygning.*
- *En undersøgelse af de største idrætsfaciliteters benyttelse, organisering, drift og holdning til faciliteternes udfordringer og fremtid.*

8.1. Hvordan blev undersøgelserne gennemført

Alle fire undersøgelser er gennemført som elektronisk spørgeskemaundersøgelse.

Spørgeskemaet, som blev sendt til 13 skoler i Vordingborg Kommune, blev besvaret af 1.908 elever fra 4. til 10. klasse. Det gav en tilfredsstillende besvarelsesprocent på 67,8 pct. Besvarelsesprocenten på de 13 skoler og i de fem områder, som kommunen er delt ind i (Præstø, Lundby, Langebæk, Møn og Vordingborg), var forholdsvis jævn med en enkelt undtagelse, hvilket gav mulighed for, at se på forskelle i idrætsdeltagelse og benyttelsen af faciliteter mellem de fem områder i Vordingborg Kommune.

3.666 tilfældigt udtrukne voksne borgere i kommunen – 16 år og ældre – fik tilsendt en invitation til at besvare et elektronisk spørgeskema. I alt har 24,6 pct. af de borgere, der modtog invitationen, besvaret spørgeskemaet. Det er noget under det ideale for en sådan undersøgelse, men svarer til besvarelsesprocenten i andre tilsvarende undersøgelser. Det skønnes, at besvarelsene er rimeligt repræsentative for den voksne befolkning i Vordingborg Kommune. Det må dog antages, at der er en del flere idrætsaktive, som har besvaret skemaet, end ikke-idrætsaktive, og derfor er andelen, som har svaret, at de dyrker idræt, givetvis lidt højere end den virkeligt forekommende andel. Til gengæld kan det antages, at fordelingen mellem forskellige idrætsformer giver et rimeligt præcist billede af, hvilke idrætsgrene man dyrker i Vordingborg Kommune. I de fleste analyser er de knap 900 besvarelser et tilstrækkeligt antal til at foretage troværdige analyser af idrætsdeltagelsen i Vordingborg Kommune.

Undersøgelsen af Idrætsfaciliteternes benyttelse, organisering og drift er gennemført ved, at 19 idrætsanlæg i kommunen blev udvalgt til at modtage spørgeskemaet, der skulle besvares elektronisk. 18 af de 19 anlæg har besvaret spørgsmålene. Det er meget flot, at næsten alle idrætsanlæg har bidraget til undersøgelsen.

Spørgeskemaet til de organiserede brugere blev sendt til 167 foreninger, skoler og andre organisationer og institutioner, der er de primære brugere af idrætsanlæggene i kommunen. 65 pct. af disse foreninger, skoler og andre organisationer og institutioner har besvaret spørgeskemaet, hvilket er en tilfredsstillende besvarelsesprocent og højere end i de fleste tilsva-

rende undersøgelser. To tredjedele af respondenterne er fra en forening, 15 pct. er fra en skole eller en anden forening eller organisation, og 7 pct. af svarene kommer fra daginstitution/dagtilbud.

Samlet er der således opnået besvarelse fra et bredt og repræsentativt udsnit af borgerne (både børn og voksne), de organiserede bruger og de store idrætsfaciliteter.

8.2. Høj deltagelse i idræt

Såvel undersøgelsen af børnenes som de voksnes idrætsdeltagelse viser, at idrætsdeltagelsen i Vordingborg Kommune er høj.

Det er kun lidt over hver tiende elev, som ud fra deres svar kan betegnes som forholdsvis fysisk inaktiv, hvor i mod syv ud af ti børn kan betegnes som egentlig idrætsaktiv. Dertil kommer at knap hver syvende elev svarer, at de er fysisk aktive på anden vis, men ikke går til noget i en idrætsforening eller et motionscenter. Flere drenge end piger svarer, at de går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor de træner hårdt. Men der er også flere inaktive drenge end piger.

Tre fjerdedele af de voksne respondenter svarer, at de normalt dyrker motion, hvilket er betydeligt højere, end undersøgelser på landsplan har vist. Det kan hænge sammen med den relative lave svarprocent, fordi det givetvis især er idrætsinteresserede, der har besvaret spørgeskemaet. Ifølge eleverne dyrker 55 pct. af deres mødre og 50 pct. af deres fædre idræt, sport eller motion. Omkring 15 pct. af eleverne svarer dog, at de ikke ved det, så andelen af forældrene, der dyrker idræt, er givetvis lidt højere. Samlet tyder dette på, at andelen af den voksne befolkning, der dyrker idræt, er omkring 60 pct., som også er det niveau, idrætsdeltagelsen er på i Danmark i gennemsnit.

Sammenholdes antallet af medlemmer i idrætsforeninger med indbyggertallet placerer Vordingborg Kommune sig i den dårligste fjerdedel i landet i sammenligning med andre kommuner. Der er i gennemsnit ca. 3,8 indbyggere pr. medlem af en idrætsforening, der er medlem af Danmarks Idræts-Forbund. For hele Danmark er tallet 3,5.

8.3. Store forskelle på hvad børn og voksne går til

De mest populære idrætsgrene blandt eleverne i Vordingborg Kommune er også de mest populære idrætsgrene blandt børn i hele Danmark. Blandt skoleeleverne i Vordingborg Kommune er de mest populære idrætsgrene i nævnt rækkefølge:

- Fodbold (33 pct.).
- Gymnastik (19 pct.).
- Svømning (14 pct.).
- Badminton (12 pct.).
- Håndbold (10 pct.).
- Ridning (9 pct.).
- Fitness i motionscenter (8 pct.).
- Dans (6 pct.).
- Styrketræning og kampsport (5 pct.).

Drengene går i højere grad end pigerne til:

- Bordtennis.
- BMX/cykling/mountainbike.
- Fodbold.
- Motorsport.
- Styrketræning.

Pigerne går i højere grad end drengene til:

- Aerobic, step eller lignende.
- Dans.
- Gymnastik.
- Ridning.
- Volleyball/kidsvolley.

Alder har ligesom køn en stor betydning for, hvilke idrætsgrene børn går til. De 16 til 18 årige går i højere grad til boksning, end de 9 til 15 årige gør. De 9 til 12 årige går i højere grad til gymnastik og svømning, end de 13 til 15 årige samt de 16 til 18 årige gør, men går i langt mindre grad til fitness og styrketræning, end de to andre aldersgrupper gør.

Denne ændring i idrætsdeltagelsen op gennem teenageårene slår igennem hos de voksne. Her ser idrætsmønsteret helt anderledes ud.

De mest populære idrætsgrene blandt borgerne over 16 år i Vordingborg Kommune er i nævnt rækkefølge:

- Vandreture (26 pct.).
- Jogging og motionsløb (19 pct.).
- Styrketræning (18 pct.).
- Svømning (16 pct.).
- Konditionstræning (12 pct.).
- Cykelsport (10 pct.).

Hos de voksne finder vi også store kønsforskelle.

Mænd dyrker i højere grad end kvinder:

- Fodbold.
- Badminton.
- Golf.
- Billard eller pool.
- Bordtennis.
- Motorsport.
- Kampsport.
- Sejlsport.
- Windsurfing.
- Skydning.
- Jagt/fiskeri.

Kvinder dyrker i højere grad end mænd:

- Vandreture.
- Ridning.
- Gymnastik.
- Aerobic/workout.
- Dans.
- Yoga, afspænding, meditation.

Andelen, som går vandreture, stavgang eller nordic walking, stiger i takt med alderen, mens andelen, der dyrker boldspilene fodbold, håndbold, basketball, volleyball/beachvolley og andet boldspil samt aktiviteterne jogging/motionsløb, rulleskøjter, ridning, aerobic, workout, styrketræning og kampsport, falder i takt med alderen.

8.4. Organiseret og selvorganiseret idræt og fysisk aktivitet

Den mest udbredte måde at dyrke idræt blandt de voksne respondenter i Vordingborg Kommune er:

- På egen hånd eller sammen med andre (72 pct. af de idræts- og motionsaktive).
- I en idrætsklub eller forening (44 pct. af de idræts- og motionsaktive).
- I privat center (27 pct. af de idræts- og motionsaktive).

Jo yngre respondenterne er, jo større er andelen, der dyrker idræt i idrætsklub og forening, i et privat center samt som firmaidræt. Kvinder dyrker i højere grad end mænd idræt i privat center og på aftenskole.

Skoleeleverne dyrker ligesom de voksne også selvorganiseret idræt. De fleste elever har i ugen inden de besvarede spørgeskemaet deltaget i en form for selvorganiseret fysisk aktivitet enten alene eller sammen med deres venner eller familie.

Nedenfor ses hvilke selvorganiserede aktiviteter, der er mest populære blandt børnene i Vordingborg:

- Været ude i naturen (41 pct. af skoleeleverne inden for den seneste uge før skemaet blev besvaret).
- Spillet fodbold (37 pct.).
- Cyklet en tur (36 pct.).
- Hoppet i havetrampolin (27 pct.).
- Gået en tur med familien (23 pct.).
- Været i svømmehal (19 pct.).
- Leget fangelege mm. (19 pct.).
- Cyklet en tur med familien (18 pct.).

Drengene har været mere aktive end pigerne i følgende selvorganiserede aktiviteter:

- Fodbold.
- Basketball.
- Bordtennis.
- Cyklet på BMX.
- Deltaget i rollespil.

Pigerne har været mere aktive end drengene inden for følgende selvorganiserede aktiviteter:

- Rundbold og andet slagspil.
- Rulleskøjtøløb.
- Løb på løbehjul.
- Brug af havetrampolin.
- Leget fangelege mm.
- Været i svømmehal eller badeland.
- Cyklet en tur.
- Løbet på isskøjter.
- Været ude i naturen.
- Gået en tur med familien.

I 15 ud af de 17 selvorganiserede aktiviteter er der en signifikant forskel på deltagelsen i forhold til elevens alder. De yngste elever (9 til 12 årige) er mere aktive end de 13 til 15 årige og de 16 til 18 årige inden for følgende selvorganiserede aktiviteter: rundbold eller andet slagspil, tennis/badminton, rulleskøjteløb, løb på løbehjul, brug af havetrampolin, cyklet på BMX, leget fangeleje mm., været i svømmehal eller badeland, cyklet en tur på veje/stier, i skoven eller til stranden, været ude i naturen, deltaget i rollespil, gået tur med familien samt cyklet en tur med familien. De 16 til 18 årige er mindst aktive i de selvorganiserede aktiviteter.

8.5. De fleste har kort afstand til idræt

Kort afstand til et sted at dyrke idræt og være fysisk aktiv spiller en stor rolle for, om børn er aktive. Langt de fleste af eleverne i Vordingborg Kommune dyrker idræt relativt tæt på, hvor de bor. Størstedelen af eleverne bruger under 15 minutter på at komme til og fra det sted, hvor de dyrker idræt, og næst flest elever har mellem 15 og 29 minutter i transporttid. De ældre elever bruger dog længere tid på at komme til og fra det sted, hvor de dyrker idræt. Størstedelen af eleverne cykler eller bliver kørt til det sted, hvor de går til idræt.

Hvor stor en andel af skoleeleverne har en idrætsfacilitet inden for en cykelafstand på 5 min. eller gåafstand på 15 min. i forhold til, hvor eleven bor:

- 52 pct. svarer, at der er en gymnastiksal eller idrætshal inden for denne afstand.
- 45 til 46 pct. svarer, at der er en udendørs boldbane, skov eller et åbent område, som kan bruges til leg eller idræt inden for denne afstand.
- 40 pct. svarer, at der ligger en legeplads inden for afstanden.
- 36 pct. svarer, at der er vand eller strand inden for afstanden.
- 21 svarer, at der ligger en svømmehal inden for afstanden.
- 9 pct. af skoleeleverne bor ikke inden for en gå- og cykelafstand på henholdsvis 15 min. og 5 min. til et område eller en facilitet, der kan bruges til idræt, leg eller anden fysisk aktivitet.

Afstand til det sted, man kan dyrke idræt, synes også at spille en rolle for de ikke-aktive børn. Den væsentligste begrundelse, som de ikke-idrætsaktive børn giver for, at de ikke dyrker idræt, er, at der ikke er nogen af de idrætsgrene i nærheden, som de kan lide. Ligeledes svarer halvdelen af eleverne, som dyrker idræt, at de vil dyrke mere idræt, sport eller motion, hvis der var andre muligheder i det område, hvor de bor.

Selvom voksne er mere mobile end børn, svarer langt de fleste idrætsaktive, at de dyrker idræt tæt på, hvor de bor. Langt de fleste af de idrætsaktive voksne respondenter bor tæt på det sted, hvor de dyrker idræt (inden for en afstand af 5 til 14 min.).

8.6 Børns og voksnes benyttelse af idrætsfaciliteterne

De mest brugte idrætsfaciliteter blandt skoleeleverne i Vordingborg Kommune er:

- Gymnastiksal/idrætshal (50 pct. bruger den en eller flere gange om ugen).
- Udendørs boldbane (39 pct.).
- Et åbent område med græs, grus eller asfalt (37 pct.).
- Skoven (25 pct. bruger den en eller flere gange om ugen).

- Svømmehal (ca. 20 pct.).
- Legeplads (ca. 20 pct.).
- Vand og strand (ca. 20 pct.).

Drengene bruger oftere end pigerne:

- Udendørsboldbane.
- Skateboardbane.

Pigerne brugere oftere end drengene:

- Legeplads.
- Skoven.
- Vandet eller stranden.

De 9 til 12 årige benytter i højere grad svømmehallen, skoven, vandet, stranden og et åbent område, som kan bruges til leg eller idræt, end de 13 til 15 årige og de 16 til 18 årige gør. Børnene fra 9 til 15 år bruger oftere gymnastiksal/idrætshal og udendørs boldbane, end de unge gør.

Sammenligningen af idrætsdeltagelsen mellem de forskellige lokalområder i kommunen viser, at nærheden til en bestemt type af idrætsfacilitet kan være en af forklaringerne på, at der er forskel på, hvor mange der dyrker idræt. Eksempelvis er størstedelen af de elever, der går til golf, fra Møn, hvor Vordingborg Kommunes eneste golfklub ligger. Ligeledes er det kun en lille andel fra Lundby, som svarer, at de bor i nærheden af en svømmehal, hvor der ligeledes er færre elever der går til svømning såvel organiseret som selvorganiseret i forhold til eleverne i de andre fire områder. Omvendt betyder nærhed ikke alt. Eksempelvis er der færre elever fra Langebæk, der bor i nærheden af en idrætshal og gymnastiksal, end i de andre fire områder, men det er eleverne fra Langebæk sammen med eleverne fra Lundby, der oftest benytter en idrætshal eller en gymnastiksal i deres fritid.

Blandt de voksne har det ikke den store betydning for idrætsdeltagelsen, hvor de bor i Vordingborg Kommune.

De dimensioner, som de voksne respondenter tillægger størst betydning for, hvor de foretrækker at dyrke motion, idræt eller sport, er i nævnte rækkefølge:

- At faciliteten eller stedet er velholdt og ren.
- At faciliteten/stedet er indrettet efter den aktivitet, som de foretrækker at dyrke.
- At faciliteten /stedet hører til i det lokalsamfund, hvor respondenter bor.
- At de kan træne/motionere på stedet, når de selv ønsker det.
- At det er trygt og sikkert at færdes i og omkring faciliteten / stedet.
- At der er kort afstand til det sted, hvor de træner / motionerer.
- At der er let adgang til natur eller grønne områder.
- At faciliteten/ stedet har moderne udstyr og rekvisitter til den aktivitet, de foretrækker.

Mindre betydning har følgende forhold:

- Faciliteten / stedet er pænt og inspirerende (æstetisk).
- At der er gode omklædnings- og bedefaciliteter.
- At venner / familie også bruger faciliteten / stedet (man dyrker motion her for at være sammen med andre).
- At faciliteten / stedet har et højt serviceniveau.

Mindst betydning har disse forhold:

- At der er mulighed for at gå til forskellige kultur-, fritids- og idrætsaktiviteter samme sted.
- At der er gode opholdsrum og klublokaler til socialt samvær før og efter træningen.
- At der er et godt cafeteria (3,5 pct. tillægger det stor betydning).

8.7 Stor benyttelse af idrætsfaciliteterne

På baggrund af de 18 anlægs oplysninger om, hvornår anlæggene benyttes, kan det samlede antal timer, som de 18 anlæg anvendes, opgøres til 1.259,5 timer om ugen svarende til i gennemsnit knap 70 timer om ugen og 10 timer om dagen pr. anlæg. Mellem anlæggene er der dog væsentlige variationer.

70 'brugere' har besvaret spørgsmålene om, hvornår de benytter den facilitet/det anlæg, som de bruger mest. Tilsammen benytter disse brugere faciliteterne i 1.667 timer på en typisk uge. Hvis disse brugere er repræsentative for alle de 167 brugere, der var udvalgt til undersøgelsen – og som udgør langt de vigtigste idræts-brugere (foreninger, skoler, daginstitutioner m.fl.) – benytter de organiserede brugere idrætsfaciliteterne i 3.977 timer om ugen. Bemærk at dette også omfatter gymnastiksale, stadionanlæg og andre faciliteter til forskel fra opgørelsen af benyttelsen af idrætshaller med tilhørende faciliteter.

Idrætsforeningerne bruger i gennemsnit idrætsanlæggene i 24,5 timer om ugen på en typisk uge. I gennemsnit bruger skolerne anlæg og faciliteter i 27,5 timer, andre organisationer og foreninger i 20,3 timer og daginstitutioner og dagtilbud i 12,5 timer.

Opgjort ud fra om faciliteten benyttes og ikke efter, hvor meget den benyttes af de forskellige brugere, er den mest benyttede facilitet:

- Idrætshal (59 pct.).
- Gymnastiksal (37 pct.).
- Naturen (35 pct.).
- Stadion/boldbane (34 pct.).
- Svømmehallen (21 pct.).

For at udnytte idrætsfaciliteternes kapacitet bedre, kunne det være en ide at kigge nærmere på tidspunkterne fra kl. 06.00 til 08.00 og igen fra kl. 22.00 til 24.00. Det kan eventuelt betyde en udvidelse i åbningstiden for nogle idrætsfaciliteter og en større profilering af disse tider overfor brugerne. Især tiderne om morgenen kunne man forestille sig, at der kunne være en interesseret brugergruppe til, som gerne vil have motionen, inden de tager på arbejde. Det skal dog bemærkes, at morgen tiderne for tiden benyttes til rengøring af idrætsfaciliteterne.

8.8 De store idrætsfaciliteter

Analysen af de 13 idrætshaller / anlæg kan sammenfattes i otte punkter:

For det første benyttes idrætsfaciliteterne selvfølgelig fortrinsvis til idræt og motion, men 7 ud af de 18 anlæg bruges også til andre fritids- og kulturaktiviteter, 3 bruges til sundhedsaktiviteter, og 9 bruges til møder, som foreninger og andre afholder. De fleste af anlæggene, 15 ud af 18, bruges også til undervisning. 9 anlæg lægger også 'hus' til fester, og 6 af anlæggene bruges undertiden også til overnatning. Sandsynligvis i forbindelse med idrætsarrange-

menter på idrætsanlægget. Kun på 5 af anlæggene afholdes der koncerter. *Selvom anlæggene først og fremmest er 'idrætsanlæg', så fungerer de altså i vidt omfang som lokalsamfundets mødested for fritids- og kulturaktiviteter bredt og bruges til møder, fester mv.*

For det andet viser Idrætsanlæggenes svar, at de forskellige faciliteter først og fremmest benyttes af idrætsforeninger og skoler. Idrætsanlæggenes skulle oplyse, hvor mange timer om ugen (en typisk uge) det pågældende anlæg benyttes af de forskellige brugere. Ifølge svarene benyttes de 18 anlæg i alt 1.259,5 timer om ugen svarene til i gennemsnit knap 70 timer om ugen og 10 timer om dagen pr. anlæg. Mellem anlæggene er der dog væsentlige variationer. 43 pct. af tiden benyttes faciliteterne af idrætsforeninger, og 33 pct. af tiden benytter skolerne anlæggene. Tredje største brugergruppe er SFO'erne, som anvender anlæggene i 10 pct. af tiden. De resterende brugere benytter anlæggene i mindre end 14 pct. af tiden.

For det tredje karakteriserer det 'idrætshallerne', at de især egner sig til håndbold og andre indendørs holdboldspil samt badminton og tennis, dvs. idrætsgrene som har en betydelig tilslutning blandt børn, men forholdsvis lille tilslutning blandt voksne. Endvidere matcher hallerne især drenges og mænds idrætsønsker. Det skal dog bemærkes, at hallerne også kan bruges til mange andre idrætsaktiviteter.

For det fjerde karakteriserer det idrætshallerne, at de udover selve hallen helt overvejende omfatter faciliteter og lokaler til idrætsgrene, som tidligere dominerede idrætsbilledet, men som i dag spiller en relativ lille rolle. Det eneste nye er klatrevægge samt motionsrum. På et andet spørgsmål svarer tre af faciliteterne dog, at der på anlægget findes et fitnesscenter ol.

For det femte viser idrætsanlæggenes svar, at der er en vis 'arbejdsdeling' mellem anlæggene. 3 har skydeanlæg, 1 anlæg har tennisbaner, 1 anlæg har to motorsportsanlæg, 1 anlæg har en idrætslegeplads og bandebane, 1 anlæg har en skaterbane, 1 anlæg har en lystbådehavn, 1 anlæg har faciliteter til bueskydning, 1 anlæg har faciliteter til billard, og endelig har et anlæg faciliteter til svæveflyvning. Det er fornuftigt, at alle anlæg ikke har det samme, og det kan anlæggene med fordel arbejde videre med.

For det sjette har 8 af idrætsanlæggenes et cafeteria, en café eller lignende. På et af disse anlæg er det lederen af idrætsanlægget, der driver cafeteriet; på fire anlæg er det forpagtet ud; på to anlæg står en eller flere foreninger for driften; og endelig er det en person i jobtræning, som står for driften af caféen på et af anlæggene.

For det syvende går det igen hos næsten alle idrætshallerne, at selvom private – enkeltpersoner eller i gruppe – kan leje hele eller dele af faciliteten, så er der ikke ret mange muligheder for fx at købe en billet til en aktivitet på hallen (uden medlemskab af en forening). Og borgerne kan heller ikke online booke ledige timer i hallerne og tilhørende faciliteter. Man kan ringe eller skrive til lederen af faciliteten, hvis man ønsker at leje en bane, men man kan ikke se, hvornår der er en ledig tid.

For det ottende er størstedelen af idrætshallerne kommunalt ejet. 14 ud af de 18 faciliteter er ejet af kommunen eller en offentlig institution, og kun 4 anlæg er en selvejende institution.

8.9. Stor tilfredshed med idrætsanlæggene blandt brugergrupperne

De store brugergrupper – foreninger, skoler og daginstitutioner – er generelt meget tilfredse med idrætsfaciliteterne.

Størst tilfredshed er der med:

- 'Facilitetens egnethed til de aktiviteter, som faciliteten benyttes til'.
- 'Tidspunktet, hvor brugerne kan anvende faciliteten'.
- 'Forholdet til personalet'.
- 'Atmosfæren og stemningen på idrætsfaciliteterne'.
- 'Ledelsen af idrætsanlæggene'.
- 'Serviceniveauet'.

Mindst tilfredshed er der med en række støttefunktioner i forhold til faciliteten:

- 'Rengøringen'.
- 'Vedligeholdelsen af faciliteten'.
- 'Indflydelse på lokale- og anlægsfordelingen'.
- 'Indflydelsen på driften af idrætsfaciliteten'.
- 'Indretningen og udsmykningen af idrætsfaciliteterne'.
- 'Opholdsrum og klublokaler'.
- 'Omklædnings- og badeforholdene'.
- 'Kiosk, cafeteria ol.'

Det skal dog bemærkes, at der også på disse funktioner er en overvejende positiv vurdering deraf, men mindre end på de førstnævnte.

'Som helhed' er omkring hver tredje af brugerne af idrætsfaciliteterne 'meget tilfredse' med den facilitet, de bruger mest, og små 40 pct. er 'tilfredse. Størst tilfredshed finder vi blandt daginstitutionerne og mindst tilfredshed blandt idrætsforeningerne, selvom der også i denne gruppe er en klart positiv vurdering af de anlæg, som de bruger mest.

En sammenligning af idrætsforeningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune med tilfredsheden i hele landet viser, at der er en mindre andel af foreningerne i Vordingborg Kommune, der er tilfredse eller meget tilfredse med:

- 'Adgangen til idrætsfaciliteter (dvs. har de faciliteter, som foreningen har behov for)'.
- 'Medlemmernes nærhed til de idrætsanlæg og – faciliteter, som foreningen benytter'.
- 'Idrætsfaciliteternes stand'.
- 'Adgangen til samlingssted for medlemmerne (klubhus, cafeteria eller lignende)'.

8.10. Idrætsanlæggene i fremtiden

Sidst i spørgeskemaet fik foreningerne, skolerne og daginstitutionerne mulighed for at forholde sig til en række udsagn om idrætsfaciliteterne, som brugerne kunne erklære sig mere eller mindre enige eller uenige i.

Et flertal af brugerne er enige i følgende synspunkter:

- 'Konkurrenceidrætten skal tilgodeses med de træningstider, som konkurrenceudøverne har brug for, på idrætsanlæggene'.
- 'Der er behov for idrætsfaciliteter, hvor de idrætsaktive kan komme, når det bedst passer dem fra tidlig morgen til sen aften'.
- 'Der er behov for idrætsfaciliteter tæt på store boligområder, som børn og unge kan bruge til selvorganiseret leg og idræt (fx idrætslegepladser)'.
- Idrætsfaciliteternes udstyr, redskaber og træningsmaskiner er mange steder nedslidte og trænger til at blive udskiftet.
- Mange Idrætsfaciliteter passer ikke til mange idrætsgrenes krav og behov.
- Børn og unge skal tilgodeses før voksne ved lokale- og anlægsfordelingen.
- Der mangler faciliteter til nye idræts- og træningsformer.
- Der skal skabes bedre udendørs faciliteter (bl.a. motionsstier) til de mange, som dyrker motion udendørs.
- Det er ikke afgørende, at der er personale i faciliteten eller på idrætsanlægget.
- Der er behov for flere specialiserede idrætsanlæg, som opfylder moderne krav i den pågældende idrætsgren, og som kun findes ét sted i kommunen.
- Serviceniveauet er højt hos det tilknyttede personale (halinspektører, pedeller osv.).
- Der er mulighed for stor indflydelse på fordeling af faciliteter og træningstider.
- Der er behov for flere mindre, lokale, idrætsfaciliteter, der kan bruges til mange aktiviteter og formål.

Et flertal af brugerne er uenig i følgende synspunkter:

- 'Der ikke er behov for flere idrætsfaciliteter i kommunen'.
- 'Det er bedre at lukke mindre faciliteter i landområderne og satse på større og mere alsidige faciliteter i kommunens største by'.
- 'Man kan godt undvære opholdsrum/klublokaler i forbindelse med idrætsfaciliteterne'.
- 'Cafeterier og kiosker kan skiftes ud med automater'.
- 'Kommunen er den bedst egnede til at forvalte og drive idrætsfaciliteterne i kommunen'.
- 'Idrætsaktiviteterne bliver hæmmet af, at der foregår andet i idrætsfaciliteterne som fx koncerter, udstillinger og private fester'.
- 'Stemningen og atmosfæren i idrætsfaciliteterne i Vordingborg er meget positiv og god'.
- 'Der er et dårligt forhold til de andre brugere af faciliteterne (både idræt og andre aktiviteter)'.
- 'Idrætsfaciliteterne skal i højere grad give plads til de idrætsaktive, som ikke dyrker idræt i en forening'.

Synspunkter, hvor brugerne fordeler sig ligeligt:

- 'De store idrætsgrene og foreninger, som kan fylde idrætsfaciliteterne ud, skal tilgodeses først i lokalefordelingen'.
- 'Idrætsfaciliteterne er ikke fordelt godt nok i forhold til, hvor borgerne bor'.

Idrætsanlæggene har også forholdt sig til fremtiden og de udfordringer, de oplever. Svarene viser, at ændrede idrætsmønstre opleves som en stor udfordring for idrætsanlæggene. Ifølge

lederne af idrætsanlæggene er den største udfordring for dem:

- 'At opfylde alle ønsker om at kunne benytte anlægget'.
- 'At tilpasse idrætsanlægget til nye idrætsinteresser og – behov'.
- 'At holde anlægget i en god vedligeholdelsesstand'.
- 'At give foreninger og borgere med forskellige interesser mulighed for at benytte anlægget'.
- 'At få foreninger og frivillige til at engagere sig i anlæggets ledelse og drift'.
- 'At kunne være et godt sted for meget forskellige formål, aktiviteter og foreninger'.

En mindre udfordring er det – ifølge idrætsanlæggene:

- At give borgere mulighed for at benytte anlægget uden at de er medlem af en forening'

De fire selvejende idrætsanlæg blev bedt om at vurdere idrætsanlæggenes fremtid, og lederne af anlæggene ser optimistisk på fremtiden. Alle fire anlæg tror, at det pågældende anlæg også eksisterer om ti år, og de ønsker ingen væsentlige ændringer i måden, anlægget drives på, og den måde kommunen støtter anlæggene.

Der er dog stor tilslutning til, at *'idrætsanlægget modtager et direkte kommunalt tilskud for at stille anlægget (delvist) gratis til rådighed for foreninger'*. Tre ud af de fire anlæg svarer, at *'idrætsanlægget drives med sigte på at opfylde foreningers og kommunens mål for idrætten'*. Ligeledes er tre ud af de fire idrætsanlæg mest enig i udsagnet: *'Idrætsanlægget kan først og fremmest benyttes af idrætsforeninger, der har fortrinsret til anlægget'*.

Anlæggene er mere delte på spørgsmål om, hvem der i fremtiden vil lede anlæggene. 2 anlæg mener, at *'idrætsanlægget ledes af frivillige, som repræsenterer de foreninger, der især benytter anlægget'*, mens 1 anlæg mener, at idrætsanlægget ledes af en professionel bestyrelse. Ligeledes er anlæggene også delte på spørgsmålet om, hvad idrætsanlæggene anvendes til om 10 år. 1 anlæg mener entydigt, at *'idrætsanlægget kan bruges til mange forskellige idræts- og motionsformer'*, ligeledes hælder et andet anlæg også til den opfattelse. 2 anlæg hælder dog til den opfattelse, at *'idrætsanlægget især kan anvendes til organiserede idrætsaktiviteter'*.

8.11. Forskelle mellem lokalområderne i Vordingborg Kommune

Undersøgelsen har givet mulighed for at belyse, om der er forskelle på idrætsdeltagelsen mellem lokalområderne i Vordingborg Kommune. De fem lokalområder, der skelnes imellem, er Præstø, Vordingborg, Langebæk, Møn og Lundby, som omfatter følgende skoledistrikter.

- Præstø omfatter skoledistrikterne for Abildhøjskolen og Klosterbakkeskolen.
- Vordingborg omfatter skoledistrikterne for Marienberg Skole, Vintersbølle Skole, Ise-lingeskolen, Ørslev Skole samt Kastrup Skole.
- Langebæk omfatter skoledistrikterne for Langebækskolen (Mern, Kalvehave, Stensved).
- Møn omfatter skoledistrikterne for Hjertebjerskolen, Stege Skole og Fanefjordskolen.
- Lundby omfatter skoledistriktet for Svend Gøngeskolen.

Undersøgelsen viser, at der er forholdsvis lidt færre elever fra Møn, som har gået til idræt in-

den for de seneste 12 måneder forud for skemaet besvarelse end fra de øvrige områder, mens der er flest idrætsaktive i Langebæk.

Hvad angår de voksne viser undersøgelsen, at andelen, som dyrker idræt, er klart lavere i Lundby end i de øvrige lokalområder, mens der er meget små forskelle mellem de fire øvrige lokalområder.

Der er også væsentlige forskelle mellem lokalområderne på, hvor meget skoleeleverne og de voksne går til de forskellige idrætsgrene:

- I Langebæk er der forholdsvis flest skoleelever (i sammenligning med de andre lokalområder), som går til gymnastik og ridning. I dette område er der endvidere forholdsvis flere voksne end i de andre lokalområder, der går stavgang, går til gymnastik eller aerobic, dyrker sejlsport og går til floorball eller hockey. I Langebæk finder vi altså den højeste deltagelse i gymnastik hos såvel voksne som børn og unge, og det hænger givetvis sammen med en mangeårig stærk tradition for gymnastik i området.
- Lundby har en meget høj deltagelse blandt skoleeleverne i de store holdboldspil, men kan til gengæld ikke mønstre ret mange til gymnastik, badminton og svømning. Den lave idrætsdeltagelse blandt de voksne i dette område viser sig også i deltagelsen i nogle af de store motionsidrætsgrene, hvor der er klart færre, som er aktive i Lundby end i de øvrige lokalområder. Det gælder andelen, som jogger / motionsløber, dyrker cykling og går til gymnastik og aerobic, som er næsten halvt så stor i Lundby som i de andre lokalområder.
- Andelen, som dyrker idræt i en idrætsforening, er ligeledes markant lavere i Lundby end i Langebæk og Vordingborg, men andelen, der er foreningsaktiv, er også forholdsvis lav i Præstø og Møn.
- Børnene i Vordingborg går forholdsvis mere til badminton og boksning, end de gør i de øvrige områder.
- Præstø skiller sig ud fra de andre på deltagelsen i svømning og tennis, som der er klart flere, der går til i dette område, end i de andre lokalområder.
- På Møn går forholdsvis mange elever til bordtennis og golf. Kano, roning og kajak dyrkes især af elever i Præstø og på Møn. De voksne på Møn skiller sig ud fra de øvrige områder ved, at meget færre går til spinning.

Hvad kan forklare disse forskelle? Deltagelse i idræt og fysisk aktivitet er et resultat af en kombination af 'præferencer' og 'muligheder'. På den ene side skyldes det individets interesse for og ønske om at dyrke idræt og være fysisk aktiv, og det hænger især sammen med alder, køn samt den socioøkonomiske og kulturelle baggrund. På den anden side afhænger idrætsdeltagelsen også af mulighederne for at dyrke idræt i form af bl.a. tilgængeligheden til idrætsfaciliteter og steder for fysisk aktivitet samt organiserede tilbud om idræt.

Skyldes forskellene på idrætsdeltagelsen mellem lokalområderne i Vordingborg Kommune, at der er væsentlige forskelle på befolknings sammensætningen? Ud fra besvarelserne af spørgeskemaet er der dog kun små forskelle.

Der er således ikke væsentlige forskelle på fordelingen af drenge og piger, på børnenes alder og på andelen som er født i et andet land end Danmark (blandt dem der har besvaret spørgeskemaet). Forhold som vi ved har indflydelse på, om børn og unge dyrker idræt, og hvilke

idrætsgrene de foretrækker. Der er imidlertid en forskel på andelen af forældrene, som har et arbejde. Der er forholdsvis flere elever fra Møn end fra de øvrige områder, hvis forældre ikke har et arbejde, og vi ved fra adskillige studier, at forældrenes socioøkonomiske baggrund har stor betydning for, om børnene går til idræt. Det kan således være forklaringen på den lavere idrætsdeltagelse blandt skoleeleverne på Møn.

Hvad angår de voksne ved vi også, at idræts- og motionsdeltagelsen især hænger sammen med den socioøkonomiske baggrund og til dels den etniske og kulturelle baggrund. Folk der er i arbejde er mere idrætsaktive, end folk der er udenfor arbejdsmarkedet; folk med en høj uddannelse er mere idrætsaktive end folk uden en uddannelse, funktionærer er normalt mere idrætsaktive end ufaglærte, folk med et godt helbred er mere idrætsaktive end folk med et dårligt helbred osv. Der er imidlertid små forskelle mellem Lundby og de øvrige fire lokalområder på respondenternes fordeling på alder, køn, uddannelse, tilknytning til arbejdsmarkedet, etnisk baggrund og selv vurderet helbred. Derfor synes det ikke at være forklaringen på, at der er færre fra Lundby, som dyrker idræt, end i de øvrige områder af kommunen.

Forskellene i idrætsdeltagelsen og især tilslutningen til forskellige former for idræt og motion skal derfor snarere findes i mulighederne for at gå til idræt, dvs. de organiserede tilbud, som findes i lokalområderne, traditionerne for forskellige idrætsgrene samt hvad der findes af idrætsfaciliteter og -steder, som kan benyttes til idræt og motion.

En sammenligning af facilitetsdækningen mellem de gamle kommuner, som fra 2007 blev en del af Vordingborg Kommune (Vordingborg, Præstø, Møn og Langebæk), dvs. antal indbyggere pr. idrætsfacilitet, viser, at Vordingborg og Præstø har forholdsvis flere fodboldbaner og indendørs rum (hal eller gymnastiksal), end de har på Møn og i Langebæk.

'Udbuddet' af idrætsforeninger kunne også være en forklaring på forskellen. Der findes således forholdsvis få foreninger i Lundby, men dette kompenseres dog af mange foreninger tæt på i Vordingborg by. Til gengæld kan den forholdsvis lave deltagelse i idrætsforeninger på Møn ikke forklares ud fra antallet af idrætsforeninger, idet der her findes et meget stort antal idrætsforeninger. Næsten samme antal som i Vordingborg og fem til seks gange så mange som i Lundby, selvom befolkningstallet kun er to og en halv gange så stor.

Den relativt lave deltagelse i idrætsforeninger blandt de voksne i Lundby, Præstø og på Møn skal snarere tilskrives de aktiviteter – eller mangel på samme – som foreningerne har på programmet. En nærmere analyse af dette ligger dog ud over, hvad denne undersøgelse omfatter.

Den høje deltagelse i gymnastik i Langebæk hænger givetvis sammen med, at der i mange år har været en stærk tradition for gymnastik i lokalområdet. En del af forklaringen skyldes også, at der er forholdsvis flere piger fra Langebæk end fra de øvrige områder, der har besvaret spørgeskemaet, og gymnastik dyrkes i meget højere grad af piger end af drenge. Det kan dog ikke forklare hele forskellen. Både hos pigerne og drengene er der flest, som går til gymnastik, i Langebæk og færrest i Lundby. Den lave deltagelse i Lundby kan hænge sammen med, at der er færre børn i dette område, som kan komme til en gymnastiksal inden for 15 minutter på cykel.

Lundby skiller sig som nævnt ud fra de andre områder ved, at kun 7 pct. går til svømning, og det kan hænge sammen med, at kun 6 pct. af børnene fra dette område kan komme til en svømmehal på cykel inden for 15 minutter. Men måske er det ikke hele årsagen. I Langebæk er der næsten tre gange så stor en andel af eleverne, der går til svømning, selvom næsten in-

gen af eleverne har en svømmehal inden for 15 minutters cykling. Der findes en svømmehal i Vordingborg, på Møn og i Præstø

8.12. Forskelle på idrætsdeltagelsen mellem Vordingborg Kommune og andre kommuner

Denne undersøgelse omfatter en række spørgsmål til borgerne og 'brugerne' (foreninger, skoler og daginstitutioner), som også er benyttet i tilsvarende undersøgelser af idrætsdeltagelsen og idrætsfaciliteterne i andre kommuner. Dette muliggør en sammenligning af svarene fra Vordingborg Kommune med svar fra Bornholms Regionskommune (foråret 2011), Ringsted Kommune (2010) og Slagelse Kommune (2010).

Sammenligningen viser, at der kun er små forskelle på idrætsdeltagelsen blandt de voksne i Vordingborg, Slagelse og på Bornholm, mens deltagelsesniveauet i Ringsted er klart lavere. Hvad angår skoleeleverne viser det ene mål for idrætsdeltagelsen et højere deltagelsesniveau i Vordingborg og på Bornholm end i Slagelse og Ringsted, idet der er færre i disse to kommuner, der svarer, at de 'går til idræt, sport eller motion flere gange om ugen, hvor jeg træner hårdt'. På det andet mål for idrætsdeltagelsen, som viser hvor stor en andel af eleverne, der inden for det seneste år har gået til mindst én idrætsaktivitet, er der ingen forskel mellem de fire kommuner.

Sammenligningen viser endvidere, at deltagelsen i Vordingborg Kommune er lavere end i de andre tre kommuner i

- jogging / motionsløb (klart lavere),
- styrketræning,
- cykelsport (primært lavere end i Ringsted Kommune),
- gymnastik (lavere end i Slagelse og Ringsted),
- badminton og
- fodbold (især lavere end på Bornholm).

De voksne idrætsaktive i Vordingborg Kommune er i mindre grad medlem af en idrætsforening end på Bornholm. Men der er også forholdsvis flere idrætsforeninger i forhold til indbyggertal på klippeøen. Der er imidlertid også lidt flere på Bornholm end i Vordingborg kommune, som dyrker idræt på egen hånd.

Der er også forskelle mellem de fire kommuner på andelen af skoleeleverne, der går til forskellige idrætsgrene, men forskellene er forholdsvis små og på næsten alle idrætsgrenene placerer Vordingborg sig i midten.

Der er ligeledes små forskelle mellem kommunerne på, hvor meget skoleeleverne deltager i en række selvorganiserede idræts- og motionsaktiviteter.

Spørgsmålene vedr. de voksne idrætsaktives holdning til idrætsfaciliteterne blev også anvendt i undersøgelsen på Bornholm. Sammenligningen af svarene viser kun små forskelle.

Endelig er det også muligt at sammenligne foreningernes, skolernes og daginstitutionernes holdning til en række udsagn om behovet for idrætsfaciliteter, hvem faciliteterne især skal tilgodeses mv. Også her er der på de fleste udsagn en næsten identisk tilslutning til udsagnene. Foreninger, skoler og daginstitutioner i Vordingborg kommune synes dog i højere grad end brugerne på Bornholm, at der er behov for nye anlæg, eller at de eksisterende anlæg bør for-

bedres.

De synes også i højere grad end på Bornholm, at der skal være plads til andre end de traditionelle brugere, og at brugere, der kan fylde anlæggene ud, skal have førsteret – selvom det i begge kommuner er et mindretal af brugerne, der tilslutter sig det.

Endelig er brugerne i Vordingborg Kommune mindre tilfredse med idrætsanlæggene, end de er på Bornholm.

8.13. Ideer til udvikling af idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune

Undersøgelsen viser, at udgangspunktet for en udvikling af idrætten og idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune er gunstigt. Der er en forholdsvis høj idrætsdeltagelse, kommunen har mange idrætsforeninger, men dog lidt færre medlemmer af en idrætsforening i sammenligning med de fleste kommuner, og endelig har kommunen en forholdsvis god facilitetsdækning – ligger hverken i toppen eller i bunden i sammenligning med landets øvrige kommuner. Dette umiddelbart gunstige udgangspunkt for idrætten og idrætsfaciliteterne i Vordingborg Kommune er imidlertid udfordret af væsentlige ændringer i idræts- og motionsdeltagelsen hos især den voksne del af befolkningen, som også er slået igennem i Vordingborg Kommune:

- De eksisterende idrætsanlæg og tilhørende klubber matcher i voksende grad ikke idrætssinteresserne hos de fleste voksne.
- Mange dyrker idræt og motion på forskellige tidspunkter af døgnet.
- I takt med at der er kommet mere fokus på fysisk aktivitets betydning for sundheden, er der kommet større fokus på andre grupper end de traditionelle idrætsglade borgere.

Den foreliggende analyse er ikke et tilstrækkeligt grundlag for at give præcise forslag til, hvordan det enkelte idrætsanlæg og anlæggene som helhed i Vordingborg Kommune kan udvikles, så de tager højde for disse udfordringer. Det forudsætter en mere omfattende analyse af hvert enkelt anlæg, som denne undersøgelse ikke omfatter.

I stedet afsluttes analysen med en beskrivelse af seks punkter eller hensyn, som Vordingborg Kommune må være opmærksom på ved udviklingen og planlægningen af idrætsfaciliteterne i kommunen.

Facilitetsdækning

Vordingborg Kommune placerer sig i midterfeltet af landets 98 kommuner på antallet af faciliteter i forhold til indbyggertal. Flere undersøgelser tyder på, at antallet af faciliteter i et område – fodboldbaner, idrætshaller mv. – har betydning for hvor mange, der er idrætsaktive. Denne undersøgelse kan da også påvise en sammenhæng mellem, hvor mange der dyrker en bestemt idrætsaktivitet og tilstedeværelsen af faciliteter dertil.

Det er derfor sandsynligt, at flere faciliteter vil føre til øget idrætsdeltagelse, men det sker ikke automatisk.

- For det første skal faciliteterne kunne opfylde udbredte idræts- og motionsønsker.
- For det andet skal der i mange tilfælde være foreninger eller anden form for organisering til at organisere aktiviteterne.

- For det tredje skal nye faciliteter placeres på steder, hvor der er en relativ mangel derpå.
- For det fjerde må en investering i en idrætsfacilitet vurderes i forhold til den effekt det ville have på idrætsdeltagelsen i sammenligning med en investering i andre faciliteter eller et andet sted i kommunen.

Differentiering og mangfoldighed

Det karakteriserer udviklingen af idrætsdeltagelsen i Danmark, at der er sket en voksende differentiering af idrætsmønsteret. Idrætsaktiviteten fordeler sig på stadig flere discipliner og aktiviteter. Dette gælder også Vordingborg Kommune og især blandt de voksne.

Samtidig er der store forskelle på, hvad børn og voksne dyrker, og hvad de to køn især går til. De eksisterende idrætsanlæg passer især til børnene samt drengene og mændene. Der er således et stort behov for indendørs lokaler, der egner sig til de store kvindemotionsaktiviteter såsom gymnastik, aerobic, dans, yoga og afspænding.

På den ene side betyder denne udvikling i idrætsmønsteret, at der i fremtiden i højere grad er behov for andre typer af rum og faciliteter end de hidtil helt dominerende. Rum som passer til de nye, store idræts- og motionsformer, og der er i højere grad behov for 'special-faciliteter' end de traditionelle faciliteter, der er blevet brugt til mange forskellige aktiviteter (gymnastiksalen og idrætshallen).

På den anden side er det ikke realistisk at have sådanne 'special-faciliteter' i hvert lokalområde. Men kommunen er stor nok til at have special-faciliteter for en række aktiviteter, men givetvis kun ét sted i kommunen. Det kan gå ud over nærheden til faciliteterne, som har stor betydning for mange idrætsaktive. Derfor er der også behov for en udvikling af de traditionelle idrætsfaciliteter, så de i højere grad kan tilgodese og opfylde kravene fra de forskellige idrætsformer. Faciliteterne skal kunne rumme en større forskellighed i idrætsmønsteret, end de hidtil har gjort.

Samtidig bør man også være opmærksom på, at nogle af de nye idrætsformer kan være 'døgnfluer'. Dvs. aktiviteten opnår på kort tid en stor popularitet, som får kommunen til at investere i nye anlæg for at komme den nye interesse i møde.

Fleksibilitet og rummelighed

Mangfoldigheden i idrætsgrene og den bestandige tilkomst af nye idræts- og motionsformer stiller store krav til idrætsfaciliteternes rummelighed og fleksibilitet. Et forhold som en eventuel fornyelse og udvidelse af eksisterende idrætsfaciliteter bør tage højde for. Flexibiliteten og rummeligheden har flere sider:

- For det første en rummelighed og fleksibilitet i forhold til forskellige idræts- og aktivitetstyper.
- For det andet en fleksibilitet i forhold til, hvornår og hvordan faciliteten kan anvendes. Fx at idrætsaktive kan benytte faciliteten på forskellige tidspunkter på dagen og i løbet af ugen.
- For det tredje en rummelighed i forhold til andre organiseringsformer end foreningssidrætten. Fx ved at 'uorganiserede' kan booke idrætsfaciliteten på tidspunkter, hvor skolen eller idrætsforeningerne ikke benytter anlægget.

Nærhed og centralisering

Nærhed til idrætsfaciliteterne spiller en stor rolle for idrætsdeltagelsen. Det bekræfter svarene fra de idrætsaktive i denne undersøgelse. Flere undersøgelser har da også vist, at afstanden til et sted, hvor man kan dyrke idræt og motion, er en af de vigtigste faktorer for, om folk er idrætsaktive. Det gælder især for børnene, de ældre og de mindst idrætsinteresserede.

Det er en vigtig kvalitet ved idrætsanlæggene i Vordingborg Kommune, at de findes rimeligt spredt over hele kommunen med en stærk lokal forankring. Det er vigtigt, at man bevarer – og måske udbygger – denne nærhed til idrætsfaciliteterne.

Undersøgelsen viser, at idrætsdeltagelsen blandt de voksne er klart lavere i Lundby end i de øvrige fire lokalområder i kommunen. Derfor anbefales det, at man ser nærmere på, hvad der kan gøres for at øge idrætsdeltagelsen i dette område. Ex ved flere aktivitetsmuligheder og faciliteter i området.

Undersøgelser viser, at gode legepladser tæt på, hvor børn bor, har større betydning for børnenes fysiske aktivitetsniveau end medlemskab af en idrætsforening har. I den sammenhæng er det værd at bemærke, at det kun er 40 pct. af børnene, der svarer, at der findes en legeplads i nærheden af, hvor de bor. Det tyder på, at der er et behov for flere idrætslegepladser i kommunen.

Det er imidlertid ikke muligt eller realistisk at have faciliteter for alle idrætsaktiviteter i alle lokalsamfund. Derfor må man tydeligere skelne mellem

- a) lokale faciliteter og anlæg, der tilgodeser de store aktiviteter, børnene, de ældre og de idrætssvage, og
- b) special-anlæg, som kun findes et eller få steder i kommunen, og som tilgodeser mindre idrætsinteresser og særlige krav (fx at kunne bruges til idrætskonkurrencer).

Nogle lokale faciliteter (som haller, gymnastiksale og stadions typisk er) vil også kunne rumme faciliteter for særlige aktiviteter, som borgere fra hele kommunen benytter. Man kan således fordele special-faciliteterne, så de lokale anlæg rummer forskellige special-faciliteter.

Alternativt kan man samle en række special-aktiviteter i ét samlet idrætsanlæg for hele kommunen. Evt. i tilknytning til de største idrætsfaciliteter i kommunen.

I nogle tilfælde kunne det også være aktuelt at etablere et samarbejde med en nabokommune om etablering og drift af anlæg for særlige aktiviteter.

Faciliteterne og naturen

Tidligere dyrkede man næsten udelukkende idræt på dertil indrettede baner og faciliteter. I dag foregår en meget stor del af de idrætslige udfoldelser uden for de formelle fysiske rammer for idræt: I skoven, på vandet, på veje og fortove, på grønne arealer og på pladser og parker i byen. Det bekræfter undersøgelsen af skoleelevers og voksnes idrætsdeltagelse i Vordingborg Kommune.

De seneste år har vi set en voksende interesse for at skabe bedre rammer og muligheder for at dyrke idræt og motionere uden for de traditionelle rammer for idræt. Bl.a. i form af særlige motionsstier (fx Rudersdal ruten i Rudersdal Kommune), 'bevægelsesgader' i byen samt særlige asfalterede ruter for rulleskøjteløb og cykling (fx Fodsporet på den nedlagte togbane

mellem Slagelse og Næstved).

Vi ved, at nærhed til natur og grønne områder får folk til i højere grad at være fysisk aktive. Men meget tyder på, at en særlig 'aktivering' af uderummene og naturen har en positiv effekt.

- Inspireret af de ovennævnte eksempler på stier i naturen kunne tilsvarende etableres i Vordingborg Kommune.
- Vordingborg Kommune har masser af natur, som kan bruges til idræt og fysisk aktivitet. Bl.a. en meget lang kystlinje, der giver gode muligheder for en række vandidrætter. Derfor er det også bemærkelsesværdigt få, som dyrker disse idrætsgrene, og der findes forholdsvis få vandsports-foreninger i kommunen. Her synes der at være et uudnyttet potentiale.
- Endelig kunne man i nogle tilfælde give idrætsanlæggene en støttefunktion for selvorganiseret idræt og bevægelse, motion i naturen mv.

Drift af idrætsfaciliteterne

Denne og tilsvarende undersøgelser i andre kommuner tyder på, at der er behov for en udvikling af idrætsfaciliteternes rolle og opgaver. De fleste idrætsfaciliteter er hidtil blevet stillet til rådighed for især skolerne og idrætsforeningerne, og de ansatte på anlæggene har haft til opgave at passe anlæggene: Rengøring, vedligeholdelse, opsyn og i nogle tilfælde også booking og udleje. Og det gør faciliteterne og deres ansatte generelt godt.

Idrætsanlæggene og de ansvarlige derfor har traditionelt ikke haft en særlig aktiv rolle, fx at øge belægningsgraden, igangsætte aktiviteter (som foreningerne ikke tilbyder) og skabe attraktive og trygge rammer for de idrætsaktive.

Idrætsanlæggene må i højere grad tilpasses ændringerne i idrætsmønstret hos især de voksne, uden at det går ud over de traditionelle idrætsgrene, som anlæggene oprindeligt blev bygget til, og som fortsat har stor tilslutning hos især børnene.

En sådan ændring af faciliteternes rolle er for mange faciliteters tilfælde muligt uden større og dyre ændringer af faciliteterne, men en forbedret økonomi som følge af aktivitetsudviklingen kan skabe det økonomiske grundlag for en senere facilitetsudvikling.

Dette forudsætter, at der i højere grad lægges vægt på 'ledelse' af idrætsfaciliteterne og en kvalificering af medarbejderne til at kunne varetage en mere aktiv rolle som aktivitetskaber på anlæggene. Lederen skal kunne igangsætte aktiviteter, hvis der er et behov for det. Helst i samarbejde med foreningerne, men hvis de ikke ønsker at engagere sig deri, skal anlægget selv kunne udbyde idræts- og motionsaktiviteter.

Samtidig må idrætsanlæggene i højere grad tænke 'kommercielt' med sigte på at sikre en bæredygtig økonomi. Ikke med 'profit' for øje, som et privat firma stræber efter, men for at sikre en bedre økonomi som forudsætning for at udvikle idrætsanlægget løbende.

I Vordingborg kan det måske være en barriere mod en sådan tilpasning og udvikling af idrætsfaciliteterne, at de fleste af faciliteterne er kommunale og knyttet til en folkeskole til forskel fra mere selvstændige faciliteter i enten kommunalt regi eller selvejende regi.

Litteratur

Høyer-Kruse, Jens (2011). *Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Høje-Tåstrup Kommune*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Høyer-Kruse, Jens (2011). *Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Syddjurs Kommune*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Høyer-Kruse, Jens (2010). *Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Slagelse Kommune*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Høyer-Kruse, Jens (2009). *Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune: Del 1 Kortlægning af de eksisterende faciliteter i kommunen : Del 2 Analyse af behovene for og ønskerne til idrætsfaciliteter i kommunen*. - Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Høyer-Kruse, Jens; Ohlsen L.(2009). *Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune: Del 3 Forslag til den fremtidige udbygning af idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune*. - Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Høyer-Kruse, Jens (2008). *Analyse af idrætsfaciliteter i Frederikssund Kommune*. Odense: Syddansk Universitet, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Ibsen, Bjarne; Støckel, J.T. (2008). *Børn og unges deltagelse i idræt i Fredericia Kommune: Dokumentationsrapport*. Odense.

Ibsen, Bjarne (2007). *Børns idrætsdeltagelse i Københavns kommune 2007*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Ibsen, Bjarne; Støckel, J.T. (2007). *Børns idrætsdeltagelse i Albertslund Kommune*. Albertslund: Albertslund Kommune, 2007.

Ibsen, Bjarne; Nielsen, L.B. (2011). *Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund. *Movements*, 2011:3.

Larsen, Knud (2005). *Skolebørns deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter i Rudersdal*. Odense: Syddansk Universitet, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Nielsen, Gert og Bjarne Ibsen (2008). *Kommunale forskelle på børns idrætsdeltagelse. En undersøgelse af fire kommuner*. Idrættens Analyseinstitut.

Nielsen, Glen (2011). *Children's Daily Physical Activity. Patterns and the influence of socio-cultural factors*. Ph.d. afhandling. Institut for Idræt. Københavns Universitet.

Toftegaard, Jan; Nielsen, Gert; Ibsen, Bjarne and Andersen, Lars Bo (2010). Parental, socio and cultural factors associated with adolescents sports participation in four Danish municipalities. In *Scandinavian Journal of Medicine Science in Sport*. Marts 2010.

Ohlsen, L; Toftager, M; Jeppesen, J.S.(2009). *Facilitets- og udviklingsplan for Næstved Kommune 2009*. Næstved Kommune, 2009.

Serien MOVEMENTS

Se de tidligere udgivelser i rapportserien på CISC's hjemmeside: www.sdu.dk/cisc

- 2011:6 Peter Lund Kristensen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Den kvantitative del. Vejle Kommune.
- 2011:5 Louise Kamuk Storm, Simon Madsen og Bjarne Ibsen: Evaluering af 'Bevæg dig sund og glad: Et projekt i Esbjerg Kommune for overvægtige børn og deres familier.
- 2011:4 Jan Toftegaard Støckel: Evaluering vedrørende projekt Idrætszen.
- 2011:3 Bjarne Ibsen og Louise Bæk Nielsen: Idræt og idrætsfaciliteter på Bornholm.
- 2011:2 Jakob Haahr og Søren Andkjær (red.): Muligheder og begrænsninger for friluftsliv: Konferencerapport - artikler og abstracts.
- 2011:1 Ejgil Jespersen: Evaluering af Krop og Kontor forsøgsprojekter.
- 2010:7 Pernille Andreassen: Evaluering af 'Sunde vaner fra barnsben' - Vejle Kommune.
- 2010:6 Forskningsenheden for 'Bevægelse, Idræt og Samfund' (BIS): Forskningsprofil og udviklingsplaner for 2010-2014.
- 2010:5 Bjarne Ibsen, Anne Mette Walmar Hansen og Eva Vennekilde: Ændringer i kommunal idætspolitik efter kommunalreformen.
- 2010:4 Karsten Østerlund: Gå i Gang: Slutevaluering.
- 2010:3 Lise Specht Petersen: Rum for idræt og leg på Vesterbro.
- 2010:2 Bjarne Ibsen og Carsten Hvid Larsen: Aktivitet eller idrætspolitisk arbejde? Frivilligt arbejde i DGI Vestsjælland og DGI Nordsjælland.
- 2010:1 Bjarne Ibsen, Jan Toftegaard Støckel og Charlotte Klinker: Børn og fysisk aktivitet på Vesterbro.
- 2009:7 Lise Specht Petersen og Bjarne Ibsen: København – en by i bevægelse: evaluering af Københavns Kommunes motionsstrategi.
- 2009:6 Ole Lund: Evaluering af projekt 'Sund Cirkel'.
- 2009:5 Carsten Hvid Larsen og Bjarne Ibsen: Frivilligt arbejde i Gigtforeningen.
- 2009:4 Ole Lund: Sund indskoling – evaluering af sundhedsfremmende indsatser i SFO og indskoling i Frederikshavn Kommune.
- 2009:3 Kirsten Kaya Roessler: Gruppesamtaler som psykologisk behandling af kroniske smerter: erfaringer fra projektet "Tilbage til arbejdet".
- 2009:2 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Kolding By 2008.
- 2009:1 Ole Lund: Rend og Hop – Vi si'r stop: et sundhedsprojekts bestræbelser på at skabe bedre betingelser for det sunde liv i Varde Kommune.
- 2008:10 Lars Breum Christiansen og Jens Troelsen: Bevægelsesmuligheder i Roskilde By.
- 2008:9 Per Jørgensen: Idrætspolitik i Gentofte Kommune gennem 100 år.
- 2008:8 Jens Høyer-Kruse, Malene Thøgersen, Jan Toftegaard Støckel, Bjarne Ibsen: Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet.
- 2008:7 Pernille Vibe Rasmussen: Foreninger og integration: Undersøgelse af foreningers vilkår for integrationsarbejde i Københavns Kommune.
- 2008:6 Thomas Gjelstrup Bredahl: Ekstern evaluering af Motion på Recept i Frederiksberg Kommune: September 2007.
- 2008:5 Thomas Gjelstrup Bredahl: Evaluering af Motion på Recept i Nordjylland 2007.

- 2008:4 Jens Troelsen, Kirsten Kaya Roessler, Gert Nielsen og Mette Toftager: De bolignære områders betydning for sundhed: hvordan indvirker bolignære områder på sundheden? – og hvordan kan udformningen gøres bedre?
- 2008:3 Ole Lund og Pernille Andreassen: Gå i gang: evalueringsrapport.
- 2008:2 Jan Toftegaard Støckel (red.): Parallel leg eller integreret leg? – partnerskaber om børn, leg og bevægelse.
- 2008:1 Pernille Vibe Rasmussen og Kirsten Kaya Roessler: Stofmisbrug og fysisk aktivitet: Evaluering af ”Krop og læring – Mere styr på eget liv”.
- 2007:1 Bjarne Ibsen: Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune 2007.